

Områdeplan Kalberg 2023 – arkeologisk rapport

Gnr. 25, 27, 28, 29, 30 og 9 Bnr. flere, Time og Klepp kommune
Rapport nr. 36, 2023

Generell informasjon

Navn på sak	Kalberg områdeplan – Rapport 2023		
Saksnummer	2021/63136	Registreringsår	2023
Saksbehandler	Sikke Viste		
Tiltakshaver	Time Energipark AS		
Entreprenør	Stangeland AS		
Feltarbeid utført	Mai - oktober 2023	Ved	Martine Kaspersen, Niall J. O. Armstrong, Per Steffen Hagen, Johan Grøtte, Vemund E. Hoffmann, Solveig R. Dahl, Kim Thunheim, Marianne Jansen, Steinar Magnell, Léanna F. Saint-Victor og Monica L. Valle
Etterarbeid utført	Høst 2023 – Vår 2024	Ved	Monica L. Valle

Kommune	Klepp	Gårdsnavn	Orstad	Gnr.	9	Bnr.	1,4,5,42,65,81,104,105,122
	Time		Tegle		25		5
			Kvernaland		27		1
			Frøyland		28		1, 6, 9, 20
			Søra Kalberg		29		1, 2, 4, 5, 8, 11, 13, 33
			Nordre Kalberg		30		1, 4, 5, 6, 9, 11, 14

Befart av Arkeologisk museum / UiS	Dato:	09.06.23	Ved:	Even Bjørdal
------------------------------------	-------	----------	------	--------------

Faglige konklusjoner:

☒	Automatisk freda kulturminner er påvist innenfor planområdet	Askeladden ID	Type funn
	Kulturminner påvist på denne undersøkelsen	305532 305027 305243 300106 300109 315748	Aktivitetsområde Dyrkingsspor Aktivitetsområde Utmarkskulturminne Rydningrøyslokalitet Aktivitetsområde
	Tidligere kjente kulturminner innenfor planområdet	15183 5353 54090 72065 14618 54091 44847 54609 34828 34829 60875 44318 129145	Gravfelt Gravminne Rydningrøyslokalitet Gravminne Gravfelt Gravfelt Gårdsanlegg Gravminne Gravfelt Gravfelt Gravminne Gravfelt Rydningrøyslokalitet

		60872 44846 60871 5367 5368 24968 34826 24967 24969 60873 217098 217099 14265 64376 24984 263382 247341 263379 141443	Gravfelt Gravfelt Gravminne Rydningsrøyslokalitet Rydningsrøyslokalitet Gravminne Gravminne Gårdsanlegg Gravfelt Gravfelt Bosetningsspor Boplass Rydningsrøyslokalitet Gravfelt Gravfelt Gårdsanlegg Gravminne Røysfelt Rydningsrøyslokalitet
☐	Undersøkt med tanke på dispensasjon uten vilkår		

☐	Automatisk freda kulturminner er ikke påvist innenfor planområdet
--------------------------	---

Forord

Kulturavdelingen ved Rogaland fylkeskommune er førsteinstans og den regionale kulturminnemyndigheten. Fylkeskommunen har, med få unntak, det formelle forvaltningsansvaret for alle kulturminner. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for å gjennomføre arkeologiske registreringer av automatisk freda kulturminner.

Etter å ha mottatt en plan gjør fylkeskommunen en faglig vurdering om planen kan komme i konflikt med kjente og ukjente automatisk freda kulturminner. I områder der det er potensiale for konflikt, kan det bli nødvendig med en arkeologisk registrering. Med automatisk freda kulturminner menes alle kjente og ukjente kulturminner som dateres til før 1537, samiske kulturminner eldre enn 100 år og stående byggverk eldre enn 1649. Arkeologiske registreringer er hjemlet i Kulturminnelovens § 9, 1. ledd.

I denne rapporten er resultatene fra den arkeologiske registreringen presentert. Rapporten gir opplysninger om arbeidet som ble utført, hvilke typer kulturminner som ble funnet og utstrekningen av disse.

En god oversikt over mange av de vanligste kulturminnene i Norge finnes i boka «Kulturminner i Norge» av Harald Jacobsen og Jørn-R. Follum.

Innhold

1	Sammendrag	11
2	Innledning	13
2.1	Generelt om undersøkelsen	13
3	Metode	16
3.1	Overflatesøk	16
3.2	Sjaking	16
3.3	Prøvestikking	16
4	Dokumentasjon	17
4.1	Nummerering i felt og rapporten	17
4.2	Innmåling, fotografering	18
4.3	Strukturer, funn og prøver	18
4.4	Vedlegg	18
4.5	Periodeinndeling	18
5	Områdene	19
5.1	Område 3.....	20
5.2	Område 9.....	23
5.3	Område 10.....	26
5.4	Område 11.....	29
5.5	Område 12.....	31
5.6	Område 13.....	34
5.7	Område 14.....	37
5.8	Område 16.....	41
5.9	Område 17.....	44
5.10	Område 18	46
5.11	Område 21	48

6	Lokalitet ID 54090 - Røysfelt	50
6.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	51
6.2	Funn	53
6.3	Datering.....	54
6.4	Tolkning.....	54
7	Lokalitet ID 60872 - Gravfelt	55
7.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	56
7.2	Funn	59
7.3	Datering.....	59
7.4	Tolkning.....	59
8	Lokalitet ID 305532 - Aktivitetsområde	60
8.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	61
8.2	Funn	63
8.3	Datering.....	63
8.4	Tolkning.....	63
9	Lokalitet ID 305027 - Dyrkingsspor	64
9.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	65
9.2	Funn	66
9.3	Datering.....	66
9.4	Tolkning.....	66
10	Lokalitet ID 305243 - Aktivitetsområde	67
10.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	68
10.2	Funn.....	70
10.3	Datering	70
10.4	Tolkning	70
11	Lokalitet ID 24967 - Gårdsanlegg	71
11.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	73
11.2	Funn.....	79

11.3	Datering	81
11.4	Tolkning	82
12	Lokalitet ID 315748 – Aktivitetsområde	83
12.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	83
12.2	Funn.....	85
12.3	Datering	85
12.4	Tolkning	85
13	Lokalitet ID 300106 - Utmarkskulturminne	86
13.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	86
13.2	Funn.....	88
13.3	Datering	88
13.4	Tolkning	88
14	Lokalitet ID 141443 - Rydningsrøyslokalitet	89
14.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	90
14.2	Funn.....	92
14.3	Datering	92
14.4	Tolkning	92
15	Lokalitet ID 300109 - Rydningsrøyslokalitet	93
15.1	Lokalitetsbeskrivelse og strukturer	93
15.2	Funn.....	96
15.3	Datering	96
15.4	Tolkning	96
16	Konklusjon	97

Figurliste

Figur 1 Kart over planområdet plassering i fylket, med et nærkart over området innfelt nede til høyre.	14
Figur 2 Tidligere registrerte kulturminner innenfor det totale planområdet.	15
Figur 3 Kart over planområdet med områdeinndeling og nummerering.	19
Figur 4 Kart over Område 3 med eiendommen som ble registrert i 2022, sjakter, lokaliteter og traseen for hovedvannledningen til IVAR.....	20
Figur 5 Flyfoto fra 1987 over Område 3 viser at det har vært mye graving og moderne inngrep i og rundt området.	21
Figur 6 Sjakt 3.9 viser undergrunnen på området. Tatt mot Ø. Foto: 60.	22
Figur 7 Sjakting i beitemark ved ID 54090. Tatt mot V. Foto: 61.	22
Figur 8 Kart over Område 9 med lokaliteter og prøvestikk.	23
Figur 9 Flyfoto fra 2007 som viser masseuttak på sørsiden av Ålgårdbanen på Område 9...24	
Figur 10 Kart over de seks nye røysene på ID 15183 med nummerering.	25
Figur 11 Dronefoto over Område 9 med tydelig spor etter masseuttak og Ålgårdbanen som går gjennom området. Tatt mot S. Foto: 971.	25
Figur 12 Kart over Område 10 med tidligere registrerte og forstyrte områder.	26
Figur 13 Kart over Område 10 med tidligere registrerte lokaliteter og sjakter.....	27
Figur 14 Dronefoto over sjakter i dyrka mark på Område 10. Tatt mot Ø. Foto: 974.	28
Figur 15 Kart over Område med ID 44318.....	29
Figur 16 Dronefoto over skogområdet i vestlig halvdel av Område 11. Tatt mot V. Foto: 976.	30
Figur 17 Østlig røys på ID 44318 med rotvelt. Tatt mot S. Foto: 141.	30
Figur 18 Kart over Område 12 med sjakter, IVAR hovedvannledning og tidligere registrerte eller forstyrte områder.	31
Figur 19 Kart over Område 12 med nye og tidligere registrerte lokaliteter.	32
Figur 20 Dronefoto over Område 12. Tatt mot N. Foto: 978.....	33
Figur 21 Dronefoto over beitemark nord for dyrka mark på Område 12. Tatt mot SV. Foto: 977.	33
Figur 22 Kart over Område 13 med tidligere registrerte lokaliteter.	34
Figur 23 Dronefoto over Område 13. Tatt mot NØ. Foto: 979.	35
Figur 24 Dronefoto over sørlig del av Område 13 med lokalitetene ID 5367 og ID 5368. Tatt mot SØ. Foto: 985.	36
Figur 25 Mulig bogastelle på ID 5367. Tatt mot N. Foto: 464.	36
Figur 26 Kart over Område 14 med IVAR hovedvannledning og sjakter.	37
Figur 27 Kart over Område 14 med nye og tidligere registrerte lokaliteter.	38
Figur 28 Håndgravd sjakt over etterreformatorsk tuft. Tatt mot NV. Foto: 513.	38
Figur 29 Dronefoto over store deler av dyrka mark på Område 14. Tatt mot V. Foto: 1005.	39
Figur 30 Dronefoto over beitemark på Område 14. Rød stiplet linje markerer plassering av hovedvannledningen til IVAR. Tatt mot NV. Foto: 1006.	40
Figur 31 Kart over Område 16 med sjakter, IVAR hovedvannledning og tidligere registrerte lokaliteter.....	41
Figur 32 Innmåling av den nordligste røysen på ID 64376. Stor haug av dumpa masser ligger like i kanten av røysa. Tatt mot V. Foto: 841.....	42
Figur 33 Kart over ID 24984. De røde strukturene ble registrert i 2022 og de grønne ble registrert i 2023.	43
Figur 34 Dronefoto over ID 24984 på Område 16. Tatt mot NV. Foto: 1009.	43

Figur 35 Kart over Område 17 med tidligere undersøkte og nydyrka områder, samt tidligere registrerte lokaliteter.....	44
Figur 36 Kart over ID 263382 som viser de to nyregistrerte røysene X17.1 og X17.2 i grønt.	45
Figur 37 Dronefoto over store deler av Område 17. Tatt mot S. Foto: 1013.....	45
Figur 38 Kart over Område 18 med sjakter, nye og tidligere registrerte lokaliteter, samt tidligere registrerte og nydyrka områder.	46
Figur 39 Dronefoto av Område 18 med plassering av de tre lokalitetene. Tatt mot SV. Foto: 1014.	47
Figur 40 Oversiktskart over Område 21 med sjakter og eiendom 25/5 markert i rødt.....	48
Figur 41 Flyfoto over masseuttak sør for Teglevegen på Område 21. Hentet fra historiske flyfoto år 1966.....	49
Figur 42 Oversiktsfoto over Område 21. Tatt mot V. Foto: 962.	49
Figur 43 Kart over ID 54090 med maskinelle og håndgravde sjakter, samt de to fjerna gravrøysene ID 14618 og ID 72065.....	50
Figur 44 Oversiktsfoto over ID 54090 innenfor planområdet. Tatt mot V. Foto: 61.....	51
Figur 45 Røys X3.29 er et typisk eksempel for røysene på ID 54090. Lav og overgrodd. Tatt mot N. Foto: 29.....	52
Figur 46 Røys X3.55 delvis avtorvet i sjakt 3.10. Tatt mot N. Foto: 86.	52
Figur 47 Sjakt 3.H1 over røys X3.52. Tatt mot SØ. Foto: 83.	53
Figur 48 Sjakt 3.H2 over røys X3.48. Tatt mot SV. Foto: 84.	53
Figur 49 Kart over ID 60872 med de ulike strukturene på lokaliteten og de funntomme sjaktene utenfor lokaliteten i sørvest.....	55
Figur 50 Flyfoto fra 1953 viser mulige røyser som har blitt fjernet like vest for det lille skogholtet i forbindelse med dyrking.....	56
Figur 51 Dronefoto over ID 60872. Tatt mot NØ. Foto: 980.	57
Figur 52 Til venstre: Gravrøys X12.35. Tatt mot SØ. Foto: 229. Til høyre: Rydningsrøys X12.20. Tatt mot SØ. Foto: 214.....	57
Figur 53 Den største gravrøysen (44846-1) på ID 60872. Tatt mot N. Foto: 263.	58
Figur 54 Tuften X13.51 på ID 60872. Tatt mot NV. Foto: 396.	58
Figur 55 Kart over ID 305532 med sjakter, strukturer og kullprøver.	60
Figur 56 Oversiktsfoto over ID 305532 i dyrka mark på Område 12. Tatt mot NØ. Foto: 299.	61
Figur 57 Profil DL 12.44.1 på lokalitet ID 305532. Tatt mot V. Foto: 173.	62
Figur 58 Kokegrop S 12.45.1 på ID 305532. Tatt mot V. Foto: 175.....	62
Figur 59 Kart over ID 305027 med sjakter og funn.	64
Figur 60 Dronefoto over ID 305027. De åpne sjaktene markerer lokaliteten. Tatt mot NNØ. Foto: 979.	65
Figur 61 Sjakt 12.11 på ID 305027. Tatt mot SØ. Foto: 185.	65
Figur 62 Til venstre: F 12.10.0.1. Foto: 1018. Til høyre: F 12.12.0.1. Foto: 1020.....	66
Figur 63 Kart over ID 305243 med sjakter, strukturer, funn og kullprøver.	67
Figur 64 Dronefoto over ID 305243. Tatt mot S. Foto: 1008.	68
Figur 65 Profil DL 12.67.1 på ID 305243. Tatt mot V. Foto: 302.	69
Figur 66 Til venstre: Kokegrop S 12.73.1. Tatt mot NV. Foto: 316. Til høyre: Kokegrop S 12.67.2. Tatt mot N. Foto: 303.....	69
Figur 67: F12.67.0.1 - Finmagret leirkarskår. Foto: 1023.	70
Figur 68 Kart over ID 24967 med sjakter og synlige kulturminner.	71
Figur 69 Kart over ID 24967 med strukturene i sjaktene.	72
Figur 70 Dronefoto over ID 24967. Rød pil viser plassering av sjakt 14.2. Tatt mot V. Foto: 1005.	72

Figur 71 Kart over strukturene i sjaktene 14.1 og 14.2.....	73
Figur 72 Dronefoto over sjakt 14.1 og 14.2 på ID 24967. Tatt mot V. Foto: 990.....	74
Figur 73 Til venstre: S14.2.3 i plan. Tatt mot VNV. Foto: 561. Til høyre: S14.2.3 i profil etter snitting. Tatt mot V. Foto: 535.....	74
Figur 74 Til venstre: S14.2.20 i profil etter snitting. Tatt mot Ø. Foto: 554. Til høyre: S14.2.92 i profil etter snitting. Tatt mot N. Foto: 739.	75
Figur 75 S14.2.112 i profil etter snitting. Tatt mot VSV. Foto: 673.....	75
Figur 76 Strukturer i sjakt 14.1 på ID 24967. Tatt mot N. Foto: 704.	76
Figur 77 Flere større udefinerte nedgravninger i vestlig sjaktekant litt sør for midten av sjakt 14.2. Rød pil markerer mulig luftekanal på S 14.2.114. Tatt mot N. Foto: 708.	76
Figur 78 Flatmarksgrav S 14.2.97 i sjakt 14.2. Tatt mot V. Foto: 741.....	77
Figur 79 Kokegroper i sjakt 14.21. Tatt mot N. Foto: 681.....	77
Figur 80 Profil DL 14.27.2 i sjakt 14.27. Tatt mot NNV. Foto: 694.....	78
Figur 81 Rydningsrøys S 14.27.2 i sjakt 14.27. Tatt mot NNV. Foto: 695.	79
Figur 82 Til venstre: F14.36.2.1 fra kokegrop S14.36.2. Foto: 1045. Til høyre: F14.2.24.1 fra stolpehull S14.2.24 i sjakt 2. Foto: 1036.	79
Figur 83 Til venstre: F14.1.3.1 fra nedgravning/mulig stolpehull. Foto: 1025. Til høyre: F14.2.6.1 fra stolpehull. Foto: 1030.	80
Figur 84 Til venstre: F14.2.5.1 fra nedgravning. Foto: 1029. Til høyre: F14.2.26.1 fra stolpehull. Foto: 1037.	80
Figur 85 Til venstre: Sylindrisk kjerne av flint (F14.0.0.1). Foto: 1046. Til høyre: Samling av nøtteskall (F14.32.0.1). Foto: 1047.....	80
Figur 86 Kart over spredning av funn og kullprøver på ID 24967.	82
Figur 87 Kart over ID 315748 med sjakt, strukturer og kullprøve.	83
Figur 88 Viser sjakt 14.43 som går over den smale flaten med ID 315748 markert midt på bildet. Sett mot SV. Foto: 643.....	84
Figur 89 Til venstre: Kokegrop S 14.43.1. Tatt mot V. Foto: 646. Til høyre: Kokegrop S 14.43.2. Tatt mot Ø. Foto: 647.....	84
Figur 90 Kart over ID 300106 med ID 141443 i nordvest.	86
Figur 91 Arkeologen står i kanten av dreneringsgrøfta som går rundt stakketuft X18.27. Sett mot Ø. Foto: 924.	87
Figur 92 Dronefoto over lokalitetens plassering i terrenget. Rød pil viser omtrentlig plassering av stakketuften. Tatt mot SØ. Foto: 1017.	87
Figur 93 Kart over ID 141443 med håndgravde sjakter og strukturer.....	89
Figur 94 Dronefoto over beitemarka hvor ID 141443 ligger. Tatt mot V. Foto: 1015.	90
Figur 95 Stakketuft X18.13. Den røde pilen viser rydningsrøysen X18.14 som ligger på kanten av stakketuften. Tatt mot SØ. Foto: 920.....	91
Figur 96 Sjakt 18.H1 over deler av røys X18.21. Tatt mot Ø. Foto: 947.....	91
Figur 97 Sjakt 18.H2 lagt over røys X18.23. Tatt mot SSØ. Foto: 935.	92
Figur 98 Kart over ID 300109 med sjakter og strukturer.	93
Figur 99 Dronefoto over lokalitetens plassering i beitemarka. De gjenlagte sjaktene er svakt synlig i midten av bildet. Tatt mot NØ. Foto: 1016.	94
Figur 100 Røys X18.25 i sjakt 18.1. Tatt mot ØSØ. Foto: 954.	94
Figur 101 Røys X18.24 med foringskasse i kanten av røysen. Tatt mot NØ. Foto: 952.	95
Figur 102 Sjakt 18.H5 over røys X18.26. Tatt mot NØ. Foto: 956.....	95

Tabelliste

Tabell 1 Tidligere registrerte lokaliteter fordelt på de ulike områdene som ble registrert i 2023.	15
Tabell 2: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.	17
Tabell 3 Tabell over periodeinndeling.	18
Tabell 4 Dateringer fra ID 305532.	63
Tabell 5 Dateringer fra ID 305243.	70
Tabell 6 Dateringer fra ID 24967.	81
Tabell 7 Datering fra ID 315748.	85

Vedlegg

Strukturliste

Funnliste

Prøveliste

Sjaktliste

Prøvestikkliste

Fotoliste

Dateringer

1 Sammendrag

Det ble gjennomført en arkeologisk registrering i tidsperioden mai-oktober 2023 i forbindelse med Områdeplan Kalberg på ulike bnr. på gnr. 25, 27, 28, 29 og 30 i Time kommune og på ulike bnr. på gnr. 9 i Klepp kommune. Områdene som ble undersøkt bestod av dyrket mark, beitemark og utmark. Registreringen ble utført ved visuelt overflatesøk, maskinell sjakting og prøvestikking. Registreringen av det totale planområdet for Kalberg Områdeplan blir gjennomført over flere sesonger. Denne rapporten tar for seg den arkeologiske registreringen som ble gjennomført i løpet av 2023.

Det ble gravd totalt 202 maskinelle sjakter, 14 håndgravde sjakter og 10 prøvestikk. Det var 42 funnførende maskinelle sjakter og 5 funnførende håndgravde sjakter. De resterende sjaktene og prøvestikkene var funntomme.

Det ble påvist totalt 891 automatisk freda kulturminner fordelt på 27 ulike lokaliteter. Av disse lokalitetene var 6 nye, mens de resterende 21 var kjent fra tidligere. Ved oppstart av registreringene i 2023 lå det 32 tidligere registrerte kulturminner innenfor årets registreringsområder. Disse ble kontrollregistrert og fikk justert kartfesting etter behov. 6 av dem ble utvidet for å innlemme nye automatisk freda kulturminner som ble funnet i nærheten av lokalitetene. 3 av dem ble innlemmet i andre lokaliteter; ID 44846, ID 60871 og ID 24969.

Lokalitetene ID 14265, ID 217098 og ID 217099 bestod av tufter og en rydningsrøys som alle hadde usikker datering og uavklart vernestatus. Etter en kontrollregistrering fikk de tre lokalitetene endret datering til etterreformatorisk tid og fikk endret vernestatus til ikke fredet. Seks av lokalitetene har tidligere vært gravrøys eller gravfelt, men har blitt fjernet på begynnelsen av 1900-tallet eller i forbindelse med moderne inngrep i nyere tid. De seks lokalitetene; ID 5353, ID 14618, ID 34829, ID 54091, ID 60875 og ID 72065, har derfor vernestatus som fjernet.

ID 54090 var et tidligere registrert rydningsrøysfelt fra jernalder. Lokaliteten ble utvidet etter årets registreringer og består av 55 røys, hvor 22 av dem ligger innenfor planområdet. Strukturene ble påvist ved maskinell sjakting og visuelt overflatesøk. Lokalitetene er typologisk datert til jernalderen. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

ID 60872 var et større gravfelt fra jernalder som hadde kartfestet 29 røys, 2 tufter og 1 innhegning fra tidligere. Lokaliteten ble utvidet etter årets registreringer og består av totalt 281 strukturer i form av gravrøys, rydningsrøys, steingarder, tufter, innhegning og stakketuft. Strukturene på lokaliteten ble påvist ved visuelt overflatesøk. Lokaliteten er typologisk datert til jernalderen. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

På **ID 305532** ble det funnet to strukturer i form av en dyrkingsflate med tofaset dyrkingslag og en kokegrop. Strukturene ble påvist ved maskinell sjakting i dyrka mark. De to dyrkingslagene ble datert til romertid (DL12.44.1 lag 3: 215-335 e.Kr) og merovingertid (DL 12.44.1 lag 2: 666-774 e.Kr). Kokegropen S 12.45.1 ble datert til overgangen mellom folkevandringstid og merovingertid (546-638 e.Kr). Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

På **ID 305027** ble det funnet en dyrkingsflate med et dyrkingslag. Laget er tolket som en fortsettelse av det yngste dyrkingslaget på ID 305532. Lokaliteten ble påvist ved maskinell sjakting i dyrka mark. Lokaliteten er datert til jernalderen basert på C14-analysen av kullprøven fra dyrkingslaget på ID 305532. Det ble gjort funn av seks keramikkskår og en bit flint. De var alle løsfunn i sjaktene og kom fra dyrkingslaget på lokaliteten.

På ID **305243** ble det funnet ni strukturer i form av fem kokegroper og fire dyrkingsflater. Strukturene ble påvist ved maskinell sjakting i dyrka mark. Kokegroppen S 12.73.1 ble datert til yngre bronsealder (1051 – 911 f.Kr), mens kokegroppen S 12.67.2 ble datert til overgangen mellom førromersk jernalder og romertid (31 f.Kr – 128 e.Kr). Det ble funnet et keramikkskår i tilknytning til et dyrkingslag på lokaliteten.

ID 24967 var et gravfelt fra jernalderen som lå i Kalberglunden. Lokaliteten ble utvidet etter årets registreringer og ble endret fra gravfelt til gårdsanlegg. Lokaliteten består av totalt 189 strukturer i form av gravrøyser, rydningsrøyser, stolpehull, kokegroper, nedgravninger, flatmarksgrav, dyrkingsflater med flerfaset dyrkingslag, steingarder og en hulvei. Strukturene ble påvist ved visuelt overflatesøk og maskinell sjakting i dyrka mark.

Det ble datert flere lag fra to dyrkingsprofiler som ble datert til ulike perioder i førromersk jernalder og romertid (DL 14.27.2 lag 3: 127-239 e.Kr, DL 14.27.2 lag 4: 197-49 f.Kr, DL 14.27.2 lag 5: 390-207 f.Kr og DL 12.23.1 lag 2: 26-204 e.Kr, DL 12.23.1 lag 4: 361-174 f.Kr). To stolpehull ble datert til romertid (S 14.2.20: 122-233 e.kr) og merovingertid (S 14.2.112: 663-775 e.kr). To kokegroper ble datert til romertid (S 14.36.2: 31-210 e.kr) og mellomesolitikum (S 14.1.6: 8176-7747 f.kr). Det ble gjort funn av keramikk, flint, brent leire og nøtteskall på lokaliteten. De ble funnet i tilknytning til strukturer som stolpehull, kokegroper, nedgravninger eller som løsfunn i sjaktene.

På ID **315748** ble det funnet to strukturer i form av kokegroper. Strukturene ble påvist ved maskinell sjakting i dyrka mark. Kokegroppen lengst øst på lokaliteten har en stor, diffus form og består antageligvis av flere kokegroper plassert tett på hverandre. Kokegroppen S 14.43.2 ble datert til overgangen mellom yngre bronsealder og førromersk jernalder (538-396 f.Kr.). Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

ID 300106 er et utmarkskulturminne i form av en enkeltliggende stakketuft. Lokaliteten ble påvist ved visuelt overflatesøk. Lokaliteten ble datert til førreformatorisk tid basert på typologi og sammenhengen med ID 141443 i nordvest som består av flere røyser og stakketufter. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

ID 141443 var en rydningsrøyslokalitet fra jernalder som bestod av fem røyser og tre stakketufter. Lokaliteten ble utvidet etter årets registrering og består av totalt 23 strukturer i form av røyser og stakketufter. Strukturene ble påvist ved visuelt overflatesøk. Lokaliteten er typologisk datert til jernalderen. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

På ID **300109** ble det funnet fire rydningsrøyser. Strukturene ble påvist ved visuelt overflatesøk og maskinell sjakting i beitemark. Lokaliteten ble datert til jernalder basert på typologi og relasjonen til ID 141443 i vest. Det ble ikke gjort gjenstandsfunn på lokaliteten.

2 Innledning

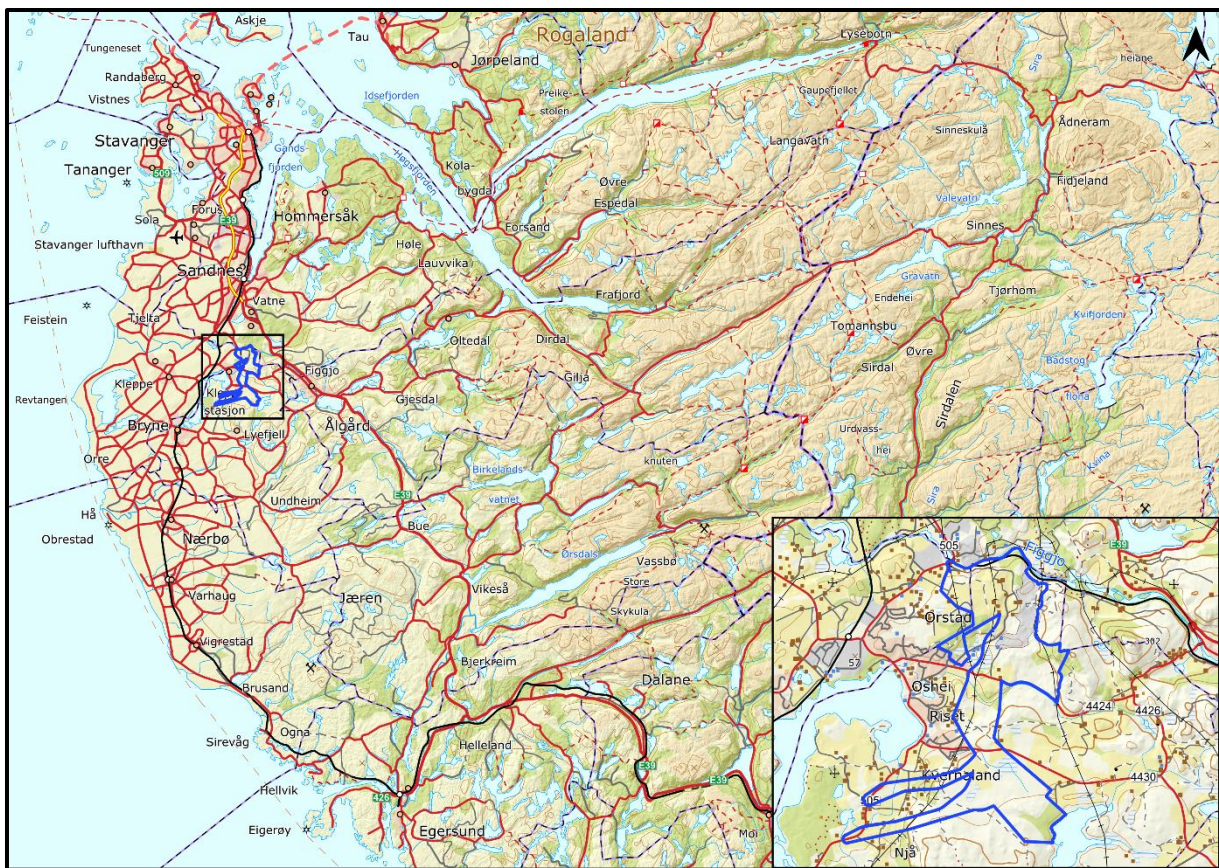
2.1 Generelt om undersøkelsen

Bakgrunnen for registreringen var varslet planoppstart iht. plan- og bygningsloven §4-1 for planprogram med handlingsplan for Kalberg/Kvernaland, samt omkjøringsvei om Kvernaland. Hovedmålet for planprogrammet var å følge opp kommuneplanens krav til felles planlegging. Planarbeidet skal gi rammer for utbygging, videre detaljregulering og konsekvensutredning for omkjøringsveien, samt områdene KN6 (i Klepp), NK1-NK4, RK1-RK5, GK1-GK3, BK1, BK5 og BK6. Planområdet er hovedsakelig avgrenset til Time kommune, men deler av omkjøringsveien og industriområdet KN6 i Klepp kommune er også tatt med i planprogrammet for å sikre en helhetlig vurdering, samt adkomst til industriområdet fra ny fylkesvei.

Viktige utredningstemaer vil være;

- • Finansiering, utforming og tiltak for omkjøringsveien FV505
- • Midlertidige adkomstveier i byggetiden
- • Mobilitet fra kollektivknutepunkt frem til områdene
- • Turveier og traseer og myke trafikanter
- • Strømsituasjonen i området
- • Langsiktig plan for utnyttelse av overskuddsvarme fra kraftkrevende industri
- • Nødvendig kommunalteknisk infrastruktur, overvanns- og flomhåndtering
- • Matjord – jordforbedring
- • Landskapsbilde, massebalanse og prinsipper for utforming av tomtene.

Planområdet for de arkeologiske undersøkelsene strekker seg fra kommunegrensa mellom Sandnes og Time i nord til Mosvatnet og Njåfjellet på Kvernaland i sør. I sørvest strekker planområdet seg bort til Kvernelandsvegen på østsiden av Frøylandsvatnet. I øst strekker grensen seg bort til kommunegrensa mellom Time og Sandnes før det skrår sørover ned til Åslandsvegen. Planområdet har en samlet størrelse på ca. 6,5 km² og består av dyrket mark, beitemark, utmark, bebyggelse, industri og infrastruktur. Tiltakshaver besluttet at den arkeologiske registreringen skulle gjennomføres i løpet av to sesonger; 2022 og 2023. På grunn av manglene grunneieraksepter på en del eiendommer gjenstår det fremdeles 7 områder som ikke har blitt registrert i løpet av de to sesongene. Det er resultatene fra registreringene i 2023 som blir presentert i denne rapporten. Under registreringen i 2023 ble ca. 3,1 km² av de totale 6,5 km² undersøkt. Arealene som ble undersøkt i 2023 ble fordelt på 11 områder i varierende størrelse. Se kart og en detaljert beskrivelse av de ulike områdene under kapittel 5.

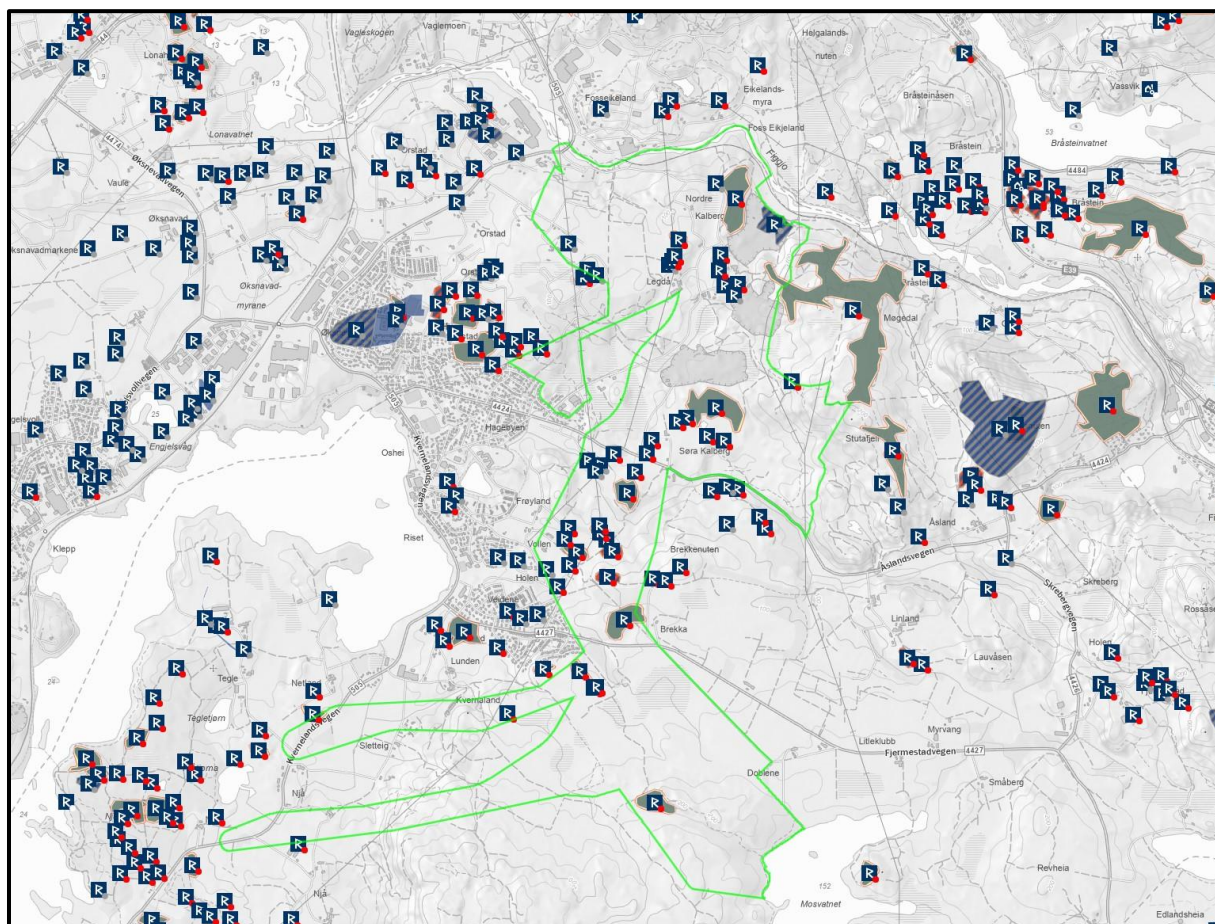
Figur 1 Kart over planområdet plassering i fylket, med et nærkart over området innfelt nede til høyre.

Planområdet ligger i et svært funnrikt område på Jæren. Det er et stort antall tidligere registrerte kulturminner innenfor og i omgivelsene rundt planområdet (se fig. 2). Innenfor årets registreringsområder er det 32 tidligere registrerte kulturminnelokaliteter (se tabell 1 nedenfor). For mer informasjon om de ulike kulturminnene, gå inn på www.kulturminnesok.no.

ASKELOADEN ID	TYPE	DATERING	VERN	OMRÅDE
54090	Rydningsrøyslokalitet	Jernalder-middelalder	Automatisk freda	3
72065	Gravminne	Jernalder	Uavklart	3
14618	Gravfelt	Jernalder	Uavklart	3
54091	Gravfelt	Jernalder	Uavklart	3
15183	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	9
5353	Gravminne	Jernalder	Fjernet	9
44847	Gårdsanlegg	Jernalder / førref.	Automatisk freda	10
54609	Gravminne	Jernalder	Automatisk freda	10
34828	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	10
34829	Gravfelt	Jernalder	Fjernet	10
60875	Gravminne	Jernalder	Fjernet	10
44318	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	11
44846	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	12
60871	Gravminne	Jernalder	Automatisk freda	12
24968	Gravminne	Jernalder	Automatisk freda	12
34826	Gravminne	Jernalder	Automatisk freda	12

60872	Gravfelt	Jernalder-middelalder	Automatisk freda	13
129145	Rydningrøyslokalitet	Jernalder / førref.	Automatisk freda	13
5367	Rydningrøyslokalitet	Jernalder	Automatisk freda	13
5368	Rydningrøyslokalitet	Jernalder / førref.	Automatisk freda	13
24967	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	14
24969	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	14
60873	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	14
217098	Bosetningsspor	Uviss	Uavklart	14
217099	Boplass	Uviss	Uavklart	14
14265	Rydningrøyslokalitet	Uviss	Uavklart	14
64376	Gravfelt	Jernalder	Automatisk freda	16
24984	Gravfelt	Jernalder / førref.	Automatisk freda	16
263382	Gårdsanlegg	Førref.	Automatisk freda	17
247341	Gravminne	Førref.	Automatisk freda	17
263379	Røysfelt	Førref.	Automatisk freda	17
141443	Rydningrøyslokalitet	Jernalder - middelalder	Automatisk freda	18

Tabell 1 Tidligere registrerte lokaliteter fordelt på de ulike områdene som ble registrert i 2023.

Figur 2 Tidligere registrerte kulturminner innenfor det totale planområdet.

3 Metode

3.1 Overflatesøk

Ved overflatesøk blir det gjort en systematisk gjennomgang av området for å finne freda kulturminner som er synlige på markoverflaten. Overflatesøk kan også være et ledd i planleggingen av registrering med sjakting og/eller prøvestikking. Eksempel på synlige kulturminner er røyser, gardfar, geiler, tufter, helleristninger, kullgroper, jernvinneanlegg, bygdeborger, hulveier og fangstanlegg.

3.2 Sjakting

Maskinell flateavdekking er en arkeologisk metode som benyttes for å påvise automatisk freda kulturminner under markoverflaten. Metoden går ut på at man fjerner den moderne matjorda med gravemaskin ned til steril undergrunn og/eller lag med spor etter forhistorisk aktivitet. Etter at maskinen har fjernet jordlagene blir området renset opp for hånd for å avklare om det finnes spor etter forhistorisk aktivitet. Slike spor, kalt strukturer, kan for eksempel være stolpehull, vegggrøfter, ildsteder, kokegroper, kulturlag og spor etter forhistorisk jordbruk som ardspar og dyrkningslag. Er det usikkerhet rundt tolkningen av strukturer blir et utvalg snittet for å avklare.

Normalt vil sjaktene være ca. 3 meter brede og legges med ca. 12 meters mellomrom. Lengden på sjaktene vil variere. Likevel kan topografiske forhold, antatt potensiale for funn og størrelsen på de områdene som skal undersøkes påvirke størrelsen på og avstanden mellom sjaktene. I tillegg vil det også være aktuelt å utvide sjakter der det blir gjort funn. Dette blir gjort for å få en bedre oversikt og for å prøve å avgrense funnene mer nøyaktig.

I enkelte tilfeller vil det være nødvendig å grave sjakter for hånd. I disse tilfellene vil lengde og bredde variere ut fra hva som er hensiktsmessig og nødvendig på det aktuelle området.

3.3 Prøvestikking

Prøvestikking er en arkeologisk metode som i hovedsak benyttes for å påvise steinalderlokaliteter. Et prøvestikk er et ca. 50 x 50 cm stort hull som graves med spade ned til funntomt nivå. Massene blir, som hovedregel, vannsåddet i 4 mm (ved enkelte tilfeller 2 mm) nettingsådd slik at gjenstandsfunn i form av redskaper, avfall etter redskapsproduksjon, brente bein, kull osv. blir synlige i såddet. Stikket graves og dokumenteres etter stratigrafiske lag for å få god kontroll på hvilke lag som er funnførende. I enkelte tilfeller vil gravemaskin bli brukt for å fjerne jordlag som ligger over de lagene man ønsker å undersøke med prøvestikking. Dette vil spesielt være aktuelt i rasområder, områder med tykke torvavsetninger og der det er kjent at det er påført masser i nyere tid.

Avstand mellom prøvestikkene vil variere, blant annet ut fra topografiske forhold, funn og antatt potensiale.

4 Dokumentasjon

4.1 Nummerering i felt og rapporten

Nummereringen i følger et fast system.

Sjakter	Sjakt nr.	Forklaring
Maskinell	Sjakt 23.1	Sjakt områdenr. + sjaktnr.
Håndgravd	Sjakt 23.H1	Sjakt områdenr. + Hsjaktnr.

Strukturer	Struktur nr.	Forklaring
I sjakt (S)	S 23.1.5	S områdenr. + sjaktnr. + strukturnr.
Synlig kulturminne (X)	X 23.5	X områdenr. + kulturminnenr.

Profiler	Profil nr.	Forklaring
Lag, stratigrafi (i profil)	DL 3.1.4	DL områdenr. + sjaktnr. + profilnr.

Funn	Funn nr.	Forklaring
I struktur	F 23.1.5.1	F områdenr. + sjaktnr. + strukturnr. + funnr.
Løsfunn i sjakt	F 23.1.0.1	F områdenr. + sjaktnr. + 0 (ikke knyttet til en struktur) + funnr.
I synlig kulturminne	F 23.5.1	F områdenr. + kulturminnenr. + funnr.
Løsfunn på område	F 23.0.1	F områdenr. + 0 (overflatefunn/ikke knyttet til et kulturminne) + funnr.

Prøvestikk	Prøvestikk nr.	Forklaring
Prøvestikk	NN 23.1	NN (initialer, holder med to) områdenr. + prøvestikknr.

Prøver	Prøve nr.	Forklaring
Fra struktur i sjakt	KP 3.1.5.1	KP områdenr. + sjaktnr. + strukturnr. - prøvenr.
Fra synlig kulturminne	KP 3.5.1	KP områdenr. + konstruksjonsnr. - prøvenr.
Fra stratigrafisk lag (profil)	KP DL 3.1.3.1	KP DL områdenr. + sjaktnr. + profilnr. - prøvenr.

Foto	Foto nr.	Forklaring
AGOL/felt	NN 3.1	NN (initialer ark.) områdenr + løpende nr.
Arkiv (rapport)	2023_1234 (1)	Saksnummer + (løpende nr.), for arkiv. Løpende nummer i rapporten.

Tabell 2: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.

4.2 Innmåling, fotografering

Innmålingsutstyret som brukes er en GPS CPOS RTK med en nøyaktighet på 2 cm. Der det ikke var mulig å benytte CPOS har mobiltelefon/nettbretts interne GPS blitt brukt. Denne har en nøyaktighet på ca. 3 – 8 m.

Alle bilder som er tatt på undersøkelsen er arkivert hos Rogaland fylkeskommune. En full oversikt over bilder finnes i fotolisten som legges som vedlegg til rapporten.

4.3 Strukturer, funn og prøver

Strukturer, funn og prøver presenteres under hver lokalitet, men en full oversikt over alle strukturer, funn og prøver finnes i lister som legges som vedlegg til rapporten.

4.4 Vedlegg

På grunn av rapportens størrelse vil funnliste, strukturliste, sjakteliste, prøvestikklister og fotoliste legges som selvstendige vedlegg til rapporten. Kart med nummerering av alle strukturer og sjakter legges ved de ulike listene. Vedartsrapport, prøveliste og dateringsresultater legges også ved som vedlegg til rapporten.

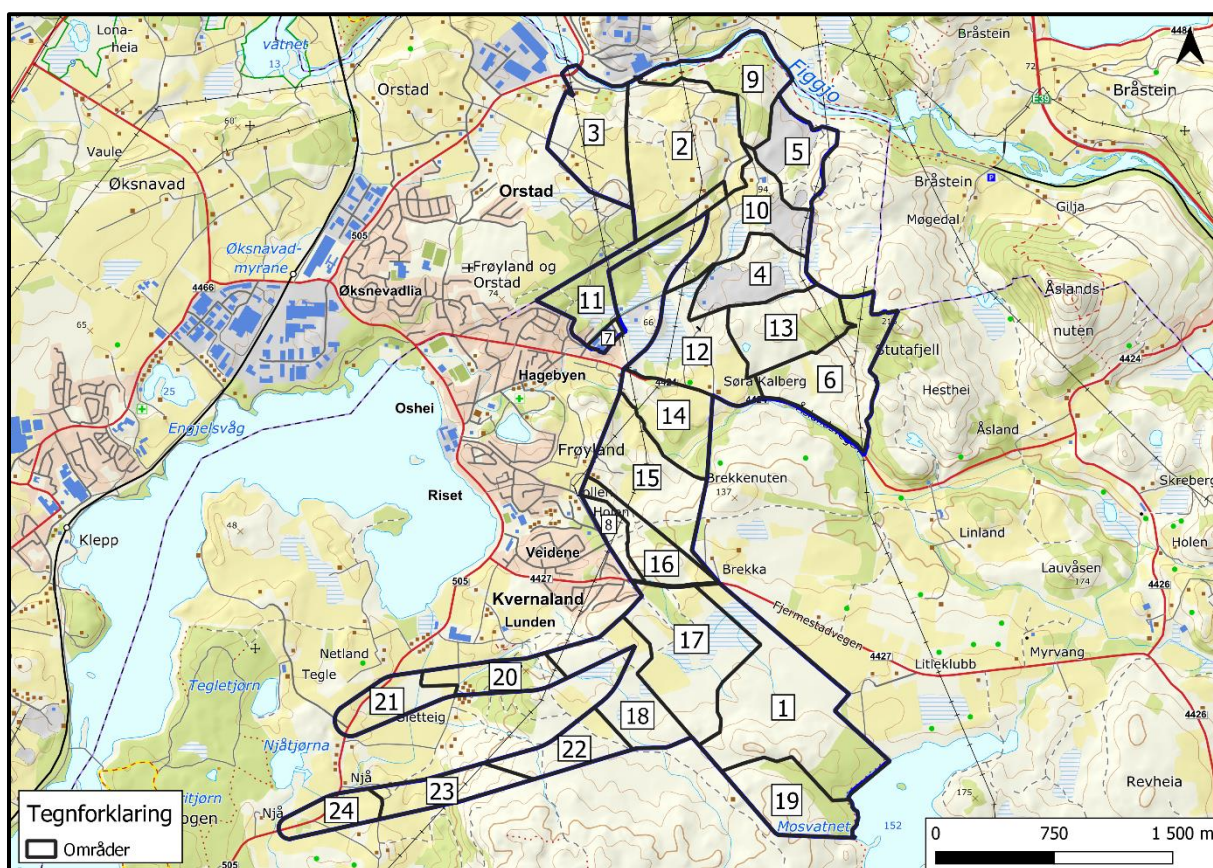
4.5 Periodeinndeling

Hovedperiode	Underperiode	BP (ukalibrert)	f. Kr / e. Kr (kalibrert)
Eldre steinalder (mesolitikum)	Tidligmesolitikum	10000 – 9000 BP	9200 – 8100 f. Kr
	Mellommесolitikum	9000 – 7500 BP	8100 – 6400 f. Kr
	Senmesolitikum	7500 – 5200 BP	6400 – 4000 f. Kr
Yngre steinalder (neolitikum)	Tidligneolitikum	5200 – 4700 BP	4000 – 3300 f. Kr
	Mellomneolitikum A	4700 – 4100 BP	3300 – 2600 f. Kr
	Mellomneolitikum B	4100 – 3800 BP	2600 – 2300 f. Kr
	Senneolitikum	3800 – 3500 BP	2300 – 1800 f. Kr
Eldre bronsealder	Periode I – III	3500 – 2900 BP	1800 – 1200 f. Kr
Yngre bronsealder	Periode IV – VI	2900 – 2440 BP	1200 – 500 f. Kr
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	2440 – 2010 BP	500 – 0 f. Kr
	Romertid	2010 – 1680 BP	0 – 400 e. Kr
	Folkevandringstid	1680 – 1500 BP	400 – 570 e. Kr
Yngre jernalder	Merovingertid	1500 – 1210 BP	570 – 793 e. Kr
	Vikingtid	1210 – 1000 BP	793 – 1030 e. Kr
Middelalder	Tidlig middelalder		1030 – 1130 e. Kr
	Høymiddelalder		1130 – 1350 e. Kr
	Senmiddelalder		1350 – 1537 e. Kr
Nyere tid	Etterreformatorisk tid		1537 e. Kr <

Tabell 3 Tabell over periodeinndeling.

5 Områdene

Det totale planområdet ble delt opp i 24 områder. Områdene 1-8 ble registrert i 2022, med unntak av Område 3 hvor kun en av eiendommene ble registrert. Resten av Område 3 ble fullført under registreringen i 2023. Områdene 9-14, 16-18 og en eiendom på Område 21 ble registrert i løpet av 2023. På grunn av manglene grunneieraksepter har det ikke blitt gjennomført en arkeologisk registrering på områdene 15 og 19-24 (se fig. 3).

Figur 3 Kart over planområdet med områdeinndeling og nummerering.

Det ble gjennomført en arkeologisk registrering av 3,4 km² fordelt på 11 områder i løpet av 2023. Områdene som ble undersøkt varierte fra dyrket mark, beitemark og utmark. Områdene ble undersøkt ved visuelt overflatesøk, maskinell sjaking og noe prøvestikking. Samlet for alle områdene ble det gravd 202 maskinelle sjakter, 14 håndgravde sjakter og 10 prøvestikk. Det ble påvist til sammen 891 automatisk freda kulturminner fordelt på 27 lokaliteter. 21 av lokalitetene var kjent fra før, mens de resterende 6 ble påvist i løpet av registreringen. Se en detaljert beskrivelse av områdene, hva som ble gjort og lokalitetene nedenfor.

5.1 Område 3

Område 3 omfatter gnr/bnr. 9/1, 9/4, 9/5, 9/42, 9/65, 9/81, 9/104, 9/105 og 9/122 i Klepp kommune og har en størrelse på ca. 315,1 daa. Eiendom 9/4 ble registrert i løpet av registreringene i 2022. Området stopper ved kommunegrensen mellom Klepp og Time i øst. Området består av dyrka mark, beitemark, utmark og infrastruktur. Hovedvannledningen til IVAR går tvers over området orientert ca. nord-sør. Terrengen er høyest på den sørligste delen av området. Her er terrenget relativt flatt og består hovedsakelig av ulike beitemarker og grusveier. Den midtre delen av området består av utmark og er registrert i 2022. Her skrås terrenget nedover mot sør. Det er det blitt gjort en del moderne inngrep slikt som nye

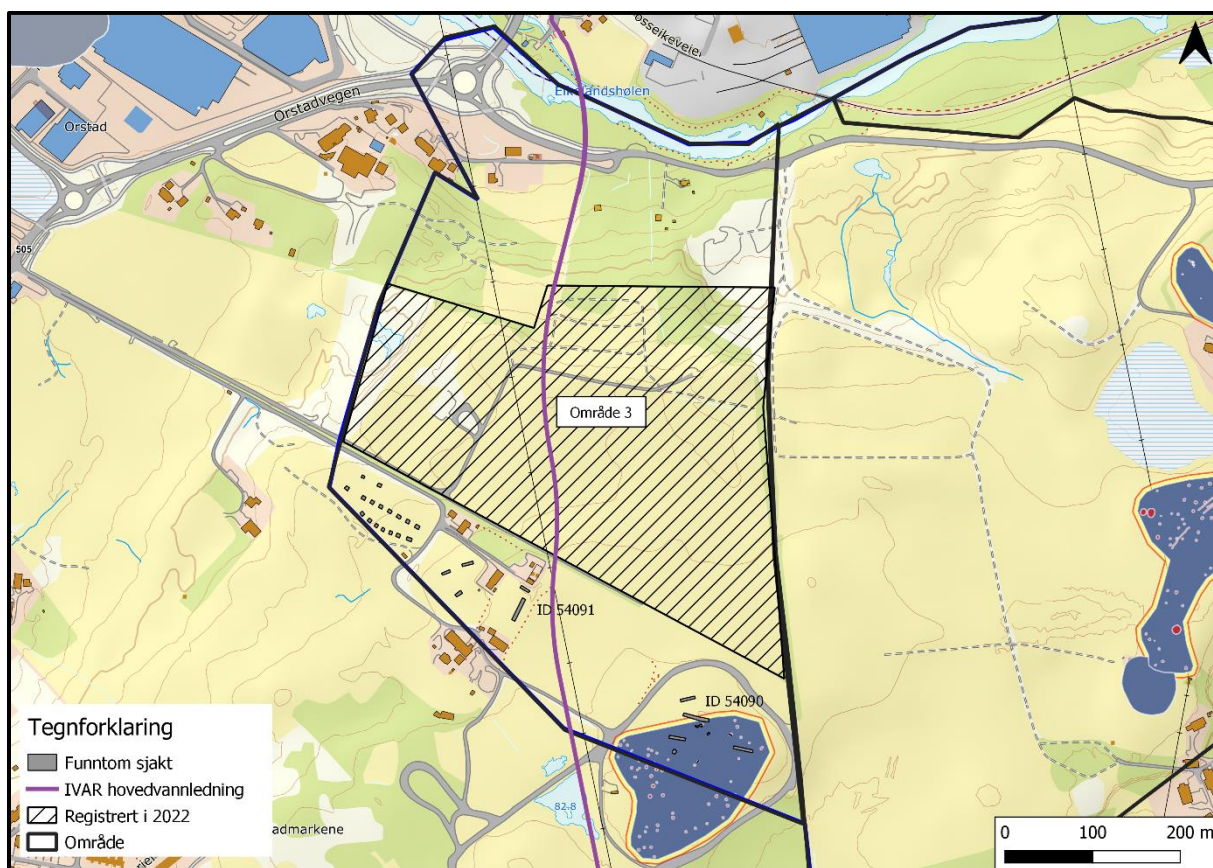
Lokaliteter innenfor området:

ID 54090: Røyslokalitet

ID 72065: Gravminne (fjernet)

ID 14618: Gravfelt (fjernet)

ID 54091: Gravfelt (fjernet)

Figur 4 Kart over Område 3 med eiendommen som ble registrert i 2022, sjakter, lokaliteter og traseen for hovedvannledningen til IVAR.

Eiendommene 9/104 og 9/105 består av skog i relativt bratt terreng. Sammen med grunneier ble det gått raskt over de nordligste partiene av eiendommene. Terrenget skrår bratt mot nord og er ellers ganske fuktig på de lavere partiene i nord. Basert på dette ble det besluttet at potensialet for funn på disse eiendommene var svært lavt og det ble derfor ikke gjennomført en grundigere registrering av disse eiendommene. Det samme gjaldt for det bearbeida hestebeitet på gnr/bnr. 9/81 hvor det er gjort en del moderne inngrep. En del av tomten har i tillegg blitt vurdert i forbindelse med tidligere plansaker hvor potensiale for funn

ble vurdert som svært lav og derfor ikke behov for en arkeologisk registrering på denne tomten.

Figur 5 Flyfoto fra 1987 over Område 3 viser at det har vært mye graving og moderne inngrep i og rundt området.

Den sørlige delen ble fokuset for registreringen av Område 3. Her ble det sjaktet på flere mindre beitemarker. Det ble gravd totalt 29 maskinelle sjakter i varierende størrelse som alle var funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 870 m². Det ble ikke gravd på beitemarken like øst for gårdstunet på eiendom 9/42. Dette området har blitt kraftig forstyrret i forbindelse med en kjørebane for motorsport. Det har i tillegg blitt gravd en del på dette arealet, blant annet i forbindelse med hovedvannledningen til IVAR som går tvers over marken. Det ble derfor ansett som lavt potensiale for funn i denne beitemarken. I tillegg til de maskinelle sjaktene ble det gravd to sjakter for hånd over mulige strukturer som begge var funnførende.

Undergrunnen bestod i stor grad av rødbrun sand med grus og småstein. Da sjaktene ble gravd i beitemark var det naturligvis en del stein i de fleste sjaktene. Beitemarken på gnr/bnr. 9/1 lengst vest på området består av påførte masser med blant annet leire med tegl og annet moderne avfall. På flyfotoet fra 1987 ovenfor (fig. 5) kan man se at det i dette området har vært et masseuttak. Dette ble ikke fanget opp i løpet av forarbeidet, som er grunnen til at det allikevel ble sjaktet på denne marka.

Figur 6 Sjakt 3.9 viser undergrunnen på området. Tatt mot Ø. Foto: 60.

Det var fra før fire tidligere registrerte lokaliteter innenfor området; ID 72065, ID 14618, ID 54090 og ID 54091. De lå alle i den sørlige delen av området. Med unntak av ID 54090 var de alle registrert som gravfelt/gravminne med vernestatus som uavklart. Disse skal ha blitt fjernet en gang på begynnelsen av 1900-tallet og fikk endret vernestatus fra uavklart til fjernet etter registreringen.

Figur 7 Sjakting i beitemark ved ID 54090. Tatt mot V. Foto: 61.

ID 54090 lå for det meste utenfor planområdet, men med en liten del innenfor i sørlig kant på Område 3. Lokaliteten lå inne som en rydningsrøyslokalitet uten kartfesting av enkeltminne på lokaliteten. Under registreringene ble det påvist røyser også nord for lokaliteten innenfor planområdet. Lokaliteten ble derfor utvidet mot nord og strukturene ble kartfestet. Se en nærmere beskrivelse av lokaliteten i kapittel 6. Det ble påvist 22 automatisk freda kulturminner innenfor Område 3 som alle var en del av lokaliteten ID 54090.

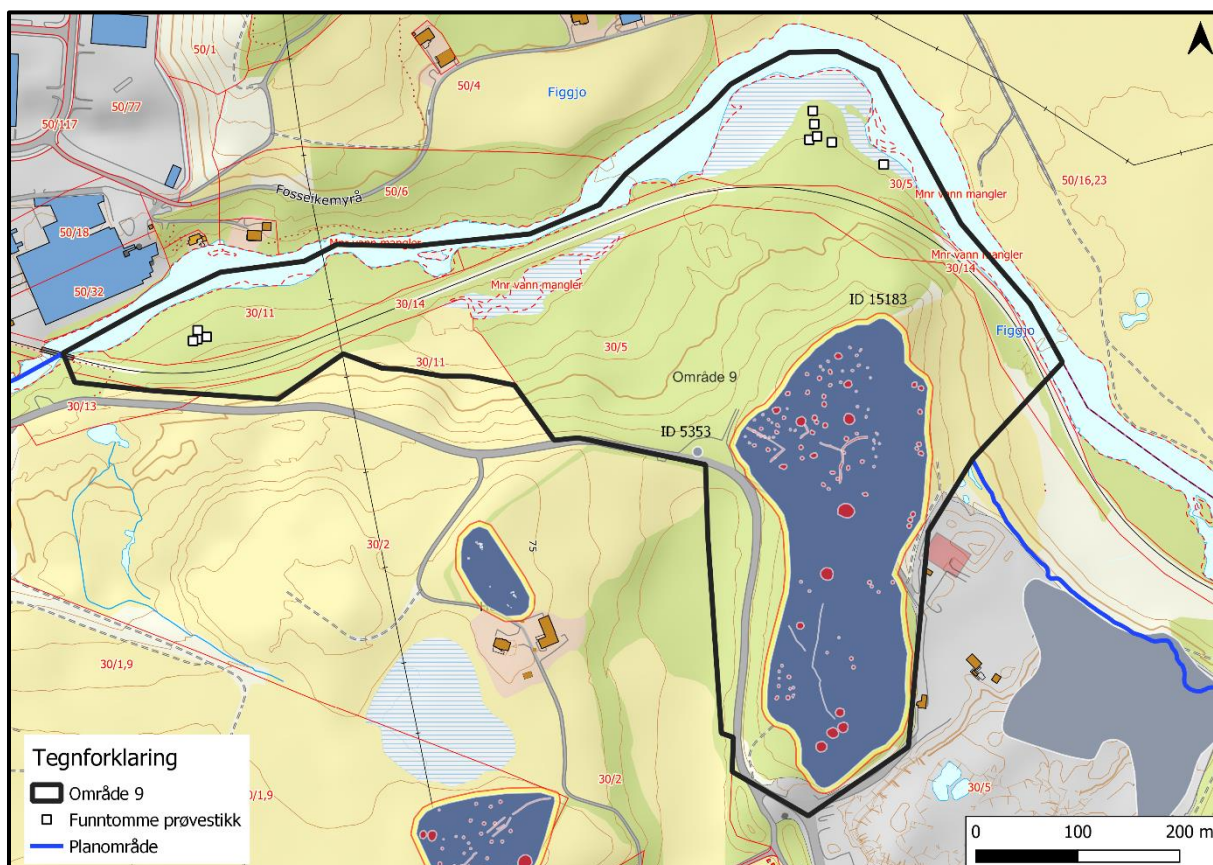
5.2 Område 9

Område 9 ligger i den nordlige delen av planområdet og omfatter eiendommene 30/5, 30/11 og 30/14 i Time kommune. Det har en størrelse på ca. 263,6 daa. Området følger kommunegrensen midt i Figgjoelva i nord, eiendomsgrenser i vest og langs med masseuttaket i øst. Området består i stor grad av skog og noe beitemark. Terrenget skråer ned mot Figgjoelva på alle kanter. De flattere partiene langs elva er relativt fuktige. Det går flere turstier gjennom området og langs Figgjoelva går de gjengrodd skinnene på Ålgårdsbanen. I sørlig del av området går det et par veier som leder til masseuttaket i sørøst.

Lokaliteter innenfor området:

ID 15183: Gravfelt

ID 5353: Gravminne (fjernet)

Figur 8 Kart over Område 9 med lokaliteter og prøvestikk.

På sørsiden av Ålgårdsbanen, i skråningen som leder opp mot ID 15183, har det vært et større masseuttak (se fig. 9). Masseuttaket ble påbegynt på 1960-tallet og var på det største på 2000-tallet. Det er fortsatt tydelige spor den dag i dag (se fig. 11).

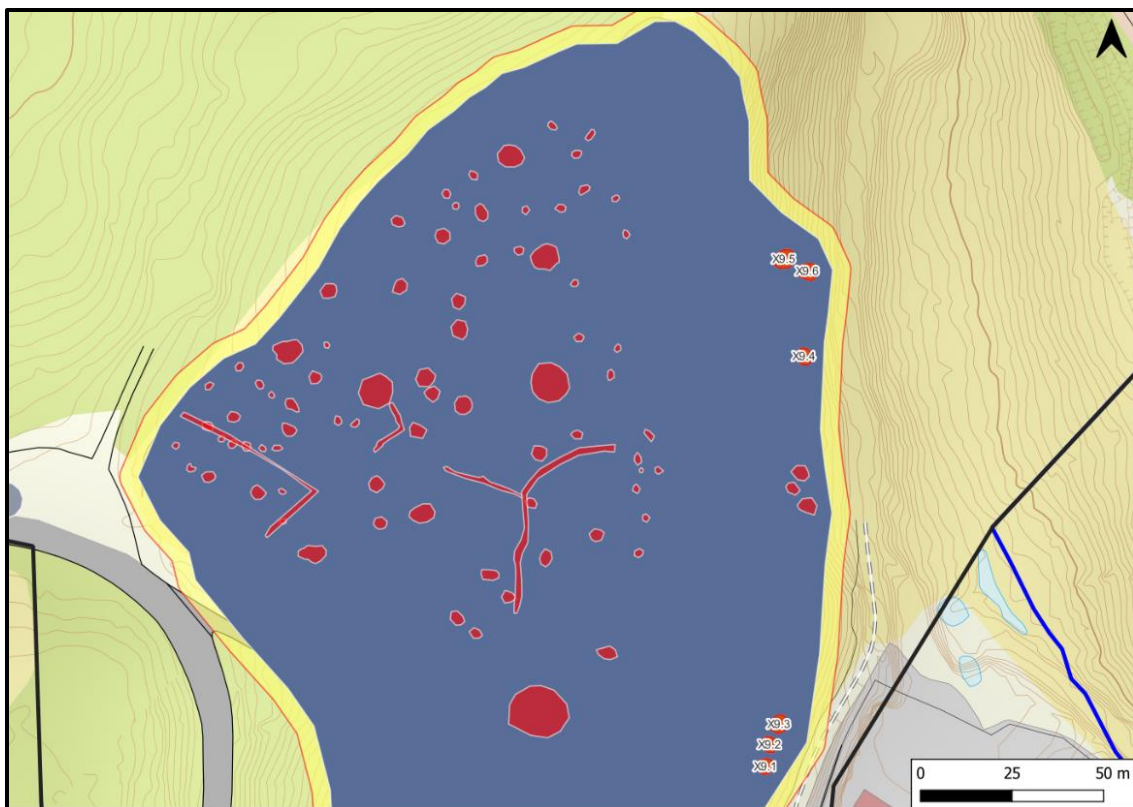

Figur 9 Flyfoto fra 2007 som viser masseuttak på sørsiden av Ålgårdbanen på Område 9.

Området ble overflateregistrert for å se etter synlige kulturminner i landskapet, samt vurdere hvilke partier som hadde potensiale for prøvestikking og eventuelt sjaktning. Potensiale for sjaktning på området ble vurdert som svært lavt. Det ble derfor ikke sjaktet innenfor dette området. Potensiale for prøvestikking var størst på enkelte flater langs med Figgjoelva. Det ble gravd totalt ti prøvestikk fordelt på to partier langs elva (se fig. 8). Resten av områdene langs elva hvor det ikke ble gravd prøvestikk var enten for steinete, for vått, for bratt eller påvirket av moderne forstyrrelser. Alle prøvestikkene var funntomme og varierte fra 20-50 cm i dybde.

Det var to tidligere kjente lokaliteter innenfor området. Et stort gravfelt (ID 15183) og et enkeltliggende gravminne (ID 5353). ID 5353 skal tidligere ha vært en gravrøys, men lå registrert i databasen Askeladden som et fjernet kulturminne. Der hvor røysen tidligere lå er det i dag en grusplass. Lokaliteten ble derfor stående uendret som et fjernet kulturminne.

ID 15183 er et stort gravfelt bestående av et stort antall gravhauger, gravrøys, rydningsrøys og gardfar. Lokaliteten hadde blitt kontrollregistrert relativt nylig og enkeltminnene hadde kartfesting. Lokaliteten ble derfor gått raskt over. Det ble påvist seks røys like utenfor i øst som ble innlemmet i lokaliteten. (se fig. 10). Det lå totalt 119 automatisk freda kulturminner innenfor Område 9 som alle var en del av lokaliteten ID 15183.

Figur 10 Kart over de seks nye røysene på ID 15183 med nummerering.

Figur 11 Dronefoto over Område 9 med tydelig spor etter masseuttak og Ålgårdbanen som går gjennom området. Tatt mot S. Foto: 971.

5.3 Område 10

Område 10 omfatter deler av gnr/bnr. 29/5,8, 29/11,13 og 30/5 i Time kommune. Det har en størrelse på ca. 294,6 daa. og ligger mellom to store aktive masseuttak; et i nord og et i sør. Området består i stor grad av dyrka mark, litt beitemark og et lite skogområde lengst sørvest. Lengst øst på området har det tidligere vært masseuttak som senere har blitt nydyrket, mens deler av det fortsatt er i bruk. På den dyrka marken på østsiden av veien var det et masseuttak på 1980-tallet og ble siden nydyrket. Det ble derfor ikke gjort noe på disse områdene. Den store dyrka marka på vestsiden av veien hadde allerede blitt vurdert i forbindelse med tidligere plansaker og det ble derfor ikke gjennomført ytterligere registreringer på dette området. På grunn av dette ble det ikke gjennomført registreringer på store deler av Område 10.

Lokaliteter innenfor området:

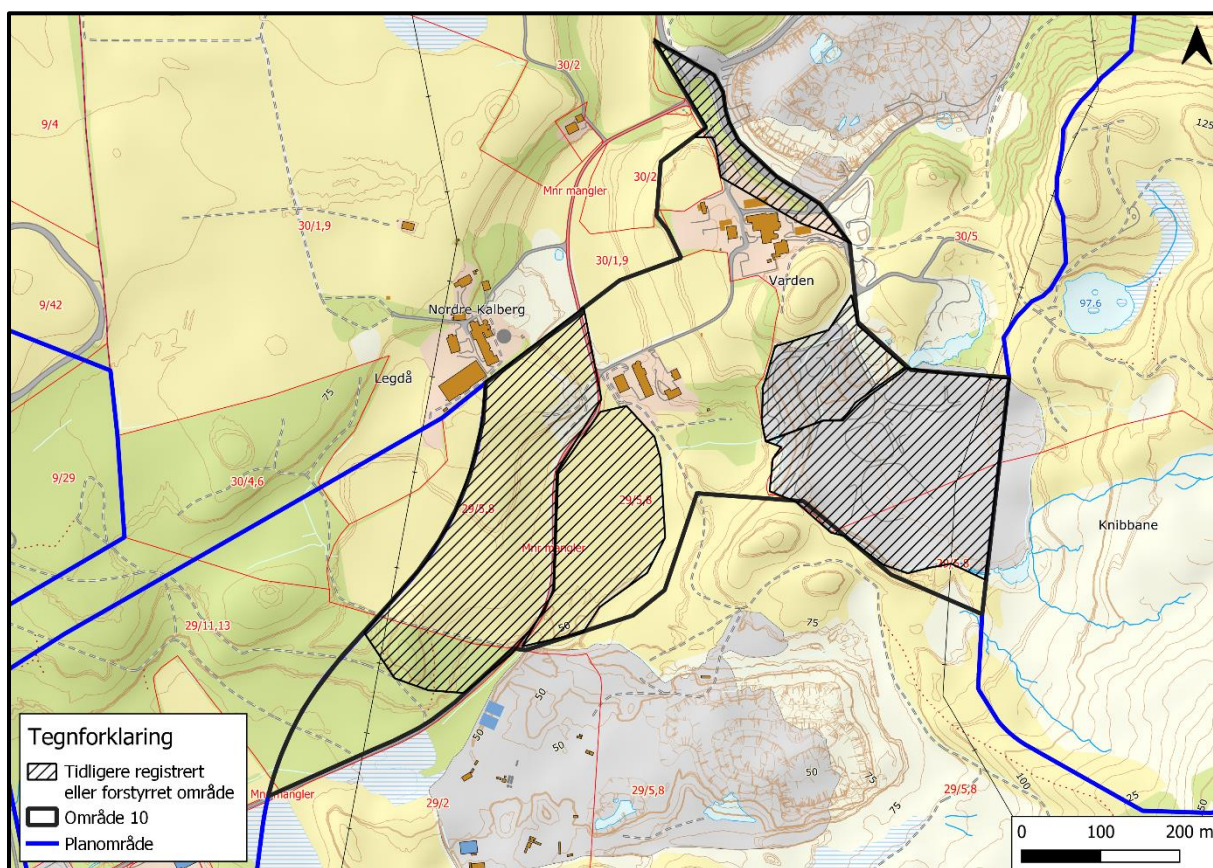
ID 44847: Gårdsanlegg

ID 54609: Gravminne

ID 34828: Gravfelt

ID 34829: Gravfelt (fjernet)

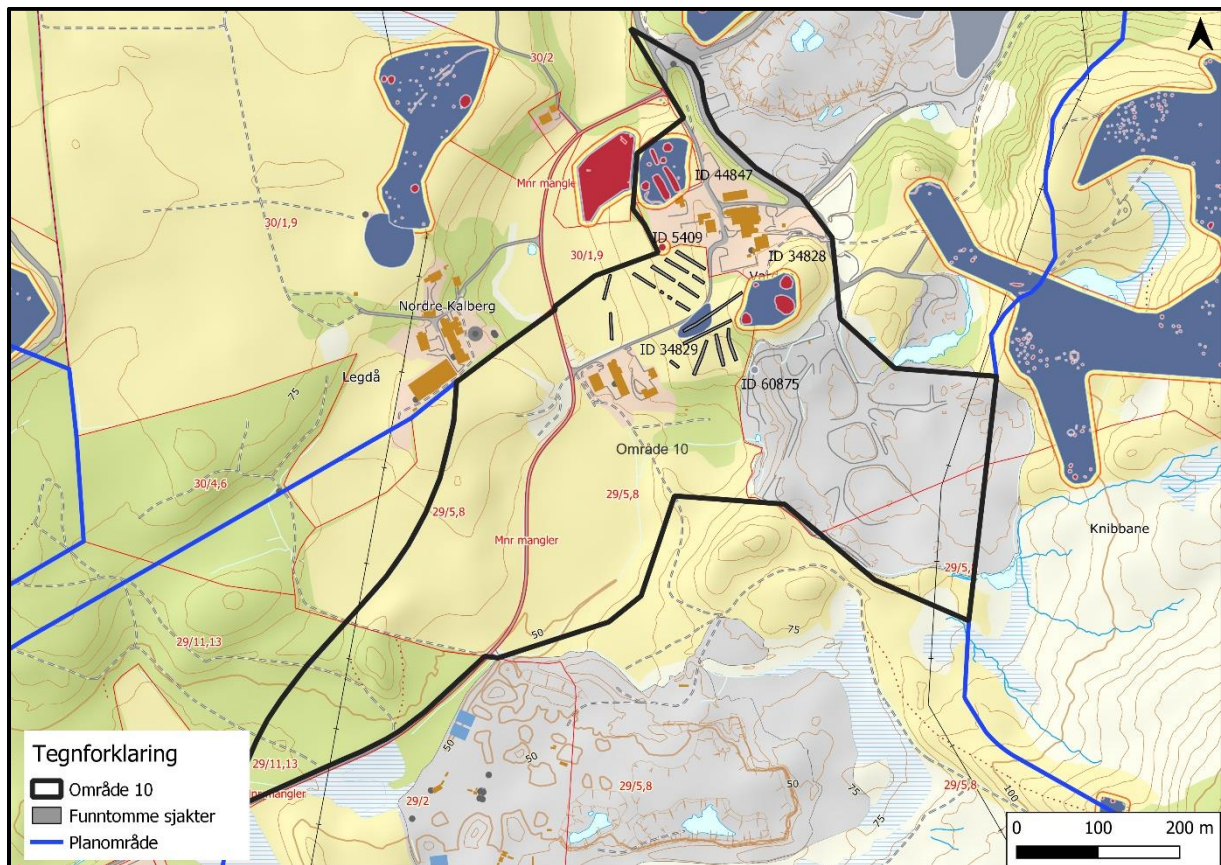
ID 60975: Gravminne (fjernet)

Figur 12 Kart over Område 10 med tidligere registrerte og forstyrte områder.

De resterende partiene på området ble overflateregistrert for å se etter synlige kulturminner. Det var beiteområdet sør for gårdstunet på 29/5,8, det lille skogområdet i sørvest og den lille kollen sør for gårdstunet på 30/5. Det ble ikke påvist automatisk freda kulturminner utenom de som allerede var kjent fra tidligere. Det ligger totalt 17 automatisk freda kulturminner innenfor Område 10 fordelt på 3 lokaliteter.

Det var fra før fem tidligere registrerte lokaliteter innenfor Område 10; ID 44847, ID 54609, ID 34828, ID 34829 og ID 60975. ID 44847 er et gårdsanlegg i nordlig kant av området. Denne lokaliteten lå tidligere delvis innenfor Område 2 som ble registrert i 2022. Lokaliteten ble derfor registrert i sin helhet i 2022 hvor enkeltminnene ble kartfestet, og lokalitetsavgrensningen ble endret. Det ble derfor ikke gjort noe mer med denne lokaliteten i år.

Figur 13 Kart over Område 10 med tidligere registrerte lokaliteter og sjakter.

ID 34828 er et gravfelt bestående av fire gravhauger som ligger på en morenerygg som i stor grad er omringet av masseuttak i sør og øst. Den lå inne med en lokalitetsavgrensning, uten kartfesting av de fire strukturene på lokaliteten. Det ble derfor foretatt en kontrollregistrering av lokaliteten. De fire gravhaugene ble kartfestet, og lokaliteten ble utvidet mot vest for å passe med de innmålte strukturene. ID 54609 ligger i kanten av gårdstunet på eiendom 30/5 og består av en gravhaug. Innmålingen av gravhaugen virket korrekt, selv om avgrensningen på haugen er noe usikker da det er ryddet en del stein på haugen i nyere tid. Det ble derfor ikke gjort noen endringer på lokaliteten.

ID 34829 og ID 60875 er registrert som gravfelt/gravminne og ligger begge inne som fjernet. ID 34829 bestod tidligere av 3 gravhauger og to av dem ble utgravd av Stavanger museum før andre verdenskrig. Det ble i løpet av registreringen besluttet å grave en maskinell sjakt over den fjerna lokaliteten for å se om det kunne være spor igjen av de tidligere gravhaugene. Sjakt 10.1 ble derfor lagt tvers over lokaliteten, men det var ingen synlige spor etter de tidligere gravhaugene. Sjakten var i stedet svært omrotet med blanda masser og moderne skrot, som rustent metall og porselen.

ID 60875 var tidligere en fint markert gravhaug, men ble i forbindelse med utvidelse av masseuttak på gnr/bnr. 30/5 fjernet. Tiltaket ble gjort en gang mellom 2011 og 2013 hvor området ble totalt oppgravd. Det er nå anlagt en anleggsvei der gravhaugen tidligere lå.

De fleste dyrka markene på Område 10 ble som nevnt ikke undersøkt på grunn av masseuttak, nydyrking eller tidligere vurderte planer. De to dyrka markene som ble undersøkt ved maskinell sjakting var de to markene nord og øst for gårdstunet på 29/5,8. Vi fikk opplyst på stedet at det tidligere hadde stått en bygning langs med veien lengst øst på den nordligste åkeren som brant ned. Dette så man tydelige spor etter med mye kull, tegl, murstein, rustne skruer og annet moderne avfall. Det skal i tillegg ha blitt flyttet rundt på en del masser for å jevne ut åkrene. Dette kunne vi se spor etter i varierende dybde på sjaktene hvor det moderne matjordlaget kunne være godt over en meter dyp. Her ble det funnet tegl og porselen helt i bunnen av de dype matjordslagene. Det ble åpnet totalt ca. 1904 m² fordelt på 17 maskinelle sjakter som alle var funntomme. Det ble påvist en mulig forstyrret kokegrop i sjakt 10.2. Den mulige kokegropen ble snittet og ble raskt avskrevet som en moderne nedgravning da den bestod av blanda masser og sprengt stein.

Figur 14 Dronefoto over sjakter i dyrka mark på Område 10. Tatt mot Ø. Foto: 974.

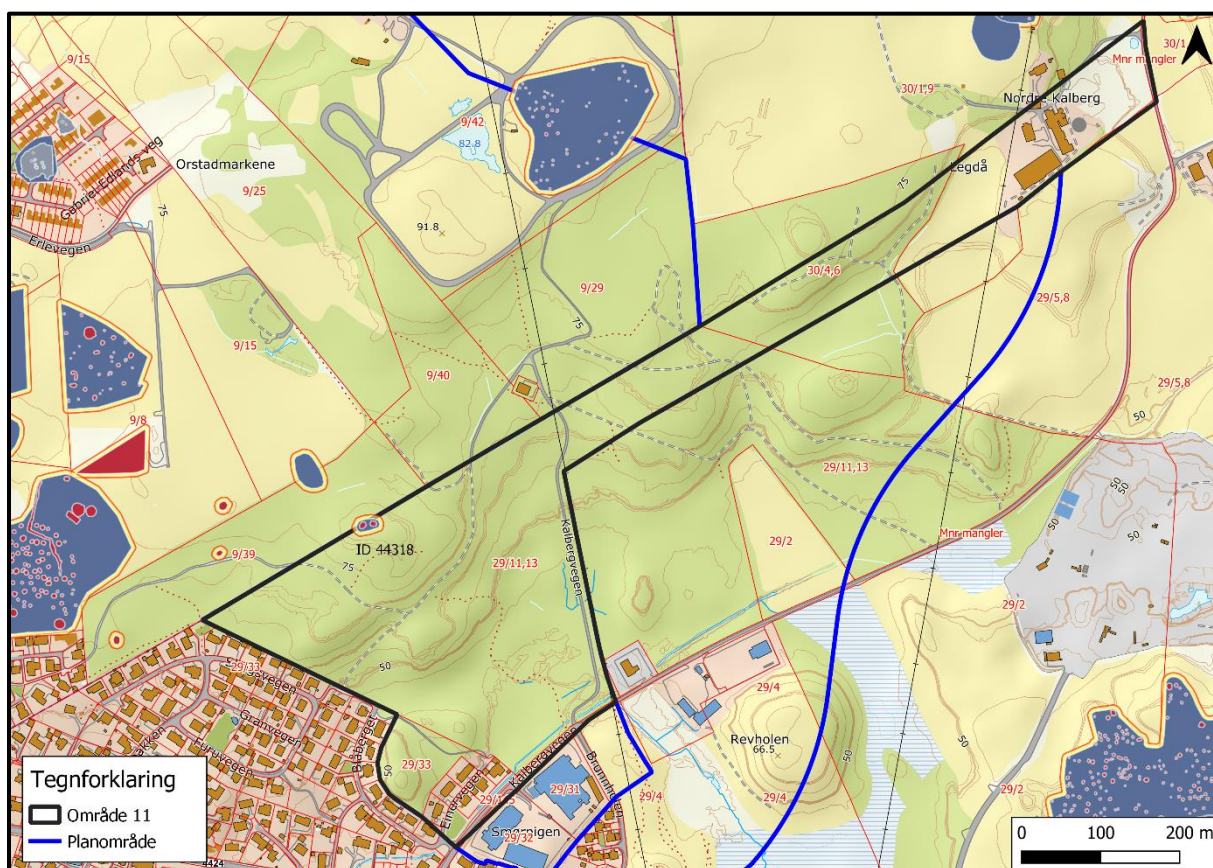
Undergrunnen bestod i stor grad av lysegul eller rustrød siltholdig sand. Dybden på sjaktene varierte stort fra 20-200 cm. De dypeste sjaktene var de to sjaktene 10.11 og 10.12 på de laveste partiene lengst vest mot Kalbergvegen og det var som nevnt ovenfor påført mye moderne matjord. De dyrka markene skrår bratt ned mot gårdstunet og veien og dybden på sjaktene økte i takt med det hellende terrenget.

5.4 Område 11

Område 11 ligger i vestlig del av planområdet og omfatter eiendommene 29/11,13, 29/33 og 30/4,6 i Time kommune. Det har en størrelse på ca. 206,7 daa. Området er størst i vest og smaler så inn til en tynn, avlang del i øst. Det strekker seg fra bebyggelsen i vestlig ende til den møter på Kalbergvegen nordøst for gårdstunet på 30/1,9 i østlig ende. Området består av plantet barskog og noe dyrket mark i nordøst. Skogområdet er relativt flatt i de sørlige delene og stiger bratt mot nord, hvor det igjen flater ut på høyden i nordvest. Det går flere skogsveier og turstier gjennom store deler av området. To deler av hovedvannledningen til IVAR går over midtre del av området der hvor området smaler inn. Under registreringen var deler av skogen hogd.

Lokaliteter innenfor området:

ID 44318: Gravfelt

Figur 15 Kart over Område med ID 44318.

I nordøstlig del av området er det et lite areal med dyrka mark på vestsiden av gårdstunet. Basert på flyfoto så man at dette partiet tidligere var svært fuktig og at det ble gravd opp mye på 1970-tallet og senere nydyrket på 1980-tallet. Det ble derfor besluttet at potensiale for funn var lavt og det ble derfor ikke sjaktet på den dyrka marka. Arealet øst for gårdstunet ble heller ikke registrert da det har blitt vurdert tidligere i forbindelse med andre plansaker.

Figur 16 Dronefoto over skogområdet i vestlig halvdel av Område 11. Tatt mot V. Foto: 976.

Skogområdet ble overflaterregistrert i sin helhet. Det ble ikke påvist flere synlige kulturminner innenfor området enn det som var kjent fra tidligere. Det ligger ett tidligere registrert kulturminne innenfor Område 11; ID 44318. Lokaliteten ligger akkurat på plangrensen og består av et lite gravfelt med to gravrøysene. Lokaliteten ble kontrollregistrert og de to gravrøysene ble kartfestet. Lokalitetsavgrænsingen ble justert for å passe til den nye kartfestingen. Den østligste røysen var delvis avtorvet på grunn av en rotvelt midt på røysen. Det går et steingjerde tvers over røysen. De to gravrøysene på ID 44318 er de eneste automatisk freda kulturminnene innenfor Område 11.

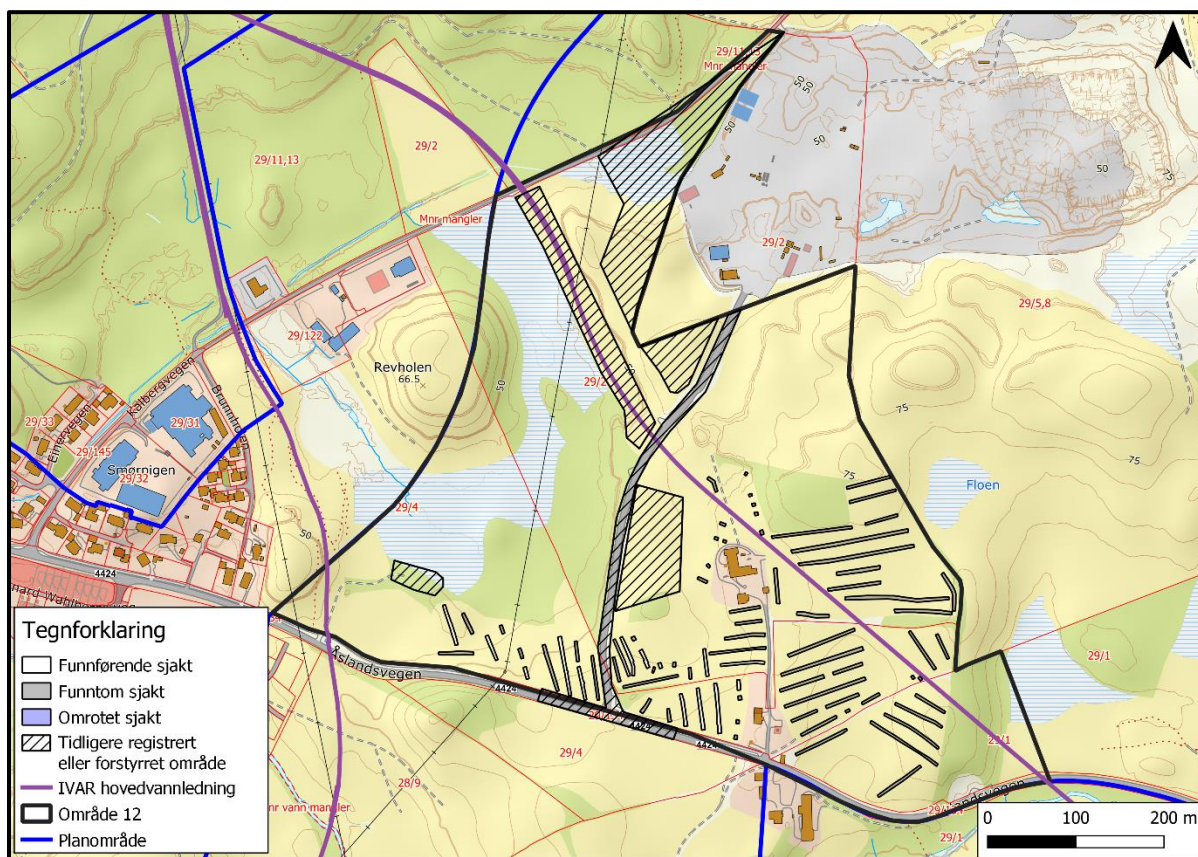
Figur 17 Østlig røys på ID 44318 med rotvelt. Tatt mot S. Foto: 141.

5.5 Område 12

Område 12 omfatter deler av gnr/bnr. 29/1, 29/2 og 29/4 i Time kommune. Det har en størrelse på ca. 337,1 daa. Området strekker seg fra Åslandsvegen i sør, rundt den vestlige kanten av Jærpukk og opp til Kalbergvegen i nord. I øst skrår den over myra og Revholmen. Området består av dyrka mark, beitemark, myr og småskog. Det har vært flere masseuttak i varierende størrelse spredt rundt på området på 2000-tallet. Det var et uttak like sørvest for Jærpukk, et større uttak i den dyrka marka langs østsiden av veien som leder til Jærpukk og et mindre uttak i beitemarka like sør for myra i vest (se fig. 18). Hovedvannledningen til IVAR går tvers over området fra sørøst til nordvest. Den tynne, avlange dyrka marka i nordlig del av området ble nydyrket i forbindelse med denne. En del av hovedvannledningen til IVAR går også over en liten del av beitemarka lengst sørvest på området.

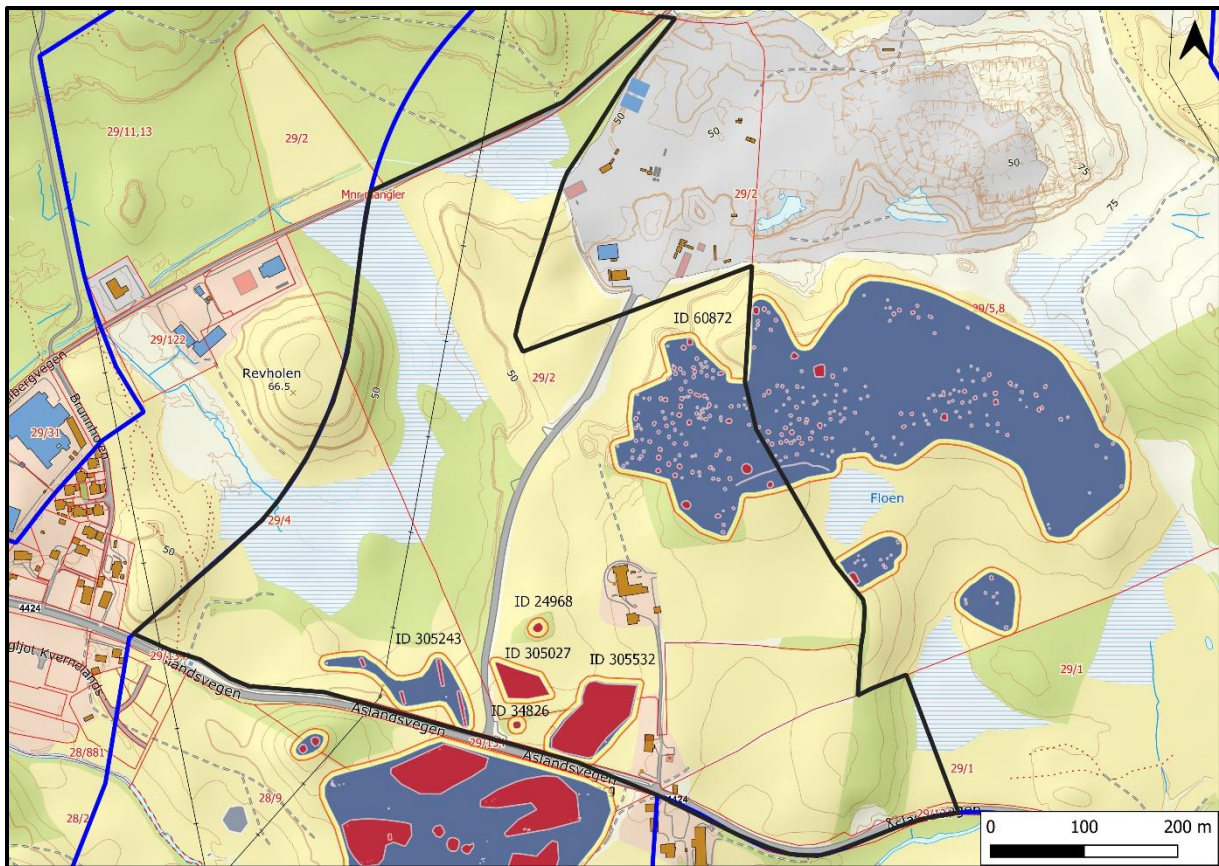
Lokaliteter innenfor området:

- ID 60872: Gravfelt
- ID 24968: Gravminne
- ID 34826: Gravminne
- ID 305027: Dyrkingsspor
- ID 305243: Aktivitetsområde
- ID 305532: Aktivitetsområde

Figur 18 Kart over Område 12 med sjakter, IVAR hovedvannledning og tidligere registrerte eller forstyrte områder.

Hele området ble overflateregistrert for å se etter synlige kulturminner, samt vurdere hvilke partier som hadde potensiale for sjakting. Det var fra før fire tidligere registrerte kulturminner innenfor Område 12; ID 60871, ID 44846, ID 24968 og ID 34826. De var alle registrert som gravfelt/gravminner. ID 24968 og ID 34826 består av en enkeltliggende gravrøys og ligger i den sørlige delen av området. Begge fikk en ny kartfesting i løpet av registreringen.

Figur 19 Kart over Område 12 med nye og tidligere registrerte lokaliteter.

ID 44846 lå lengst sør i beitemarka nord for gårdstunet på eiendom 29/2 og ID 60871 lå i det lille skogholtet like sør for beitemarka. Under registreringen ble på påvist mange røyser, en tuft og en steingard rundt de to lokalitetene i både beitemarka og i skogholtet. Disse ble ansett som en fortsettelse på gravfeltet ID 60872 på Område 13. Lokaliteten ble derfor utvidet for å innlemme de nye kulturminnene. De to lokalitetene ID 60871 og ID 44846 ble liggende innenfor den nye utvidelsen av lokaliteten og ble derfor innlemmet i ID 60872. Se kapittel 7 for en nærmere beskrivelse av lokaliteten. Det ble ikke påvist flere synlige kulturminner innenfor Område 12 utenom røysene i beitemarka. Det ble observert flere nyere ryddninger i skogholtet som antageligvis er fra ryddingen av den dyrka marka.

Med unntak av de to nydyrka markene i nord, og partiet som tidligere hadde vært masseuttak langs med veien mot Jærpukk, hadde de resterende arealene med dyrka mark stort potensiale for funn. Det ble gravd 81 maskinelle sjakter på området. Av disse var 16 funnførende, mens de resterende 65 var funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 10 271 m². De funnførende sjaktene lå alle lengst sør på området, like nord for Åslandsvegen. De funnførende sjaktene resulterte i tre nye lokaliteter; ID 305027, ID 305243 og ID 305532. Se kapittel 8, 9 og 10 for mer informasjon om lokalitetene. Det ble påvist totalt 135 automatisk freda kulturminner på Område 12 fordelt på 6 lokaliteter.

Figur 20 Dronefoto over Område 12. Tatt mot N. Foto: 978.

Figur 21 Dronefoto over beitemark nord for dyrka mark på Område 12. Tatt mot SV. Foto: 977.

5.6 Område 13

Område 13 omfatter deler av gnr/bnr. 29/5,8 i Time kommune og har en størrelse på ca. 280,3 daa. Området går langs med Jærpukk i nord og følger eiendomsgrensen i vest og sør. Den vestlige del av området består av kupert beitemark, mens den østlige delen i stor grad består av planteskog som stiger bratt opp mot Krossfjell/ Fagrafjell i øst. De lavere partiene av området i nord, sør og vest består av myr. En grusvei leder inn til midten av området fra nordøst og en skogsvei leder inn i skogen i øst. I vest er det kupert terreng med tre høydedrag som dominere landskapet. Terrenget består av synlig berg og større jordfaste steiner. Lengst vest på området, i kanten av myra som ligger sør for ID 60872, er det en stor samling av stein som antageligvis kommer fra ryddingen av den dyrka marka på nabotomta i vest. Terrenget i skogområdet i øst er svært bratt med flere klipper. Lengst øst/nordøst var deler av skogen fjernet og det var et mer åpent landskap med høyt gress, myr og berg. Nord for skogen åpner landskapet seg og består av kupert terreng med flere høydedrag.

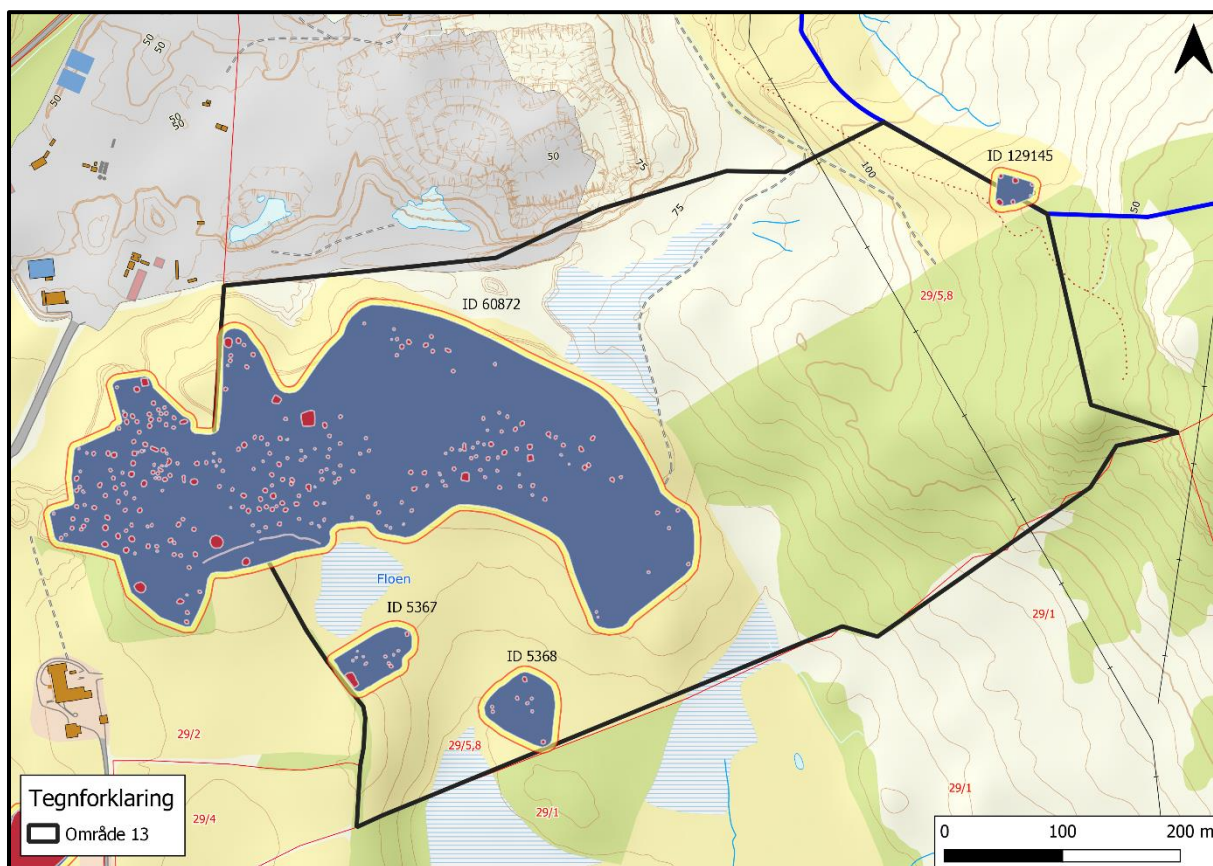
Lokaliteter innenfor området:

ID 60872: Gravfelt

ID 129145: Rydningsrøyslokalitet

ID 5367: Rydningsrøyslokalitet

ID 5368: Rydningsrøyslokalitet

Figur 22 Kart over Område 13 med tidligere registrerte lokaliteter.

Hele området ble overflateregistrert for å se etter synlige kulturminner, samt vurdere om det var partier som hadde potensiale for sjaktning. Det ble ikke ansett som stort potensiale for sjaktning på området. Røysene lå relativt tett og på partiene hvor det var mindre røyser var terrenget mindre lovende og veldig steinete. Det ble derfor ikke sjaktet på området. Det ble

påvist totalt 177 automatisk freda kulturminner på Område 13 fordelt på fire tidligere registrerte lokaliteter.

De fire tidligere registrerte lokalitetene innenfor Område 13 var ID 60872, ID 129145, ID 5367 og ID 5368. ID 129145 ligger for seg selv på plangrensen lengst øst på området. Lokaliteten ble kontrollregistrert i 2017, og det ble derfor ikke gjort noe mer med lokaliteten under denne registreringen. ID 60872 var den største lokaliteten på området. Lokaliteten ble raskt gått over i 2017 da det var høyt gress på stedet. Det ble derfor kun målt inn 29 røyser, 2 tufter og 1 innhegning på lokaliteten. Under denne registreringen var vegetasjonsforholdene bedre og det ble påvist et stort antall røyser, tufter, innhegning, stakketuft og steingard. For mer informasjon om lokaliteten se kapittel 7.

Figur 23 Dronefoto over Område 13. Tatt mot NØ. Foto: 979.

ID 5367 ligger i kanten på en liten høyde før terrenget skråer ned mot sør og sørøst. Lokaliteten består av en rektangulær tuft, ti rydningsrøyser og et mulig bogastelle. Det mulige bogastellet ligger lengst nordøst på lokaliteten og ligger akkurat i kanten av skråningen ned mot sørøst. Den består av en tydelig oppbygd steinrekke orientert øst-vest mellom to større jordfaste steiner, samt en noe sammenrast steinrekke som leder videre fra den østlige jordfaste steinen mot sør. I tillegg til disse steinrekkene er det en god del sammenrast stein, men som ikke er like tydelige steinrekker. En alternativ tolkning er at det er en rydningsrøys mellom to store jordfaste steiner hvor noen i senere tid har begynt å stable sammen steiner. Enkeltminnene ble målt inn og beskrevet og lokaliteten ble snevret inn for lokaliteten var registrert dobbelt så stor som det den i realiteten var.

ID 5368 lå på det laveste partiet lengst sør på området. Det bestod av åtte rydningsrøyser og to stakketufter. Under registreringen ble de åtte rydningsrøysene påvist og kartfestet. De to stakketuftene på lokaliteten ble ikke gjenfunnet. Lokaliteten og området rundt ble gått over grundig i to omganger med ulik bemanning for å påvise de to stakketuftene, men de ble ikke gjenfunnet.

Figur 24 Dronefoto over sørlig del av Område 13 med lokalitetene ID 5367 og ID 5368. Tatt mot SØ. Foto: 985.

Figur 25 Mulig bogastelle på ID 5367. Tatt mot N. Foto: 464.

5.7 Område 14

Område 14 omfatter gnr/bnr. 28/9, 29/1 og 29/4 på Sørå Kalberg i Time kommune og har en størrelse på ca. 235,1 daa. Området består av skog, beitemark og mye dyrka mark. Den nordlige grensen på området følger langsmed Åslandsvegen, mens området i sør er avgrenset av Frøylandsbekken og eiendomsgrensen. Sørøstlig del av området består av skog i bratt terreng som stiger opp mot Brekkenuten. Kalberglunden utgjør store deler av den sørlige halvdelen av området. Terrenget stiger opp mot høyden i midten av området fra alle kanter, samt et høydedrag like sør for Åslandsvegen i beitemarka i vestlig del av området. Hovedvannledningen til IVAR går tvers over beitemarka i vestlig del av området.

Lokaliteter innenfor området:

ID 24967: Gravfelt

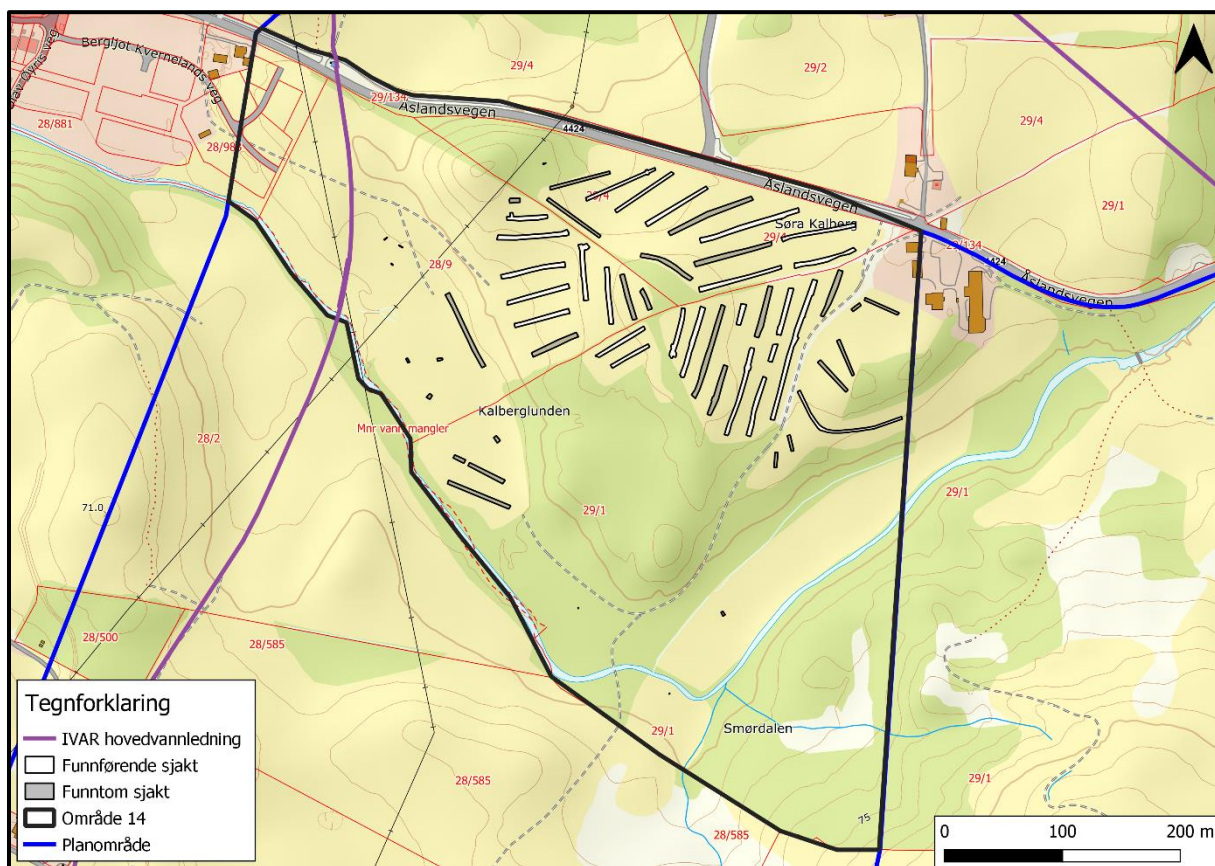
ID 60873: Gravfelt

ID 315748: Aktivitetsområde

ID 217098: Bosetningsspor – ikke fredet

ID 217099: Boplass – ikke fredet

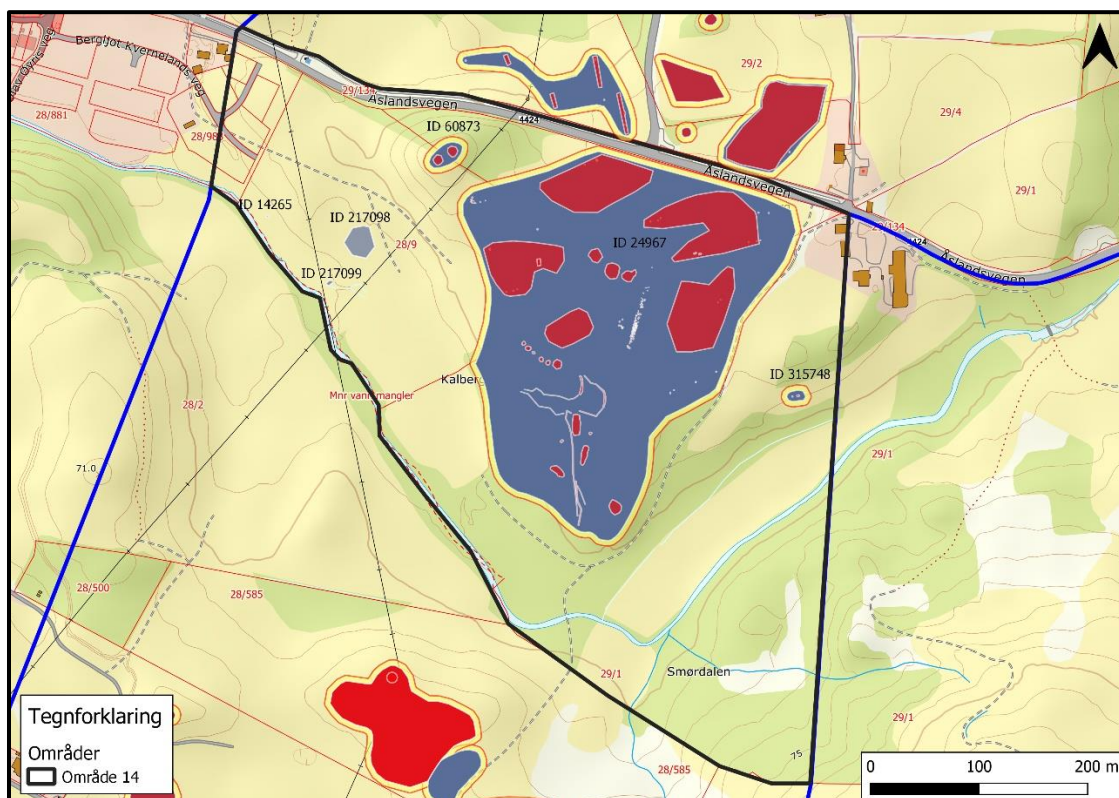
ID 14265: Rydningsrøyslokalitet – ikke fredet

Figur 26 Kart over Område 14 med IVAR hovedvannledning og sjakter.

Det ble påvist totalt 193 automatisk freda kulturminner på Område 14 fordelt på tre lokaliteter. Det ble opprettet en ny lokalitet; ID 315748. Se kapittel 12 for mer informasjon om lokaliteten. Resten var en del av eller ble innlemmet i tidligere kjente lokaliteter. Det var seks

tidligere registrerte kulturminner innenfor området; ID 24967, ID 24696, ID 60873, ID 217098, ID 217099 og ID 14265. Lokalitetene lå spredt rundt på hele området.

Figur 27 Kart over Område 14 med nye og tidligere registrerte lokaliteter.

Før registreringene startet lå tre av de tidligere kjente lokalitetene inne med uviss datering og med vernestatus som uavklart. Det var ID 217098, ID 217099 og ID 14265 som alle tre lå i nærheten av hverandre i beitemarka i den vestlige delen av området. ID 217098 og ID 217099 består av hustuffer og ID 14265 består av en rydningsrøys. Ved kontrollregistreringen av lokalitetene ble kulturminnene vurdert å være fra etterreformatorisk tid. Det ble derfor besluttet å grave enkelte sjakter for hånd i tilknytning til tre av tuftene. Her ble det funnet murstein, tegl, moderne keramikk og rustne spikere som bekreftet tolkningen at tuftene er fra etterreformatorisk tid. Rydningsrøysen ID 14265 ble tolket i relasjon til tuftene og stammer antageligvis fra samme tidsperiode. De tre lokalitetene ID 217098, ID 217099 og ID 14265 fikk derfor endret datering fra uviss til etterreformatorisk tid og endret vernestatus fra uavklart til ikke fredet.

Figur 28 Håndgravd sjakt over etterreformatorisk tuft. Tatt mot NV. Foto: 513.

ID 60873 lå inne som et gravfelt bestående av tre gravrøyser. Under en befaring av saksbehandler i 2022 ble kun to av de tre røysene gjenfunnet. Lokaliteten ble kontrollregistrert på nytt i løpet av denne registreringen og den tredje røysen ble heller ikke gjenfunnet denne gangen. Røysen er derfor antatt fjernet på et tidligere tidspunkt og lokaliteten ble dermed avgrenset basert på kartfestingen av de to gjenværende gravrøysene.

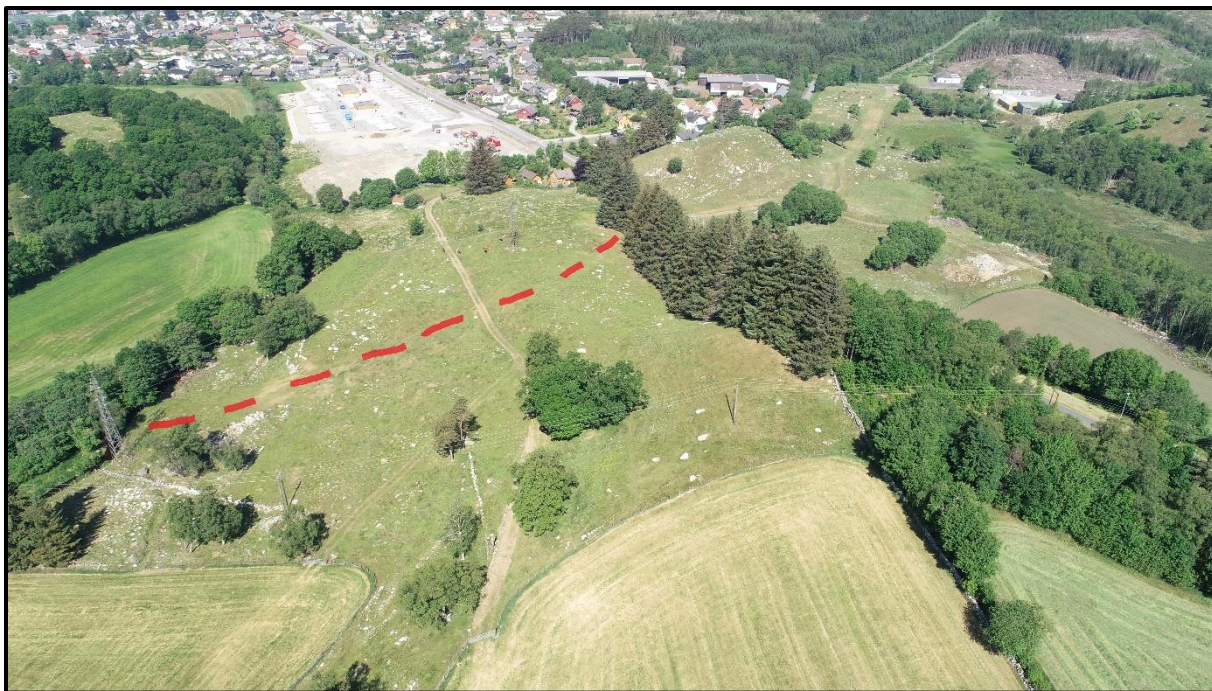
Under sjaktingen av de dyrka markene nord for ID 24967 og rundt ID 24969 ble det påvist et stort antatt strukturer. De nye strukturene og gravrøysene på ID 24969 ble derfor innlemmet i lokaliteten ID 24967 som et helhetlig gårdsanlegg. Se kapittel 11 for mer informasjon om lokaliteten.

Figur 29 Dronefoto over store deler av dyrka mark på Område 14. Tatt mot V. Foto: 1005.

Det ble gravd 53 maskinelle sjakter i dyrka mark på området. Av disse var 24 funnførende, mens de resterende 29 var funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 8276 m². Det ble i tillegg gravd seks sjakter for hånd over mulige strukturer som alle var funntomme. De dyrka markene som lå langsmed Frøylandsbekken var svært fuktige med et myrete preg og forpakter på eiendom 28/9 fortalte at de på grunn av dette har gravd flere dreneringsgrøfter på marka langs bekken. Det ble derfor sjaktet minimalt på disse områdene. De tre lengre sjaktene ble lagt på de svakt høyere partiene i terrenget som var noe tørrer enn resten. Arealet lengst vest på området har blitt registrert tidligere i forbindelse med planarbeidet for et boligfelt sør for Åslandsvegen. Det ble den gang gravd fem sjakter som alle var funntomme.

Det har blitt gjort en del inngrep i beitemarka vest på området. Basert på de tre lokalitetene fra etterreformatorsk tid vet vi at det har vært en del aktivitet i området. Det er flere store samlinger av stein som antageligvis kommer fra gravingen av hovedvannledningen til IVAR som går tvers over beitemarken orientert ca. nord-sør. Grøften etter hovedvannledningen er fremdeles delvis synlig i terrenget. Det går en traktorvei tvers over beitemarken fra vest til øst som leder inn til de dyrka markene på eiendommen. Det er også høyspentmaster som står på området. Det ble derfor ikke sjaktet i beitemarken, da potensiale ble vurdert som svært lavt.

Figur 30 Dronefoto over beitemark på Område 14. Rød stiptet linje markerer plassering av hovedvannledningen til IVAR. Tatt mot NV. Foto: 1006.

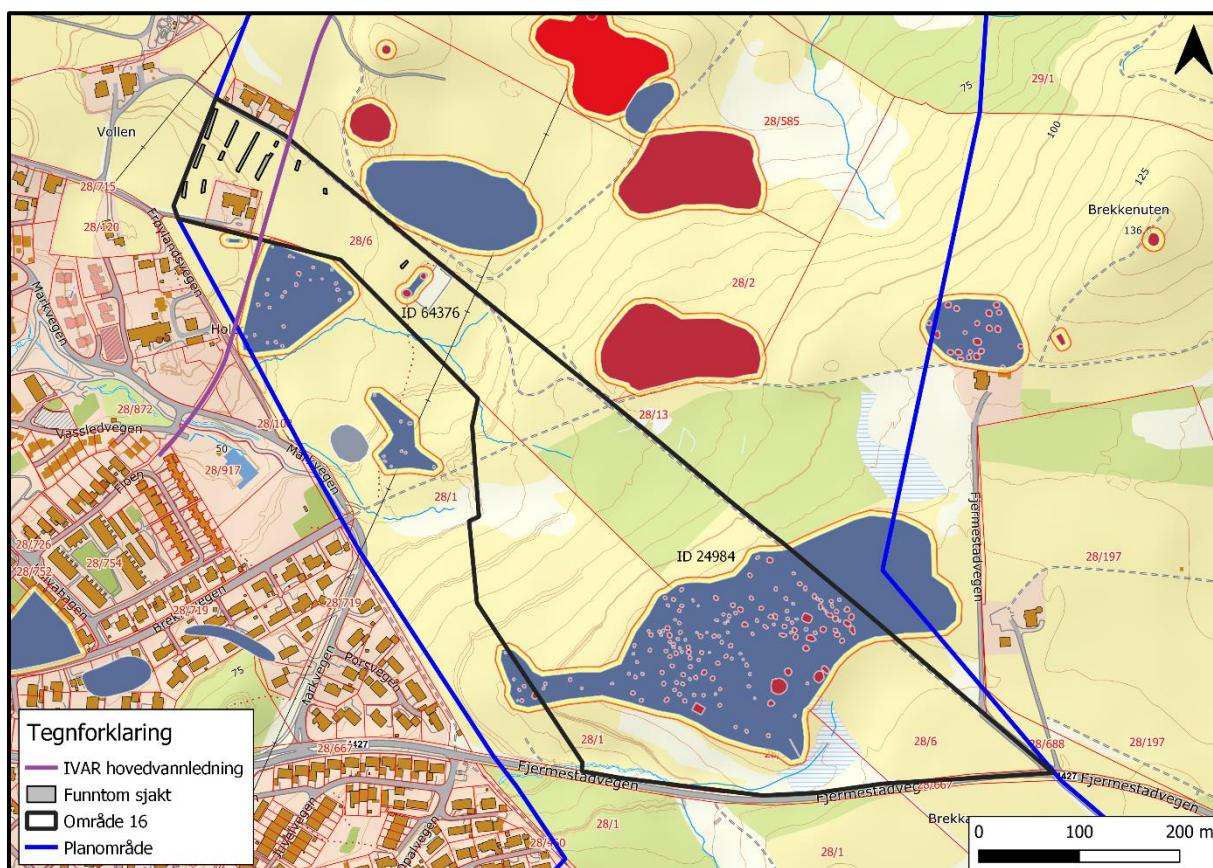
5.8 Område 16

Område 16 omfatter deler av gnr/bnr. 28/1 og 28/6 i Time kommune og har en størrelse på ca. 242,3 daa. Det er avgrenset av Fjermestadvegen i sørøst og strekker seg nesten opp til Frøylandsvegen i nordvest. Området er størst i sørlig halvdel og smaler inn i nordlig halvdel. Området består av dyrka mark, beitemark og et mindre skogholt. Terrenget er høyest i sør hvor det er relativt flatt, før terrenget skrår bratt nedover mot den dyrka marka i nordlig ende av området hvor det igjen blir flatt. Det går en grusvei gjennom og langsmed hele området.

Lokaliteter innenfor området:

ID 64376: Gravfelt

ID 24984: Gravfelt

Figur 31 Kart over Område 16 med sjakter, IVAR hovedvannledning og tidligere registrerte lokaliteter.

Hele området ble overflaterregistrert for å se etter synlige kulturminner i landskapet, samt vurdere hvilke partier som hadde potensiale for sjakting. Den dyrka marka i sørøst ble avskrevet på grunn av lavt potensiale da den ble nydyrket i flere omganger fra 1970- til 2000-tallet.

Basert på flyfoto av den dyrka marka i nordvest ble arealet øst for huset nydyrket på 1980-tallet. Resten av åkeren i nordvest var dyrka mark fra tidligere av og hadde derfor større potensiale for funn. De fleste sjaktene ble derfor lagt i dette området. Skillet mellom nydyrka og tidligere dyrka mark gikk ca. ved hovedvannledningen til IVAR som går tvers over den dyrka marka (se fig.31). Det ble lagt tre mindre sjakter i det nydyrka arealet for å bekrefte at dette partiet var svært forstyrret i forbindelse med nydyrkingen. Sjaktene viste at undergrunnen var totalt forstyrret og det ble derfor ikke gravd flere sjakter på dette arealet.

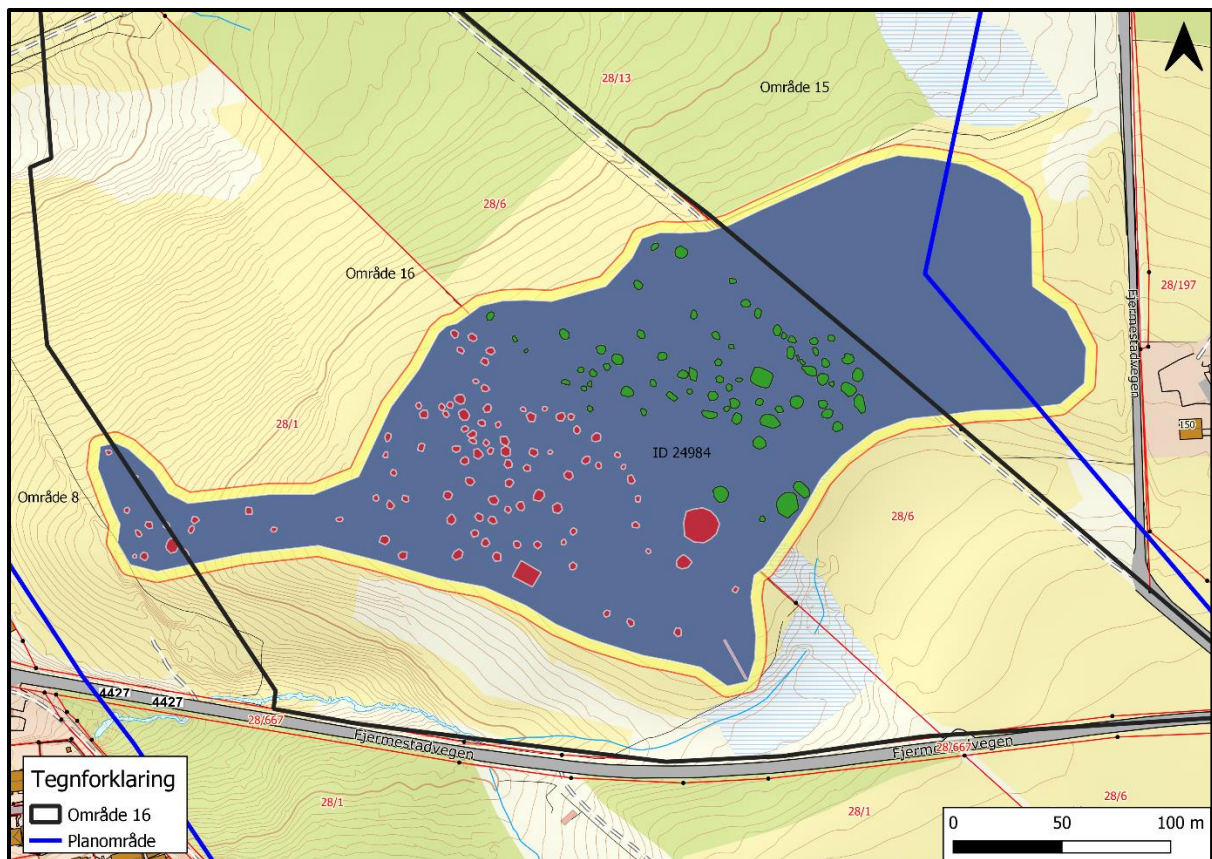
Det ble gravd tolv maskinelle sjakter i varierende størrelse som alle var funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 729 m².

Det ligger totalt 170 strukturer på Område 16 fordelt på to tidligere registrerte lokalitetene; ID 24984 og ID 64376. ID 64376 ligger nede på flaten i nordlig halvdel av området. Lokaliteten består av to gravrøyser. Begge røysene ble kartfestet, og lokalitetsavgrensingen ble innsnevret til å passe den nye kartfestingen på røysene. Røysene ligger like utenfor en grusplass som brukes til lagring av høyballer i sørøst og det går et steingjerde i kanten av den dyrka marka i nordvest. Røysen som ligger lengst nordøst på lokaliteten er noe forstyrret da det på et tidspunkt har blitt dumpet masser på den, men som siden har blitt fjernet. Disse massene ligger like inntil den nordlige kant av røysen.

Figur 32 Innmåling av den nordligste røysen på ID 64376. Stor haug av dumpa masser ligger like i kanten av røysa. Tatt mot V. Foto: 841.

ID 24984 er et stort gravfelt som strekker seg over flere områder. Hoveddelen av lokaliteten ligger på Område 16, en liten del på Område 8 i vest og en del på Område 15 i øst. I tillegg fortsetter den litt utenfor planområdet øst for Område 15. Det mangler foreløpig grunneieraksept for eiendommen på Område 15 og den østligste delen av lokaliteten har derfor ikke blitt registrert. På resten av lokaliteten har det blitt målt inn 168 strukturer i form av gravrøyser, rydningsrøyser, stakketufter og en steinstreng. 99 av disse, som ligger på gnr/bnr. 28/1, ble målt inn i løpet av registreringene som ble gjort i 2022. Det ble gjort for å avgjøre om røysene, som ble påvist i sørlig kant av Område 8, var en del av ID 24984. På det tidspunktet lå lokaliteten ca. 90 m øst for røysene på Område 8, men det ble observert synlige røyser på partiet mellom Område 8 og lokaliteten. I dialog med tiltakshaver ble det derfor besluttet å gå over hele beitemarken på gnr/bnr. 28/1 for å få en helhetlig kontekst på røysene som ble påvist i sørlig del av Område 8. De fleste strukturene ligger på flaten, men enkelte av røysene ligger i starten på skråningen mot nordvest og i vest.

Figur 33 Kart over ID 24984. De røde strukturene ble registrert i 2022 og de grønne ble registrert i 2023.

Figur 34 Dronefoto over ID 24984 på Område 16. Tatt mot NV. Foto: 1009.

5.9 Område 17

Område 17 omfatter deler av gnr/bnr. 28/1 og 28/20 på Kverneland i Time kommune og har en størrelse på ca. 478 daa. Det strekker seg fra Fjermestadvegen i nord til nedre kant av Håfjell i sør. I øst og vest er området avgrenset basert på eiendomsgrensene. Området består av store partier med myr, noe dyrka mark, beitemark og planteskog. Terrenget er relativt flatt i store deler av området, men terrenget stiger langs med Fjermestadvegen i nordlig del av området.

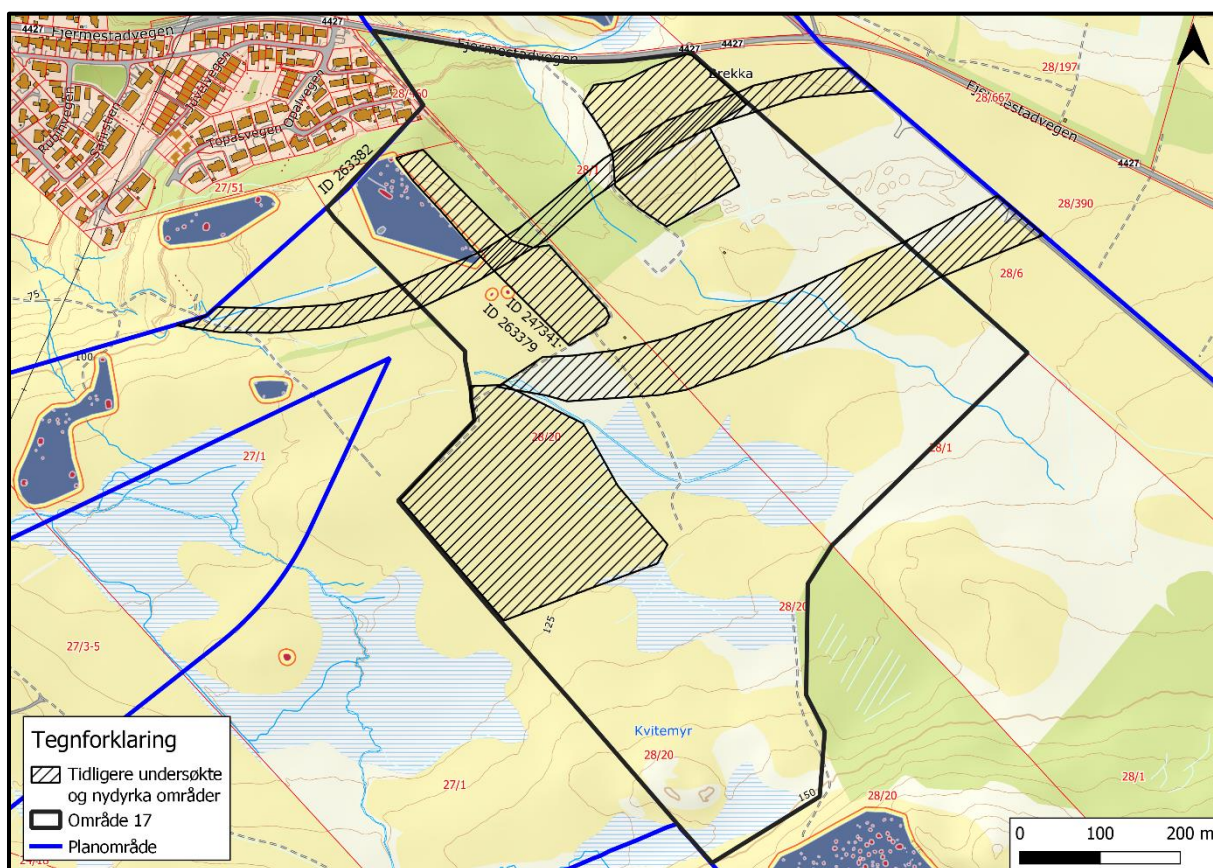
Terrenget skrår bratt opp fra planteskogen og opp mot den dyrka marka lengst nord. Det går en landbruksvei med flere forgreninger gjennom området.

Lokaliteter innenfor området:

ID 263382: Gårdsanlegg

ID 247341: Gravminne

ID 263379: Røysfelt

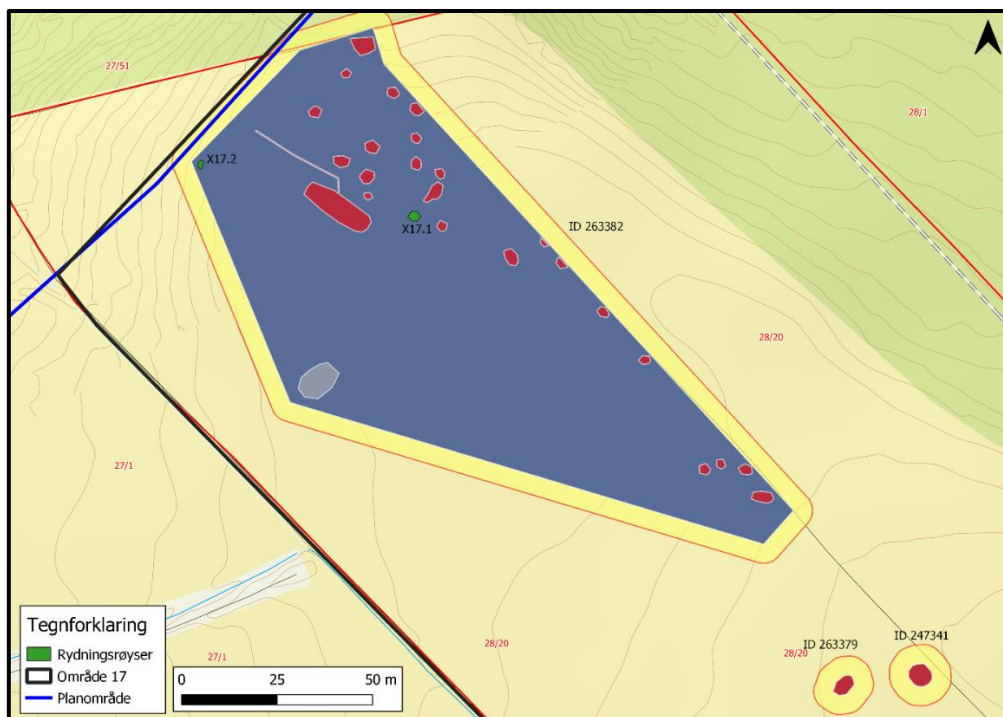

Figur 35 Kart over Område 17 med tidligere undersøkte og nydyrka områder, samt tidligere registrerte lokaliteter.

Deler av området har blitt registrert tidligere i forbindelse med andre plansaker og det har derfor ikke blitt gjennomført ytterligere registreringer på disse arealene (se fig. 35). De dyrka markene innenfor Område 17 har i tillegg blitt nydyrket i løpet av 1970- til 1990-tallet og har svært lavt potensiale for funn. Det ble derfor ikke sjaktet på de dyrka markene på området.

Det var tre tidligere registrerte kulturminner innenfor planområdet; ID 247341, ID 263379 og ID 263382. De lå alle tre i den nordlige delen av området og ble påvist i forbindelse med tidligere registreringer i området. ID 247341 og ID 263379 består av en enkeltliggende røys, mens ID 263382 er et lite gårdsanlegg med 25 røyser, en hustuft, et gardfar og en stakketuft. Alle strukturene på de tre lokalitetene hadde kartfesting fra tidligere. Lokalitetene ble raskt gått over for å se etter kulturminner som ikke ble fanget opp under tidligere registreringer på

grunn av høy vegetasjon. Det ble påvist to nye rydningsrøyser (X17.1 og X17.2) i tilknytning til lokaliteten ID 263382 som ble kartfestet og beskrevet (se fig. 36). Det ligger totalt 30 automatisk freda kulturminner innenfor Område 17 fordelt på de tre tidligere registrerte lokalitetene.

Figur 36 Kart over ID 263382 som viser de to nyregistrerte røysene X17.1 og X17.2 i grønt.

Figur 37 Dronefoto over store deler av Område 17. Tatt mot S. Foto: 1013.

5.10 Område 18

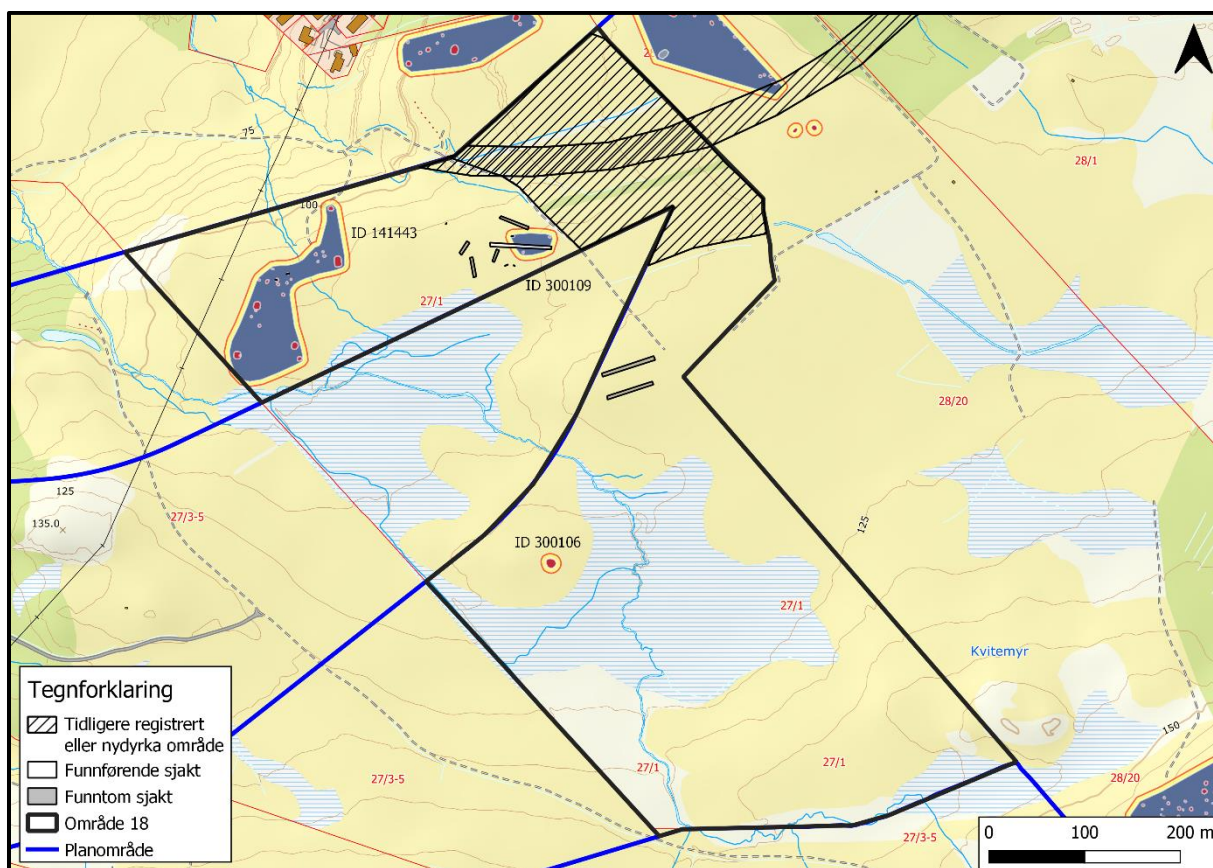
Område 18 omfatter deler av gnr/bnr. 27/1 på Kverneland i Time kommune og har en størrelse på ca. 280,1 daa. Området består av myr, dyrka mark og beitemark. Den dyrka marka ligger i den nordlige delen av området. Marka er delt opp i tre partier som skilles med to store rader av stein som har blitt samlet sammen i forbindelse med nydyrkingen av marka. Den ble dyrket opp en gang på 1970- og 1980-tallet og potensialet for funn ble derfor vurdert som svært lav. Det ble derfor ikke sjaktet på disse markene. Resten av området består av steinete, gresskledd beitemark og myr. Myren ligger noe lavere i terrenget med tørrere gresskledd koller rundt. Terrenget er relativt flatt, men skrår bratt ned i nordlig del av området. Det går en høyspent i hjørnet av den nordlige utstikkeren. En landbruksvei går inn på området i nord. Det er gravd et par større grøfter på området hvor det har blitt samlet en del stein langsmed grøftene.

Lokaliteter innenfor området:

ID 141443: Rydningsrøyslokalitet

ID 300106: Utmarkskulturminne

ID 300109: Rydningsrøyslokalitet

Figur 38 Kart over Område 18 med sjakter, nye og tidligere registrerte lokaliteter, samt tidligere registrerte og nydyrka områder.

Hele området ble overflateregistrert for å se etter synlige kulturminner i landskapet, samt vurdere hvilke partier som hadde potensiale for sjakting. De partiene som ble ansett å ha størst potensiale for sjakting var enkelte flater i beitemarka som hadde mindre stein enn resten av området. Det ble gravd totalt syv maskinelle sjakter innenfor området. Av disse var en funnførende og de andre seks var funntomme. Det ble i tillegg til de maskinelle sjaktene gravd seks sjakter for hånd i tilknytning til mulige strukturer. Av disse håndgravde sjaktene var tre funnførende. De tre funntomme håndgravde sjaktene ble lagt over mulige strukturer

som ble avskrevet som natur etter sjaktingen. Det ble åpnet totalt ca. 897 m². Undergrunnen på området bestod av mørk gulbrun eller rødbrun siltholdig sand. Det var en del stein i sjaktene som er naturlig i beitemark.

Det ble funnet totalt 28 strukturer på Område 18 fordelt på tre lokaliteter. Det ble opprettet to nye lokaliteter: ID 300109 og ID 300106. I tillegg ble en tidligere lokalitet, ID 141443, kontrollregistrert og utvidet under registreringen (se kapittel 13, 14 og 15 for mer informasjon om de ulike lokalitetene). To av lokalitetene ligger i beitemarken i nordlig del av området, mens den siste lokaliteten ligger på en liten tørr kolle i midten av myra.

Figur 39 Dronefoto av Område 18 med plassering av de tre lokalitetene. Tatt mot SV. Foto: 1014.

Det ble påvist nyere tids kulturminner i nordlig kant av området. I starten av skråningen ca. 40 m nordvest for ID 300109 ligger en nyere rydningsrøys med blant annet sprengt stein som skiller seg ut fra resten av røysene på området. Et stykke nedover skråningen nordvest for denne rydningen er det en innhegning langs en stor, avlang, jordfast steinblokk. Det går i tillegg et steingjerde tvers over området orientert ca. nordvest-sørøst som går like vest for innhegningen i skråningen.

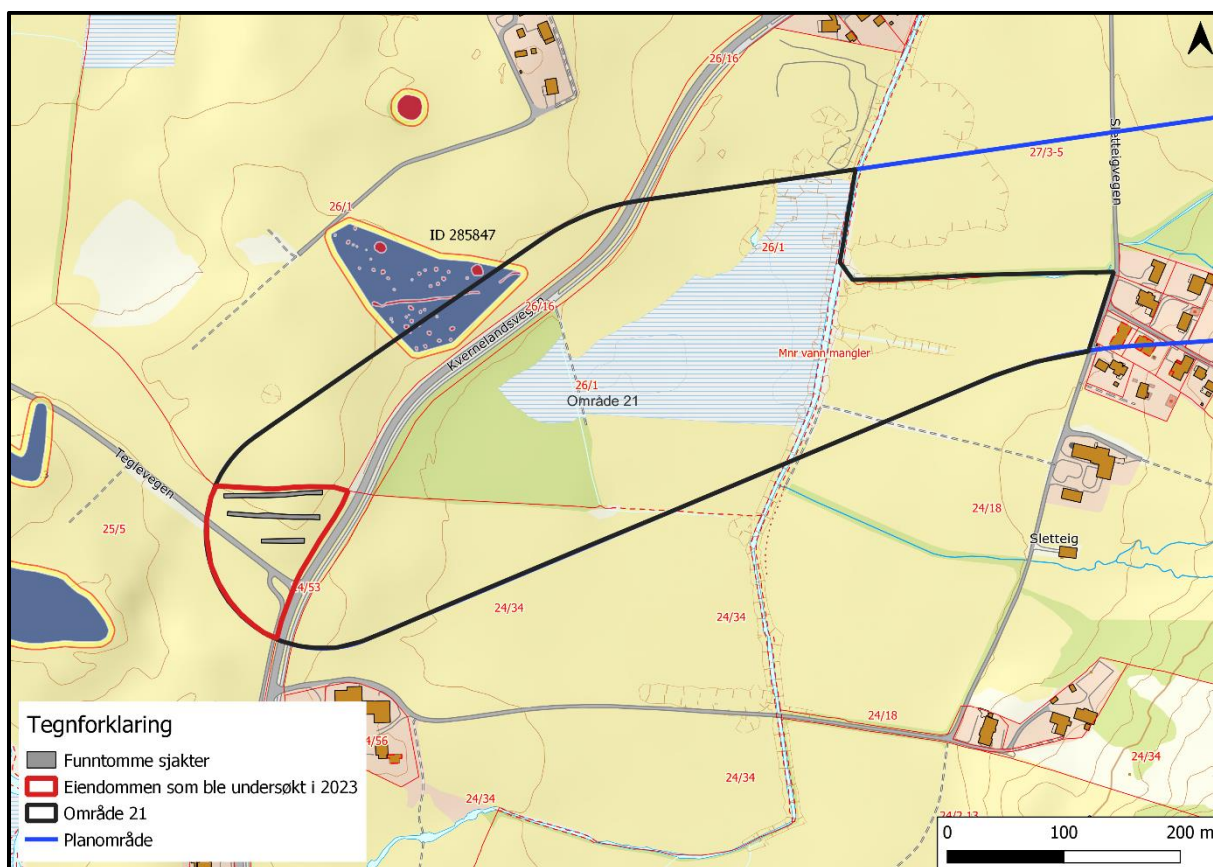
Det var gravd en grøft gjennom deler av beitemarka i østlig halvdel av området som er orientert nordvest-sørøst. Den går forbi det sørvestlige hjørnet av ID 300109. Når den ble gravd er noe usikkert, men den er synlig på flyfoto tilbake til 1930-tallet. Det går en rad av stein langsmed grøften. Grøften er tydeligst i beitemarka sør for ID 300109 som ligger utenfor planområdet. Den er mer oppstykket og utydelig vest for ID 300109. De to sjaktene 18.2 og 18.3 ble derfor lagt ubevisst over grøften for å vurdere mulige steinstrenger. Steinstrengen var den samme raden av stein som lå langsmed grøften. Ellers bestod sjaktene av mye stein som etter opprensing ble tolket som natur.

5.11 Område 21

Område 21 omfatter deler av gnr/bnr. 24/18, 24/34, 25/5 og 26/1 i Time kommune. Området har en størrelse på ca. 153,8 daa og ligger ca. 350 m sør for den østligste delen av Frøylandsvatnet. Det ligger på hver side av Kvernelandsvegen og strekker seg bort til Sletteigvegen i øst. Den består av dyrka mark, beitemark og myr. Det er den vestligste eiendommen (gnr/bnr. 25/5) som ble undersøkt under årets registrering (se fig. 40). Resten av eiendommene på området vil bli registrert i 2024. Den delen av 25/5 som ligger innenfor planområdet består av dyrka mark. Terrenget er høyest i nordlig del av eiendommen og skrår svakt ned mot Kvernelandsvegen i øst og mot Teglevegen i sør og vest. Det ble gravd tre maskinelle sjakter som alle var funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 425 m².

Lokaliteter innenfor området:

ID 285847: Gravfelt

Figur 40 Oversiktskart over Område 21 med sjakter og eiendom 25/5 markert i rødt.

Undergrunnen bestod hovedsakelig av rødbrun og gulbrun siltholdig sand med grus og småstein. Det var flere steinopptrekk og mindre forstyrrelser i alle tre sjaktene. Matjordslaget hadde en dybde på 25-30 cm.

En liten del av eiendommen 25/5 på sørsiden av Teglevegen ligger også innenfor planområdet. På denne delen av eiendommen var det et masseuttak en gang på 1960-tallet og det ble derfor ikke foretatt en registrering på denne flaten.

Figur 41 Flyfoto over masseuttak sør for Teglevegen på Område 21. Hentet fra historiske flyfoto år 1966.

Det ligger et tidligere registrert gravfelt, ID 285847, innenfor Område 21 (se fig. 40). Gravfeltet ligger på eiendom 26/1 og vil derfor bli presentert i rapporten for registreringer som blir gjennomført i 2024.

Figur 42 Oversiktsfoto over Område 21. Tatt mot V. Foto: 962.

6 Lokalitet ID 54090 - Røysfelt

Lokalitet ID 54090 ligger på gnr/bnr. 9/42 i Klepp kommune. Den ligger i lett kupert beitemark med en del flyttblokker og jordfaste steiner. Et steingjerde går midt på lokaliteten. Det er opparbeidet en grusvei som går rundt beitemarken. Lokaliteten var kjent fra tidligere som en rydningsrøyslokalitet med 16 røysr. Ingen av strukturene hadde kartfesting. Lokaliteten lå helt i kanten av planområdet like sør for Område 3. Det ble under registreringen påvist røysr utenfor den tidligere lokalitetens avgrensingen. Lokaliteten ble derfor utvidet mot nord inn i planområdet. Lokaliteten ble kontrollregistrert i sin helhet i løpet av registreringen, men den delen av lokaliteten som lå utenfor planområdet ble tatt på fylkeskommunens egen regning.

Nøkkeldata for ID 54090

Gnr/bnr.: 9/42

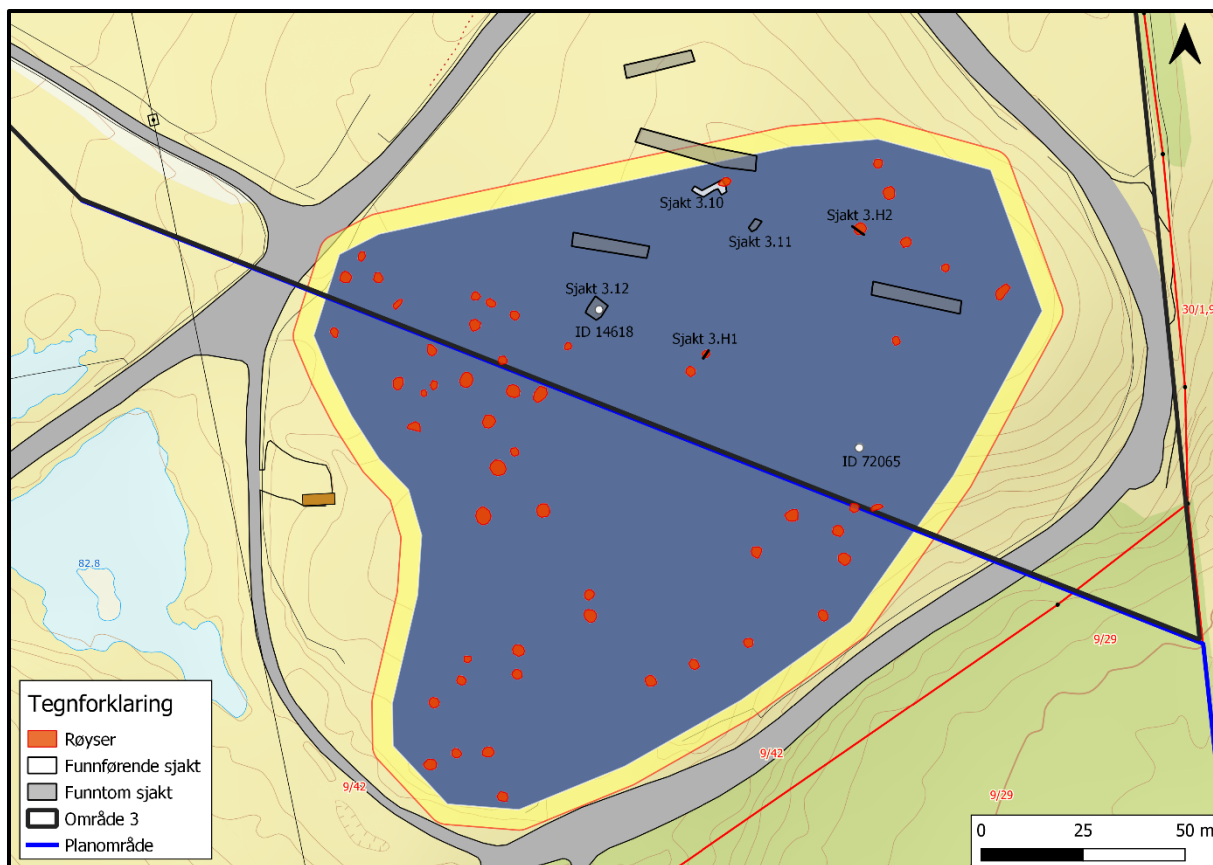
Størrelse:

23844 m² u/ sikringssone

26884 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 55

Datering: Jernalder

Figur 43 Kart over ID 54090 med maskinelle og håndgravde sjakter, samt de to fjerna gravrøysene ID 14618 og ID 72065.

Det ble gravd syv maskinelle sjakter i varierende størrelse på og inntil lokaliteten. Fire av de større sjaktene ble lagt på enkelte åpne flater uten for mange store steiner. De tre mindre sjaktene ble lagt i tilknytning til mulige strukturer. Det ble åpnet totalt ca. 338 m². Av de syv sjaktene var en funnførende og seks funntomme. I den funnførende sjakten ble det funnet en rydningsrøys. Resten av strukturene på lokaliteten var synlige på markoverflaten. I tillegg til de maskinelle sjaktene ble det gravd to sjakter for hånd over mulige strukturer som begge

var funnføre. Det ble påvist totalt 55 røyser på lokaliteten, hvorav 22 av dem ligger innenfor planområdet. Kart med nummerering av alle sjakter og strukturer er lagt sammen med sjakteliste og strukturliste som vedlegg til rapporten.

6.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Den har en størrelse på 23844 m² uten sikringssone og 26884 m² med sikringssone. Den består av 55 røyser. Lokalitetsavgrensingen baserer seg på utstrekningen av de synlige kulturminnene og de funntomme sjaktene rundt. Lokaliteten har antageligvis vært noe større enn det den er i dag. På flyfoto fra 1950-tallet ser man at den nordlige delen av beitemarken hvor lokaliteten ligger har vært dyrka og ryddet for stein. Det er derfor mulig at det kan ha blitt fjernet røyser i forbindelse med dette. De to lokalitetene ID 72065 og ID 14618 ligger innenfor lokaliteten, men ligger inne som tidligere fjerna gravminner (se fig. 43). De skal begge ha blitt fjernet i begynnelsen av 1900-tallet.

Figur 44 Oversiktsfoto over ID 54090 innenfor planområdet. Tatt mot V. Foto: 61.

Lokaliteten består av 55 røyser som ligger spredt rundt på flaten. De fleste røysene er lave og svært overgrodd. Flere av røysene består av ryddet stein inntil en eller flere store jordfaste steiner. De fleste av røysene er lite synlige og uklart markert i terrenget. Røysene varierte i størrelse fra 1,5-4,5 m i diameter. Det er ingen av røysene som utpeker seg som tydelige gravrøyser og de har derfor blitt tolket som rydningsrøyser. Det er derimot vært å nevne at det tidligere har stått to gravrøyser innenfor lokaliteten (ID 72065 og ID 14618) som ble fjernet på begynnelsen av 1900-tallet. Dette kan indikerer at noen av røysene kan ha potensiale for å være gravrøyser, men dette er vanskelig å slå fast uten en nærmere undersøkelse av de ulike røysene på lokaliteten. Lokaliteten ble derfor etter registreringen endret fra et rydningsrøysfelt til et røysfelt for å poengtere muligheten for at det kan være gravrøyser blant rydningsrøysene på lokaliteten. Terrenget er småkupert og flere av røysene er svært lave og uklart markert. Det er derfor sannsynlig at det kan være flere røyser på lokaliteten som ikke ble påvist under registreringen.

Figur 45 Røys X3.29 er et typisk eksempel for røysene på ID 54090. Lav og overgrodd. Tatt mot N. Foto: 29.

Det ble gravd tre mindre maskinelle sjakter i forbindelse med mulige strukturer i den nordlige delen av lokaliteten. Sjakt 3.12 ble lagt over kartfestingen av den fjerna gravrøysen på ID 14618 for å se etter bevarte spor av gravrøysen. Sjakten viste ingen spor etter en tidligere røys. Sjakt 3.10 og 3.11 ble lagt over to mulige voller i terrenget. De var svakt markert og svært usikre. Det ble derfor delvis avdekket med maskin og begge vollene ble avskrevet som natur. Sjakt 3.10 avdekket derimot halvparten av en rydningsrøys (X3.55) som lå i kanten av den mulige vollen. Undergrunnen i sjaktene på lokaliteten bestod av rødbrun grovkornet sand med grus og en del stein. Matjordslaget varierte fra 20-30 cm.

Figur 46 Røys X3.55 delvis avtorvet i sjakt 3.10. Tatt mot N. Foto: 86.

I tillegg til disse sjaktene ble det gravd to sjakter for hånd over to av røysene på lokaliteten. Sjakt 3.H1 ble lagt tvers over en svært lav og usikker røys (X3.52) som gikk relativt i ett med terrenget. Sjakten viste en liten samling av stein som var tydelig avgrenset i begge ender. Steinene varierte i størrelse fra 10-30 cm, samt en jordfast stein på ca. 60 cm i diameter.

Basert på størrelsen på røysen og variasjonen på størrelsen på steinene har den blitt tolket som en liten rydningsrøys.

Figur 47 Sjakt 3.H1 over røys X3.52. Tatt mot SØ. Foto: 83.

Sjakt 3.H2 ble lagt over en av de større røysene på lokaliteten (X3.48). Den var i likhet med de andre lav og lite tydelig i terrenget, med fremstår relativt sirkulær i form. Den var helt overgrodd, uten synlige steiner. Sjakten ble lagt tvers over røysen og viste en steinsamling som var tydelig avgrenset i hver ende. Størrelsen på steinene var relativt jevn. Hvis det er gravrøyser på lokaliteten, kan denne være en mulighet.

Figur 48 Sjakt 3.H2 over røys X3.48. Tatt mot SV. Foto: 84.

6.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

6.3 Datering

Lokaliteten er datert til jernalder. Det var ikke mulig å få tatt ut kullprøver for en C14-analyse for å få en mer presis datering av lokaliteten. Dateringen av lokaliteten baserer seg derfor i stedet på typologi og omkringliggende kulturminner. Ser vi på lokalitetene fra områdene rundt er de alle datert til jernalderen. Det er derfor sannsynlig at også disse røysene kan knyttes til denne perioden.

6.4 Tolkning

Lokaliteten er et røysfelt bestående av 55 røyser, hvorav 22 ligger innenfor planområdet. De fleste røysene er tolket som rydningsrøyser og det er ingen av røysene som tydelig indikere at det er snakk om gravrøyser. Det har derimot stått to tidligere gravrøyser innenfor lokaliteten (ID 72065 og ID 14618) som ble fjernet på begynnelsen av 1900-tallet. Dette antyder at noen av røysene kan ha potensiale for å være gravrøyser selv om de er lave og uklart markert i terrenget. Det er allikevel sannsynlig at de fleste røysene på lokaliteten er rydningsrøyser. Lokaliteten er datert til jernalderen basert på typologi og omkringliggende kulturminner.

7 Lokalitet ID 60872 - Gravfelt

Lokaliteten ligger på gnr/bnr. 29/2 og 29/5,8 i Time kommune. Lokaliteten var kjent fra tidligere som et stort gravfelt som lå på eiendommen 29/5,8. Under registreringen ble det påvist et stort antall røyser vest for lokaliteten på eiendom 29/2 og lokaliteten ble derfor utvidet for å innlemme de nye kulturminnene. De to lokalitetene ID 60871 og ID 44846 lå blant de nye kulturminnene og ble derfor slått sammen med ID 60872. Lokaliteten ble registrert ved visuelt overflatesøk.

Lokaliteten består av bølgete, kupert beitemark med flere store jordfaste steiner og flyttblokker. Terrenget faller ned mot lavere, myrete områder i nordøst og sør. Like nord for lokaliteten ligger et større masseuttak, mens terrenget stiger bratt opp mot Krossfjell og Fagrafjell like øst for lokaliteten. Sørvestlig del av lokaliteten består av et lite skogholt omringet av dyrka mark på tre kanter. Det går flere nyere steingjerder over den vestlige delen av lokaliteten.

Nøkkeldata for ID 60872

Gnr/bnr.: 29/2 og 29/5,8

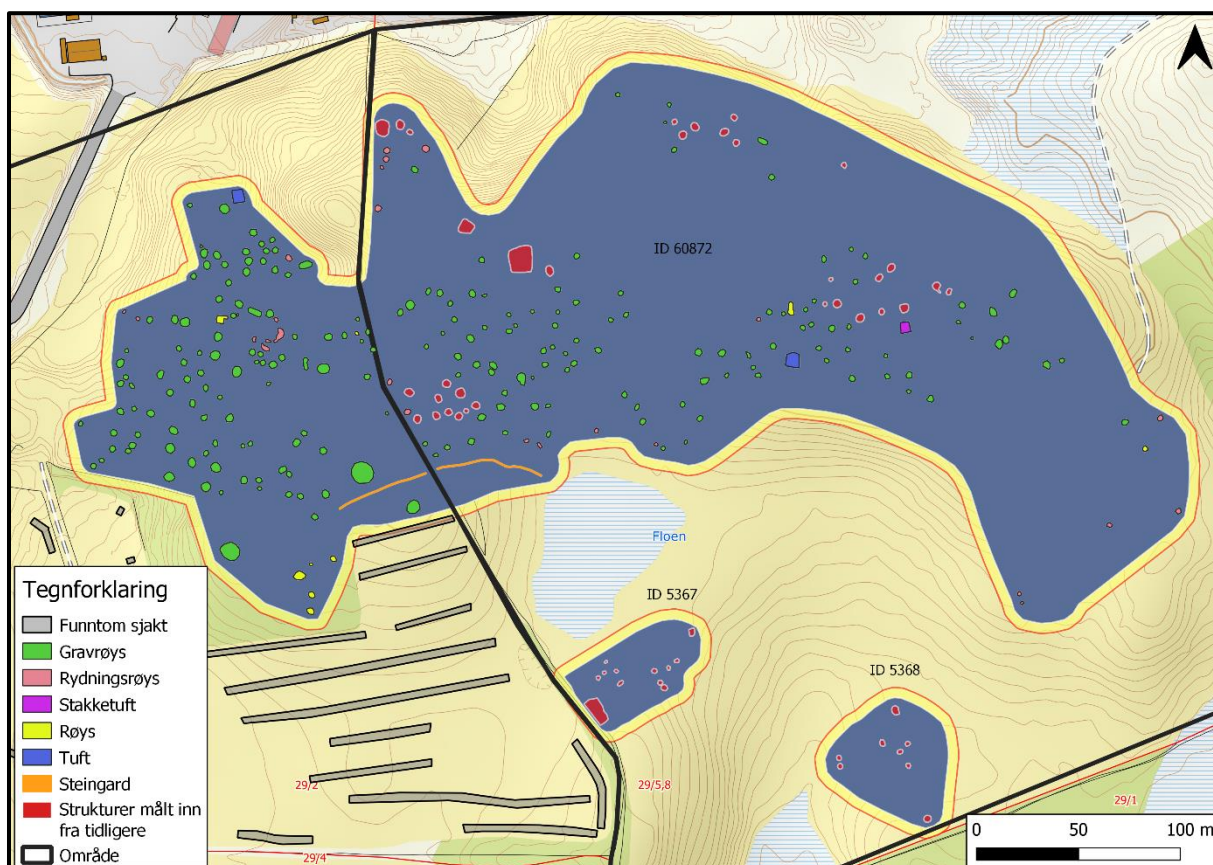
Størrelse:

82269 m² u/ sikringssone

90672 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 283

Datering: Jernalder

Figur 49 Kart over ID 60872 med de ulike strukturene på lokaliteten og de funntomme sjaktene utenfor lokaliteten i sørvest.

Det ble ikke sjaktet på selve lokaliteten, men det ble gravd på den dyrka marka sør for den vestligste delen av lokaliteten. Alle sjaktene var funntomme og flere av dem var i tillegg svært forstyrret.

Det ble påvist totalt 281 strukturer i form av gravrøyser, rydningsrøyser, steingarder, tufter, stakketuft og innhegning. Av disse var 29 røyser, 2 tufter og 1 innhegning målt inn fra tidligere. Resten av strukturene ble påvist under registreringen. Kart med nummerering av alle sjakter og strukturer er lagt sammen med sjakteliste og strukturliste som vedlegg til rapporten.

7.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Den har en størrelse på 82269 m² uten sikringssone og 90672 m² med sikringssone. Den består av 281 strukturer i form av 273 røyser, 4 tufter, 1 innhegning, 1 stakketuft og 2 steingarder. Lokalitetsavgrensningen baserer seg på utstrekningen av de synlige kulturminnene, samt funntomme sjakter på den dyrka marka i sørvest.

Lokaliteten har antageligvis vært større enn det den er i dag. På tidligere flyfoto fra 1930- og 1950-tallet ser man antydninger til at det har vært røyser på deler av den dyrka marka som ligger rundt det lille skogholtet i sørvestlig del av lokaliteten. Røysene har i så fall blitt fjernet i forbindelse med oppdyrkingen av området. Det ble sjaktet på disse partiene i den dyrka marka, men sjaktene var i stor grad forstyrret og det var ingen spor etter tidligere røyser. Det ble funnet nyere rydninger i kanten av de dyrka marka som kan være rester av de fjerna røysene. Disse skilte seg ut i utseende fra de eldre røysene på stedet.

Figur 50 Flyfoto fra 1953 viser mulige røyser som har blitt fjernet like vest for det lille skogholtet i forbindelse med dyrking.

Lokaliteten består av 281 strukturer i form av 273 røyser, 4 tufter, 1 innhegning, 1 stakketuft og 2 steingarder. Av disse var 29 røyser, 2 tufter og 1 innhegning registrert fra tidligere. Disse hadde allerede blitt kartfestet og beskrevet og det ble derfor ikke gjort noe mer med dem i forbindelse med denne registreringen. Flere av røysene på lokaliteten var lave og lite synlige på overflaten. Det er derfor sannsynlig at det er flere røyser på lokaliteten som ikke ble påvist under registreringen.

Figur 51 Dronefoto over ID 60872. Tatt mot NØ. Foto: 980.

Den største gruppen av strukturer på lokaliteten er røyser. Basert på utseende, størrelse og plassering i landskapet har den største andel av røysene blitt tolket som gravrøyser. En mindre del av røysene har blitt tolket som rydningsrøyser. Disse røysene var gjerne mindre samling av stein lagt på eller inntil større jordfaste steiner. Tolkningen av røyser kan være problematisk og det kan derfor være tilfeller hvor enkelte av røysene har hatt en annen funksjon enn den tolkningen som har blitt gjort.

Figur 52 Til venstre: Gravrøys X12.35. Tatt mot SØ. Foto: 229. Til høyre: Rydningsrøys X12.20. Tatt mot SØ. Foto: 214.

De tre største røysene på lokaliteten er de to store gravrøysene på tidligere ID 44846 og gravrøysen på tidligere ID 60871. Disse gravrøysene ble liggende blant de nye røysene som ble påvist og ble derfor slått sammen til en større lokalitet. De tre gravrøysene ligger på de høyeste partiene på den vestlige delen av lokaliteten. Den nordligste gravrøysen på ID 44846 (målt inn som 44846-1) er den røysen som er størst og best bevart. Den er sirkulær i form og godt synlig i terrenget med en høyde på ca. 65-75 cm. Den har en tydelig grop i toppen av røysen. Den sørlige røysen (målt inn som 44846-2) er noe lavere og mindre og ligger ca. 20 m sørøst for 44846-1. Gravrøysen på ID 60871 ligger inne i det lille skogholtet ca. 65 m sørvest for 44846-1. Det er kun bunnlaget som er igjen av røysen og den er overgrodd med enkelt synlige steiner.

Figur 53 Den største gravrøysen (44846-1) på ID 60872. Tatt mot N. Foto: 263.

I tillegg til alle røysene er det registrert flere tufter, en stakketuft og en innhegning på lokaliteten. De ligger hovedsakelig i nordlig og østlig del av lokaliteten. Flere var kjent fra tidligere, men to tufter og en stakketuft ble påvist under registreringen i 2023. Det var stakketuften X13.62 og de to tuftene X12.109 og X13.51. Stakketuften var rektangulær i form med avrunda hjørner og målte ca. 4 x 6 m. Grøften hadde en dybde på ca. 5-8 cm og hadde en varierende grad av synlighet. De to tuftene X12.109 og X13.51 var begge kvadratisk i form og bestod av en rekke med stein i ytterkant.

Figur 54 Tuften X13.51 på ID 60872. Tatt mot NV. Foto: 396.

7.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

7.3 Datering

Lokaliteten er datert til jernalder. Det var ikke mulig å få tatt ut kullprøver for en C14-analyse for å få en mer presis datering av lokaliteten. Dateringen av lokaliteten baserer seg derfor i stedet på typologi og omkringliggende kulturminner. Ser vi på lokalitetene fra områdene rundt er de alle datert til jernalderen. Det er derfor sannsynlig at også disse røysene kan knyttes til denne perioden.

7.4 Tolkning

Lokaliteten er et stort gravfelt bestående av 281 strukturer i form av 273 røyser, 4 tufter, 1 innhegning, 1 stakketuft og 2 steingarder. Røysene på lokaliteten har blitt målt inn som gravrøyser og rydningsrøyser. Den største andelen har blitt tolket som gravrøyser basert på utseende og plassering i terrenget. Lokaliteten kan sees i relasjon til det store gårdsanlegget (ID 24967) som ligger et lite stykke sørvest for lokaliteten, samt en del mindre lokaliteter mellom dem. Den er derfor en del av et større bilde som viser til en stor aktivitet i området over flere perioder. Lokaliteten har blitt typologisk datert til jernalderen som samstemmer med dateringene fra gårdsanlegget i sørvest.

8 Lokalitet ID 305532 - Aktivitetsområde

Lokaliteten ligger på gnr/bnr. 29/2 og 29/4 i Time kommune. Den ligger i dyrka mark og ble påvist ved maskinell sjaktning. Lokaliteten ligger i lett hellende terreng mot det laveste punktet på den dyrka marka like nordvest for lokaliteten. Den grenser til Åslandsvegen i sør og grusvegen som leder inn til gårdstunet på 29/2 i øst. Like vest for lokaliteten går det en lavspenkabel tvers over den dyrka marka bort til gårdstunet.

Det ble gravd ti maskinelle sjakter på og inntil lokaliteten. Det ble åpnet totalt ca. 916 m². Av de ti sjaktene var seks funnførende og fire funntomme. Det ble påvist en kokegrop og en dyrkingsflate med tofaset dyrkingslag i de funnførende sjaktene. Lokaliteten ble sjaktet i to ulike omganger da den ligger på to ulike eiendommer. Det er derfor et sprik i nummereringen av sjaktene. Kart med nummerering av alle sjakter er lagt sammen med sjaktelisten som vedlegg til rapporten.

Nøkkeldata for ID 305532

Gnr/bnr.: 29/2 og 29/4

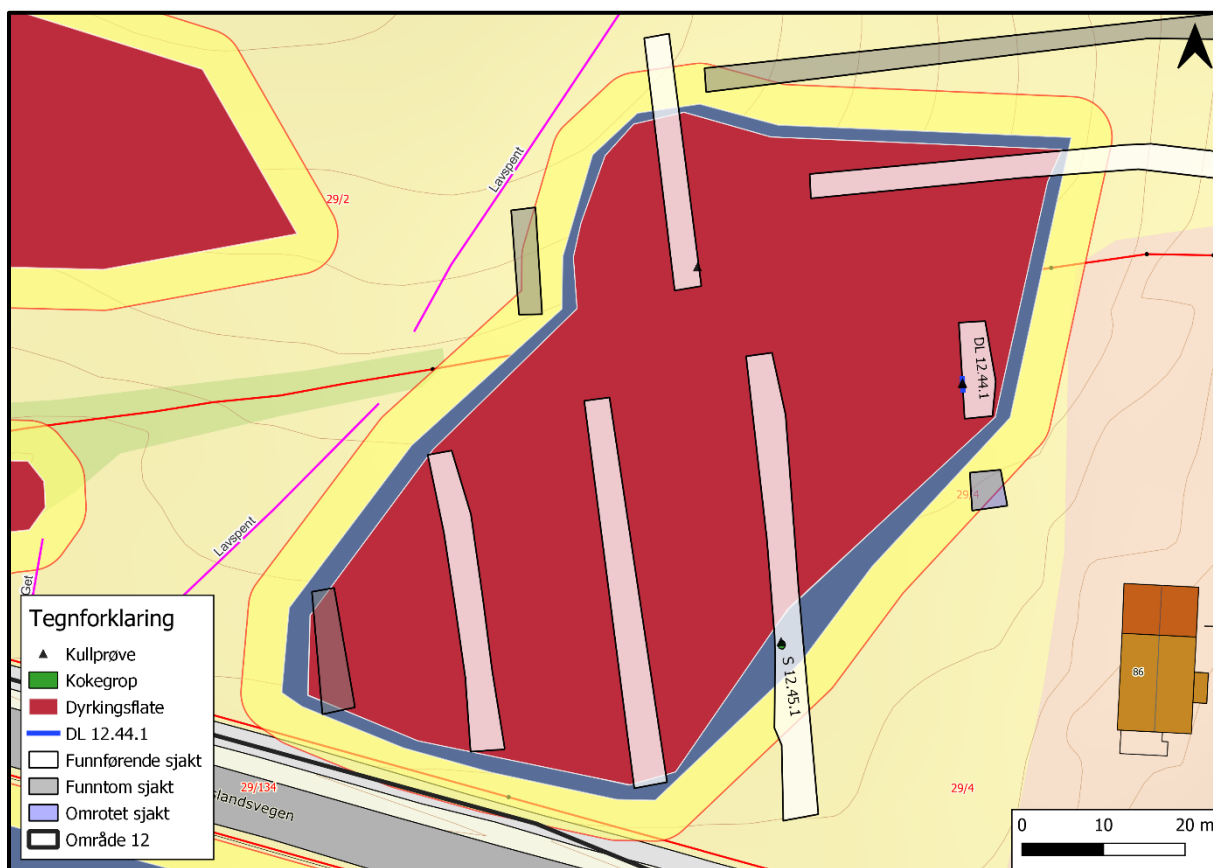
Størrelse:

4942 m² u/ sikringssone

6466 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 2

Datering: Eldre og yngre jernalder

Figur 55 Kart over ID 305532 med sjakter, strukturer og kullprøver.

8.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 4942 m² uten sikringssone og 6466 m² med sikringssone. Den består av en kokegrop og en dyrkingsflate med tofaset dyrkingslag. Den ble avgrenset basert på funntomme sjakter og mangel på strukturer i sjaktene, samt moderne forstyrrelser i sjaktene nærmest den nye veien som går på vestsiden av huset på 29/4. Lokaliteten må sees i sammenheng med ID 305027 like vest for lokaliteten. Dette er en fortsettelse av det yngste dyrkingslaget som er på denne lokaliteten. Det ble besluttet å legge de inn som to lokaliteter da det var et større funntomt parti mellom dem.

Figur 56 Oversiktsfoto over ID 305532 i dyrka mark på Område 12. Tatt mot NØ. Foto: 299.

Undergrunnen bestod av gulbrun siltholdig sand med noe grus og småstein. Det var enkelte større jordfaste steiner spredt rundt i de ulike sjaktene. Dybden på sjaktene varierte fra 15 - 80 cm ulike steder på lokaliteten. Sjaktene var grunnest på de høyeste partiene på lokaliteten og ble gradvis dypere i samsvar med det fallende terrenget.

Det ble påvist dyrkingslag i flere av sjaktene. Antall lag, utstrekning og tykkelsen på lagene varierte fra sjakt til sjakt. I de tre sjaktene 12.5, 12.6 og 12.45 er dyrkingslagene påvist i halve sjakten, mens det i de resterende sjaktene er påvist gjennom hele sjakten. Det ble dokumentert en dyrkingsprofil (DL 12.44.1) i sjakt 12.44 hvor det ble tatt ut prøver til datering fra lag 2 og 3.

Stratigrafisk profil DL 12.44.1 i sjakt 12.44:

- 1) Torv og matjord (0-30 cm).
- 2) Gråbrun sandholdig silt med noe kullspett (30-50 cm).
- 3) Rødbrun sandholdig silt med noe kullspett (50-60 cm).
- 4) Gulbrun siltholdig sand med grus og småstein (undergrunn).

Figur 57 Profil DL 12.44.1 på lokalitet ID 305532. Tatt mot V. Foto: 173.

Utenom dyrkingslagene ble det påvist en kokegrop i sjakt 12.45 i utkanten av dyrkingsflaten. Kokegropen S 12.45.1 var oval i form og målte ca. 80-110 cm. Den bestod av gråbrun sandholdig silt med kull og skjørbrent stein. Den hadde en antydning til kullrand i nordlig kant av strukturen. En større stein ble dratt opp av maskinen i vestlig kant av strukturen. Kokegropen ble ikke snittet, men det ble tatt ut en kullprøve i plan for datering.

Figur 58 Kokegrop S 12.45.1 på ID 305532. Tatt mot V. Foto: 175.

8.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

8.3 Datering

Lokaliteten har blitt datert basert på tre kullprøver som er tatt fra de to dyrkingslagene og kokegropen. Basert på C14-analysene av de tre kullprøvene ble lokaliteten datert til en lengre periode i jernalderen, med flere dateringer fra tidsperioder i både eldre og yngre jernalder. KP DL 12.44.1.2 fra det eldste laget (lag 3) i dyrkingsprofilen ble datert til 215-335 e.Kr. KP 12.44.1.1 fra lag 2 i dyrkingsprofilen ble datert til 666-774 e.Kr. og KP 12.45.1.1 fra kokegropen i sjakt 12.45 ble datert til 546-638 e.Kr.

ETH-sample nr.	Prøve nr.	Strukturnr. og type	Uttak fra	Vedart	BP (ukal.)	f.Kr/e.Kr.
ETH-139623	KP DL 12.44.1.1	DL 12.44.1 – Lag 2 fra dyrkingsprofil	Profil	Bjørk	1292±22	666 - 774 e.kr
ETH-139624	KP DL 12.44.1.2	DL 12.44.1 – Lag 3 fra dyrkingsprofil	Profil	Hassel/Or	1791±23	215 - 335 e.kr
ETH-139625	KP 12.45.1.1	S 12.45.1 - Kokegrop	Plan	Bjørk	1496±22	546 - 638 e.kr

Tabell 4 Dateringer fra ID 305532.

8.4 Tolkning

ID 305532 er et aktivitetsområde som henger sammen med gårdsanlegget (ID 24967) som ligger like sør for lokaliteten, samt en del mindre lokaliteter omkring. Den er derfor en del av et større bilde som viser til en stor aktivitet i området over flere perioder. Lokaliteten består av en kokegrop og en dyrkingsflate med tofaset dyrkingslag. Kullprøvene fra lokaliteten som ble sendt til C14-analyse ga dateringer til tidsperioder i både eldre og yngre jernalder.

9 Lokalitet ID 305027 - Dyrkingsspor

Lokaliteten ligger på gnr/bnr. 29/2 i Time kommune. Den ligger i dyrka mark og ble påvist ved maskinell sjakting. Lokaliteten ligger i hellende terreng fra eiendomsgrensen i sør og mot nord. Lokaliteten ligger langs veien som leder fra Åslandsvegen inn mot Jærpukk. Det går et steingjerde langs hjørnet på den dyrka marka hvor lokaliteten ligger. To tidligere registrerte gravrøyser ligger i nærheten; ID 34826 ca. 20 m sør for lokaliteten og ID 24968 ca. 40 m nord for lokaliteten.

Det ble gravd 5 maskinelle sjakter i varierende størrelse på lokaliteten som alle var funnførende. Det ble åpnet totalt 399 m ² . Det ble påvist en dyrkingsflate med et dyrkingslag og flere løsfunn av keramikk og en flintbit spredt rundt på lokaliteten. Kart med nummerering av sjakter er lagt sammen med sjaktelisten som vedlegg til rapporten.	Datering: Jernalder S-nummer: 14806
---	--

Nøkkeldata for ID 305027

Gnr/bnr.: 29/2

Størrelse:

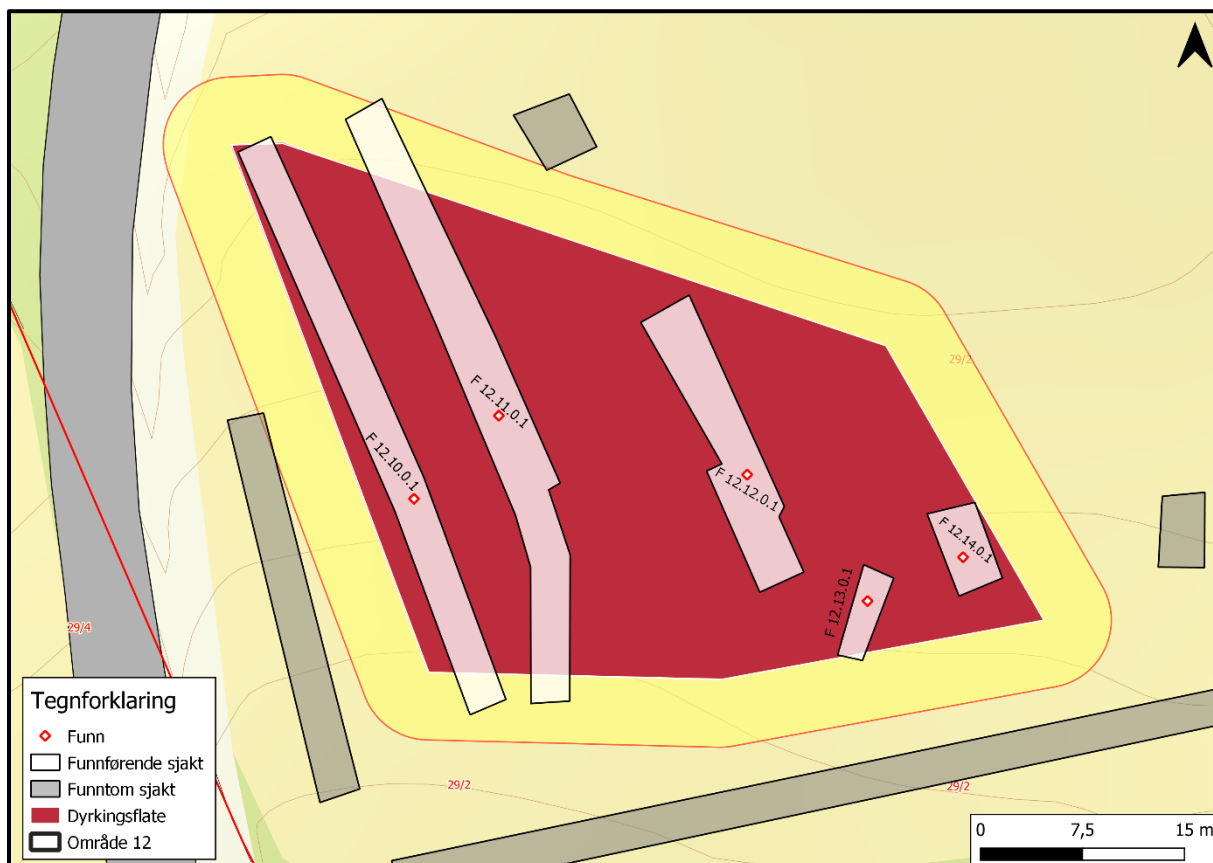
1447 m² u/ sikringssone

2348 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 1

Datering: Jernalder

S-nummer: 14806

Figur 59 Kart over ID 305027 med sjakter og funn.

9.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 1447 m² uten sikringssone og 2348 m² med sikringssone. Den består av en dyrkingsflate med et dyrkingslag og må sees i sammenheng med ID 305532 like øst for lokaliteten. Dyrkingslaget har blitt tolket som en fortsettelse av det yngste dyrkingslaget på ID 305532. Det ble besluttet å legge de inn som to lokaliteter da det var et større funntomt parti mellom dem.

Figur 60 Dronefoto over ID 305027. De åpne sjaktene markerer lokaliteten. Tatt mot NNØ. Foto: 979.

Undergrunnen består av gulbrun grusholdig sand med en del store steiner. Dybden på sjaktene varierte fra 20-45 cm. På det høyeste partiet i sørlig kant av lokaliteten og i sjaktene like sør og vest for lokaliteten er undergrunnen lys grålig sand og grus. Den fremstår veldig hard og ren, og det er et markert skille til undergrunnen på resten av området. Det har derfor blitt tolket at det i dette området har blitt fjernet masser for å planere. Dette har vært med på å avgrense lokaliteten. I tillegg til dette har lokaliteten blitt avgrenset basert på terrenget og funntomme sjakter. Det ble påvist en del mulige strukturer i sjaktene 12.10 og 12.11, men etter snitting ble de alle avskrevet som moderne forstyrrelser og steinopptrekk.

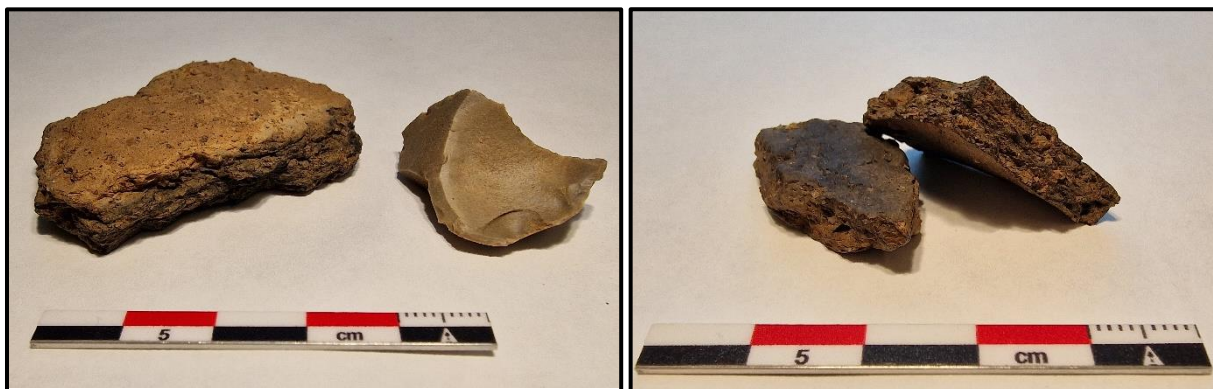

Figur 61 Sjakt 12.11 på ID 305027. Tatt mot SØ. Foto: 185.

Lokaliteten består av et dyrkingslag. Tykkelsen på laget og utbredelsen av det varierer på lokaliteten. Stedvis er sjaktene ganske grunne og det meste av laget har blitt pløyd bort. Dette dyrkingslaget er tolket som det samme laget som lag 2 (det yngste laget) i dyrkingsprofilen på lokaliteten i øst (ID 305532). Laget består av gråbrun sandholdig silt med noe kullspett.

9.2 Funn

Det ble funnet seks skår av keramikk og en flintbit på lokaliteten. Alle funnene på lokaliteten var løsfunn som ble funnet under gravingen av sjaktene og kom fra dyrkingslaget på lokaliteten. F 12.10.0.1 var en liten bit flint og et stort leirkarskår med beige/oransje utside og grå innside. Skåret var grovmagret gods. F 12.11.0.1 var et lite leirkarskår med svakt avrundet rand. Det var medium magret gods med beige utside og innside. F 12.12.0.1 var et leirkarskår og et randskår med rett avskåret rand. De hadde fin til medium magring og beige til lys brun utside og innside. F12.13.0.1 var et leirkarskår med medium magring og F 12.14.0.1 var et leirkarskår med grov til medium magring.

Figur 62 Til venstre: F 12.10.0.1. Foto: 1018. Til høyre: F 12.12.0.1. Foto: 1020.

9.3 Datering

Det ble ikke tatt ut kullprøver for dateringer fra selve lokaliteten. Dyrkingslaget på denne lokaliteten har blitt tolket som det samme laget som lag 2 (det yngste laget) på lokaliteten ID 305532 i øst. Lag 2 ble datert til merovingertid i yngre jernalder. Lokaliteten blir derfor datert til jernalderen basert på denne dateringen.

9.4 Tolkning

ID 305027 er et aktivitetsområde som henger sammen med gårdsanlegget (ID 24967) som ligger like sør for lokaliteten, samt en del mindre lokaliteter omkring. Den er derfor en del av et større bilde som viser til en stor aktivitet i området over flere perioder. Lokaliteten består av et enfaset dyrkingslag. Dyrkingslaget er tolket som det samme laget som lag 2 (det yngste laget) på ID 305532 i øst. Dateringen av lokaliteten baserer seg på C14-analysen av kullprøven fra lag 2 på ID 305532 som ga en datering til merovingertid i yngre jernalder. Det ble funnet flere løsfunn av keramikk og en liten bit flint i sjaktene som kommer fra dyrkingslaget på lokaliteten.

10 Lokalitet ID 305243 - Aktivitetsområde

Lokaliteten ligger på gnr/bnr. 29/4 i Time kommune. Den ligger i dyrka mark og ble påvist ved maskinell sjakting. Lokaliteten ligger i hellende terreng fra Åslandsvegen i sørøst. Terrenget faller mot nordvest og vest med en høydeforskjell på 13 m fra øst til vest. Lokaliteten ligger like sør for et større område med myr. Det var fra før registrert syv gravrøyser innenfor en radius på ca. 100 m fra lokaliteten i sør og øst.

Det ble gravd ni sjakter i varierende størrelse på og inntil lokaliteten. Det ble åpnet ca. 1085 m² på de ni sjaktene. Det var fem funnførende og fire funntomme. Det ble påvist fem kokegroper og fire dyrkingsflater med flerfaset dyrkingslag spredt rundt på lokaliteten. Kart med nummerering av alle sjakter og strukturer er lagt sammen med sjakteliste og strukturliste som vedlegg til rapporten.

Nøkkeldata for ID 305243

Gnr/bnr.: 29/4

Størrelse:

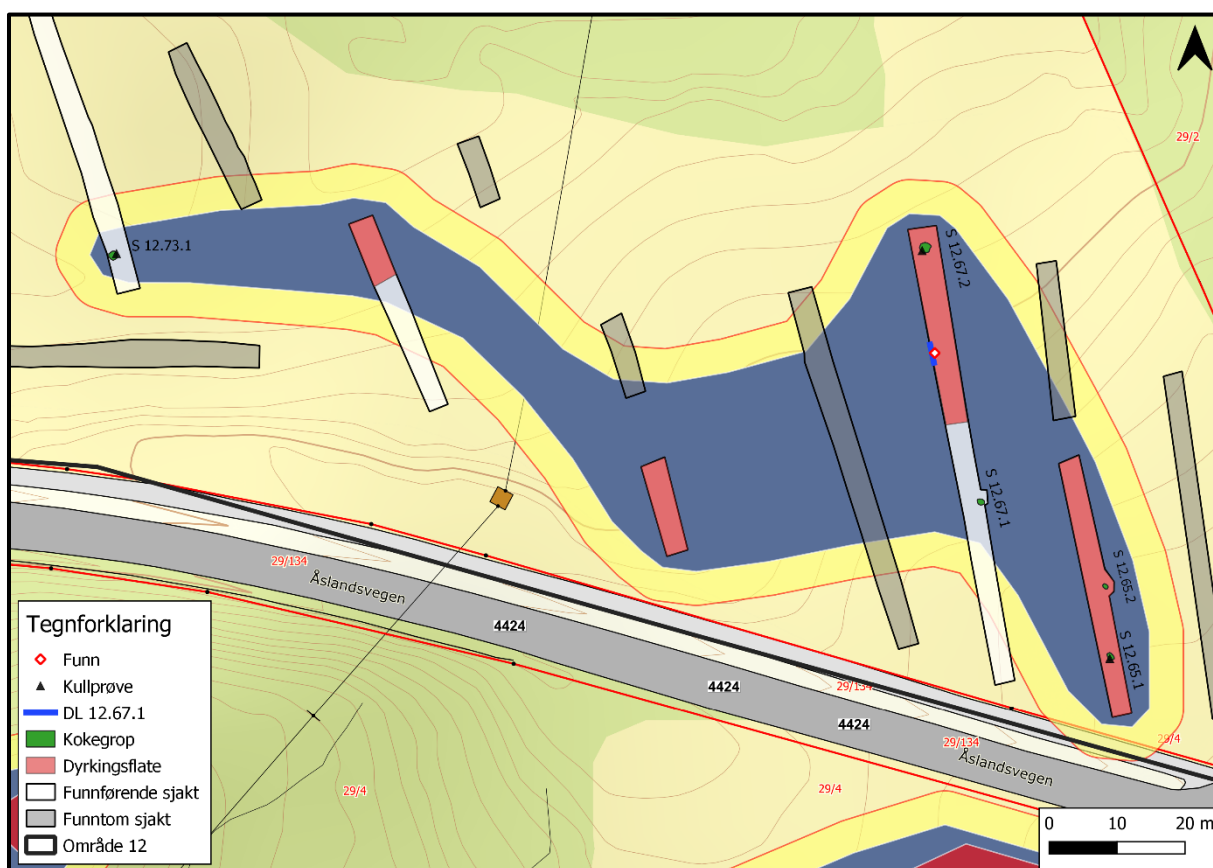
3732 m² u/ sikringssone

5914 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 9

Datering: Yngre bronsealder og eldre jernalder

S-nummer: S14807

Figur 63 Kart over ID 305243 med sjakter, strukturer, funn og kullprøver.

10.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 3732 m² uten sikringssone og 5914 m² med sikringssone. Den består av fem kokegroper og fire dyrkingsflater med flerfaset dyrkingslag. Den ble avgrenset basert på en blanding av funntomme sjakter, terrenget og mangel på strukturer i sjaktene. Lokaliteten må sees i sammenheng med gårdsanlegget ID 60872 sør for Åslandsvegen og lokalitetene like øst for lokaliteten.

Figur 64 Dronefoto over ID 305243. Tatt mot S. Foto: 1008.

Undergrunnen bestod av gulbrun og rødbrun sand med noe grus og småstein. Det var stedvis en del større stein i sjaktene. Dybden på sjaktene varierte fra 20-80 cm. Sjaktene var grunnest på de høyeste partiene på lokaliteten og ble gradvis dypere i samsvar med det fallende terrenget. Det var noe moderne forstyrrelser i sjaktene nærmest veien i sørøst. Det var blant annet forstyrrelser i sørlig ende av sjakt 12.65 i form av nedgravd sprengt stein.

Det ble påvist dyrkingslag i flere av sjaktene. Basert på funnene i sjaktene ble det registrert fire dyrkingsflater, men de har en større utstrekning enn det innmålingene viser. Antall lag, utstrekning og tykkelsen på lagene varierte fra sjakt til sjakt. I de to sjaktene 12.67 og 12.71 ble dyrkingslagene påvist i nordlig del av sjakten, mens det i de to siste sjaktene ble påvist i varierende grad gjennom hele sjakten. Det ble dokumentert en dyrkingsprofil (DL 12.67.1) i sjakt 12.67 hvor dyrkingsprofilen var størst.

Stratigrafisk profil DL 12.67.1 i sjakt 12.67:

- 1) Torv og matjord (0-27 cm).
- 2) Medium brun grusholdig sand med noe kullspett (27-46 cm).
- 3) Rødbrun siltholdig sand med noe grus og kullspett (46-62 cm).
- 4) Gråbrun sandholdig silt med noe grus og kullspett (62-73 cm).
- 5) Gulbrun sand med noe grus (undergrunn)

Figur 65 Profil DL 12.67.1 på ID 305243. Tatt mot V. Foto: 302.

I tillegg til dyrkingsflatene ble det påvist fem kokegroper. Fire av de ble funnet i sjaktene 12.65 og 12.67 i østlig del av lokaliteten, mens den femte ble funnet nederst på flaten i sjakt 12.73 lengst vest på lokaliteten. Kokegropen S 12.67.2 var den største kokegropen på lokaliteten med en diameter på ca. 1,7 m. Den var relativt sirkulær i form og tydelig avgrenset. Den bestod av brunsvart silt med tydelig kullrand i sørvest og skjørbrønt stein. Det ble tatt ut en kullprøve i plan for datering. Kokegropen S 12.73.1 lå for seg selv nede på flaten i vest. Den var sirkulær i form med en diameter på ca. 1,2 m. Den hadde en betydelig mengde med skjørbrønt stein og tydelig kullrand i nordøst. Det ble tatt ut en kullprøve i plan for datering.

Figur 66 Til venstre: Kokegrop S 12.73.1. Tatt mot NV. Foto: 316. Til høyre: Kokegrop S 12.67.2. Tatt mot N. Foto: 303.

10.2 Funn

Det ble gjort et funn av keramikk på lokaliteten (F 12.67.0.1). Det var et finmagret leirkarskår med mørk grå innside og mørk brun utside. Den kan muligens være en del av et finere bordkar. Keramikkskåret kan dateres til eldre jernalder som passer fint med datering av lokaliteten.

Figur 67: F12.67.0.1 - Finmagret leirkarskår. Foto: 1023.

10.3 Datering

Lokaliteten har blitt datert på to kullprøver som er tatt fra to av kokegropene på lokaliteten. Basert på C14-analysene av de to kullprøvene ble lokaliteten datert til yngre bronsealder og overgangen mellom førromersk jernalder og romertid i eldre jernalder. KP 12.73.1.1 fra kokegropen i sjakt 12.73 ble datert til 1051 – 911 f.Kr og KP 12.67.2.1 fra den ene kokegropen i sjakt 12.67 ble datert til 31 f.Kr til 128 e.Kr

ETH-sample nr.	Prøve nr.	Strukturnr. og type	Uttak fra	Vedart	BP (ukal.)	f.Kr/e.Kr.
ETH-139626	KP 12.67.2.1	S 12.67.2 - Kokegrop	Plan	Or	1952±23	31 f.Kr - 128 e.Kr
ETH-139627	KP 12.73.1.1	S 12.73.1- Kokegrop	Plan	Bjørk	2830±23	1051-911 f.Kr

Tabell 5 Dateringer fra ID 305243.

10.4 Tolkning

ID 305243 er et aktivitetsområde som henger sammen med gårdsanlegget (ID 24967) som ligger like sør for lokaliteten, samt en del mindre lokaliteter omkring. Den er derfor en del av et større bilde som viser til en stor aktivitet i området over flere perioder. Lokaliteten består av flerfaset dyrkingslag og fem kokegropene. Dateringer fra to av kokegropene på lokaliteten viser til aktivitet i ulike perioder; yngre bronsealder og overgangen mellom førromersk jernalder og romertid i eldre jernalder. Det ble funnet et løsfunn av keramikk som kom fra dyrkingslaget på lokaliteten.

11 Lokalitet ID 24967 - Gårdsanlegg

Lokalitet ID 24967 ligger på gnr/bnr. 28/9, 29/1 og 29/4 på Sørå Kalberg i Time kommune. Den ligger på en høyde i terrenget og består av både dyrka mark og Kalberglunden. Den ble påvist ved visuelt overflatesøk og maskinell sjakting. Det høyeste partiet er omtrent midt på lokaliteten og terrenget skråer nedover på alle kanter.

Lokaliteten lå inne som et tidligere registrert kulturminne i form av et gravfelt fra jernalderen med åtte gravhauger (både rundehauger og langhauger) og et gardfarsystem. I tillegg lå det et gravfelt (ID 24969) med tre gravhauger et lite stykke nord for lokaliteten. I forbindelse med sjaktingen av de dyrka markene på området ble det påvist et stort antall nye kulturminner i form av blant annet stolpehull, kokegroper og dyrkingslag. Gravrøysene på ID 24969 ble liggende midt mellom alle funnene i de dyrka markene. Gravrøysene og de nye funna i de dyrka markene ble derfor innlemmet i lokaliteten ID 24967.

Nøkkeldata for ID 24967

Gnr/bnr.: 29/1, 29/4 og 28/9

Størrelse:

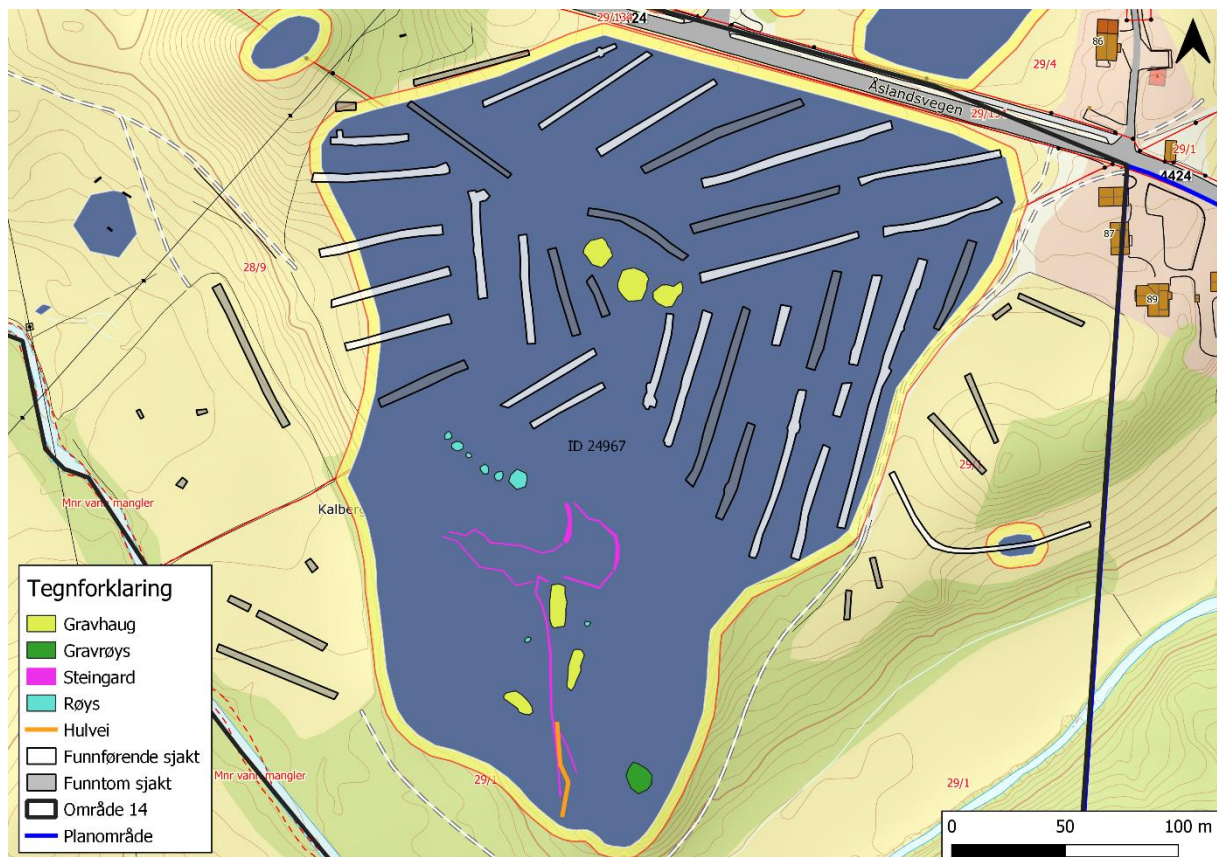
68826 m² u/ sikringssone

74284 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 189

Datering: Jernalder

S-nummer: 14805

Figur 68 Kart over ID 24967 med sjakter og synlige kulturminner.

Det ble gravd 35 maskinelle sjakter i varierende størrelse på lokaliteten. Av de 35 sjaktene var 24 funnførende og 11 funntomme. Det ble åpnet totalt ca. 5658 m². Det ble påvist totalt 189 strukturer; av disse var 23 synlige på overflate og 166 ble påvist under sjaktingen i dyrka

mark. De synlige strukturene på lokaliteten er gravhauger, gravrøyser, røyser, en hulvei og steingarder. Strukturene som ble påvist i sjaktene er et stort antall stolpehull, kokegroper, flatmarksgrav, rydningsrøyser, nedgravninger, kullforekomster, flerfaset dyrkingslag og ardspor. Kart med nummerering av alle sjakter og strukturer er lagt sammen med sjakteliste og strukturliste som vedlegg til rapporten.

Figur 69 Kart over ID 24967 med strukturene i sjaktene.

Figur 70 Dronefoto over ID 24967. Rød pil viser plassering av sjakt 14.2. Tatt mot V. Foto: 1005.

11.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokalitetsavgrænsingen baserer seg på utstrekningen av de synlige kulturminnene, terrenget og funntomme sjakter. Den har en størrelse på 68826 m² uten sikringssone og 74284 m² med sikringssone. Lokaliteten består av både synlige strukturer og strukturer under markoverflaten. Den består av 189 strukturer i form av 100 stolpehull, 38 kokegroper, 6 gravhauger (både rundhauger og langhauger), 1 gravrøyser, 8 røyser, 2 rydningsrøyser, 1 flatmarksgrav, 13 nedgravninger, 1 grop, 2 kullforekomster, 2 steinkonstruksjoner, 1 liten rest av kulturlag, 5 dyrkingsflater, 7 steingarder, 1 område med ardsfor og 1 hulvei.

Figur 71 Kart over strukturene i sjaktene 14.1 og 14.2.

De synlige kulturminnene på lokaliteten ligger i Kalbergunden i sørlig halvdel av lokaliteten, samt tre gravhauger i et lite skogholt ca. midt på lokaliteten. De resterende strukturene i dyrka mark ligger i nordlig halvdel av lokaliteten. De synlige kulturminnene ble målt inn og beskrevet. Utenom de tidligere kjente kulturminnene ble det målt inn fire røyser og to rydningsrøyser. Det var et par større, nyere rydningsrøyser som lå langsmed en eldre bruksvei som gikk gjennom lokaliteten.

Undergrunnen i sjaktene på lokaliteten bestod i stor grad av gulbrun og rødbrun sandholdig silt. Det var stedvis mye stor stein i sjaktene, spesielt i de lavere partiene av lokaliteten. Dybden på sjaktene varierte stort både fra ulike steder på lokaliteten, men det var også stor variasjon innenfor de enkelte sjaktene. Dybden på sjaktene varierte fra 10-160 cm.

Sjakt 14.1 og 14.2 var de to mest funnførende sjaktene på lokaliteten hvor 127 av de 189 strukturene ble påvist. De ligger på flaten som er det høyeste partiet på lokaliteten. Av de 127 strukturene var 100 registrert som stolpehull. Det var vanskelig å se tydelige systemer i virvaret av stolpehull med det begrensede inntrykket man får av en smal sjakt. Den største

konsentrasjonen av stolpehull lå i den sørlig halvdel av sjakten. Basert på mengden og plasseringen av de ulike stolpehullene er det svært sannsynlig snakk om ulike hus i flere faser. Størrelsen varierer fra mindre stolpehull på 15-20 cm i diameter til større stolpehull på opptil 1 m i diameter. De største stolpehullene kan være takbærende stolpehull. Det var skoningsstein i flere av de større stolpehullene.

Figur 72 Dronefoto over sjakt 14.1 og 14.2 på ID 24967. Tatt mot V. Foto: 990.

Stolpehullene i nordlig halvdel skilte seg ut i forhold til de i sør. Det var betydelig færre stolpehull, de hadde en annen fyllmasse og de fleste stolpehullene var små i størrelse på ca. 20-40 cm i diameter. Dateringer fra et stolpehull i hver ende av sjakten bekreftet at stolpehullene var fra to ulike perioder; romertid i sør og merovingertid i nord.

Fire av stolpehullene i sjakt 14.2, som lå spredt gjennom hele sjakten, ble snittet. Det var S14.2.3, S 14.2.20, S14.2.92 og S14.2.112. Lengst sør lå S14.2.3 og hadde en diameter på ca. 60 cm. Det hadde oval form og kunne muligens være dobbelt eller gjenbrukt. Det bestod av kullspettet, gråbrun siltholdig sand og hadde synlig skoningsstein. Stolpehullet ble snittet og hadde en tydelig avgrensning med en dybde på ca. 22 cm. Det ble tatt ut en kullprøve for datering.

Figur 73 Til venstre: S14.2.3 i plan. Tatt mot VNV. Foto: 561. Til høyre: S14.2.3 i profil etter snitting. Tatt mot V. Foto: 535.

S14.2.20 var et noe ujevnt avgrenset stolpehull i plan. Den bestod av mørkebrun siltholdig sand med noe kullspett. Stolpehullet ble snittet og hadde en tydelig avgrensning med en dybde på ca. 10 cm. Det var noe mindre enn antatt i plan og hadde en rett og en svakt skrå side. Strukturen fortsatte inn i sjaktekanten. Det ble tatt ut kullprøve for datering.

Stolpehullet S14.2.92 hadde oval form med en bredde på ca. 28 cm. Den bestod av medium gråbrun sandig humus med noe trekull. Stolpehullet ble snittet og hadde en tydelig avgrensning med en dybde på ca. 25 cm. Det hadde loddrette sider og svakt avrundet bunn. Det meste som var igjen av stolpehullet etter snittingen ble tatt ut som en kullprøve for datering.

Figur 74 Til venstre: S14.2.20 i profil etter snitting. Tatt mot Ø. Foto: 554. Til høyre: S14.2.92 i profil etter snitting. Tatt mot N. Foto: 739.

Stolpehullet S14.2.112 var sirkulær i form med en diameter på ca. 25 cm. Den bestod av medium, gråbrun sandig humus med noe trekull. Stolpehullet ble snittet og viste en tydelig avgrensning med en dybde på ca. 20 cm. Det hadde buede sider og buet bunn. Det ble tatt ut en prøve for datering.

Figur 75 S14.2.112 i profil etter snitting. Tatt mot VSV. Foto: 673.

Strukturene i sjakt 14.1 lå i sørlig ende av sjakten og bestod hovedsakelig av kokegroper, samt to mulige stolpehull. Det var ildpåvirkede strukturer også i sjakt 14.2 i form av kokegroper, ildsteder eller lignende strukturer. Da flere av dem i sjakt 14.2 ligger blant

virvaret av stolpehull fikk man inntrykk at strukturene i sjakt 14.1 lå utendørs, mens flere av de i sjakt 14.2 muligens lå innendørs.

Figur 76 Strukturer i sjakt 14.1 på ID 24967. Tatt mot N. Foto: 704.

13 av strukturene ble målt inn som nedgravninger. Disse hadde noe usikker funksjon, men noen av dem kan være mulige stolpehull, ildsted eller lignende. Det ligger flere større udefinerte nedgravninger i vestlig sjaktekant litt sør for midten av sjakt 14.2. Disse fortsetter ut av sjakten og har derfor ikke blitt avdekket i sin helhet. S14.2.114 og S14.2.49 lå like inntil hverandre og bestod av mye trekull, skjørbrønt stein og brønt leire. S 14.2.114 hadde i tillegg en utstikker som stikker ut fra hoveddelen av strukturen som muligens kan være en luftekanal eller lignende. Det kan derfor være snakk om en form for ovn konstruksjon, men dette er en usikker tolkning.

Figur 77 Flere større udefinerte nedgravninger i vestlig sjaktekant litt sør for midten av sjakt 14.2. Rød pil markerer mulig luftekanal på S 14.2.114. Tatt mot N. Foto: 708.

I nordlig halvdel av sjakt 14.2 ble det påvist en avrundet rektangulær struktur (S14.2.97) som er tolket som en flatmarksgrav. Den måler ca. 2 x 1,2 m med en liten innsnevring i nordøstlig

hjørne hvor det står et stolpehull (S 14.2.98). Den består av medium til lys grå sandholdig humus med spredt småstein og noe trekull. Det ligger flere stolpehull rundt strukturen.

Figur 78 Flatmarksgrav S 14.2.97 i sjakt 14.2. Tatt mot V. Foto: 741.

Utenom kokegropene i sjaktene 14.1 og 14.2 ligger de spredt rundt på hele lokaliteten. Enkelte lå for seg selv, men de fleste lå i mindre grupper på 2-3 stykker sammen. Strukturen S 14.21.4 ligger sammen med seks andre kokegropene i sjakt 14.21 i nordvestlig del av lokaliteten. Den ble målt inn som en stor sammenhengende struktur, men består antageligvis av flere mindre kokegropene som ligger tett på hverandre.

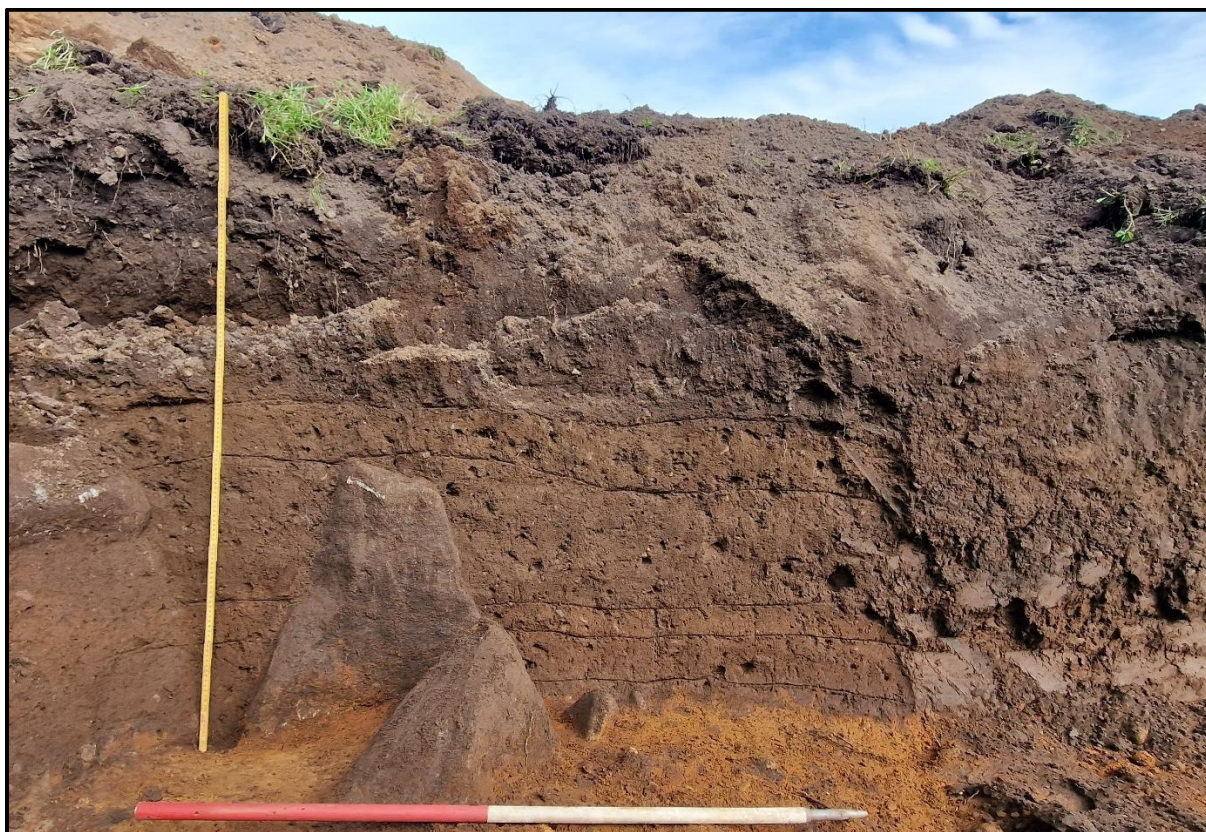
Figur 79 Kokegropene i sjakt 14.21. Tatt mot N. Foto: 681.

Det ble registrert fem større dyrkingsflater på lokaliteten. De ligger alle i hellende terreng ned fra midten av lokaliteten. Det varierte stort på dybden og antall lag i de ulike dyrkingsprofilene. Fra et tynt lag enkelte steder til seksfaset dyrkingsprofil (DL 14.27.2) med

en dybde på 133 cm i sjakt 14.27. Det ble funnet et lite parti med bevarte ardspor (S14.19.1) i sjakt 14.19.

Stratigrafisk profil DL 14.27.2 i sjakt 14.27:

- 1) Torv og matjord (0-70 cm).
- 2) Mellombrun siltholdig sand med kullspett (70-85 cm).
- 3) Gråbrun sandholdig silt med kullspett og noe grus (85-112 cm).
- 4) Lys brun sandholdig silt med kullspett og noe grus (112-119 cm).
- 5) Rødbrun sandholdig silt med kullspett (119-129 cm).
- 6) Lite, grått, ujevnt lag. Siltholdig sand med kullspett. Mulig avsvingslag (129-133 cm).
- 7) Rustrød sandholdig silt (undergrunn).

Figur 80 Profil DL 14.27.2 i sjakt 14.27. Tatt mot NNV. Foto: 694.

Det ble funnet to rydningsrøyser (S 14.27.2 og S 14.27.3) i dyrkingslagene i tilknytning til DL 14.27.2. Ingen av røysene ble avdekt i sin helhet, men fortsetter ut i sjakteprofilen. De har begge en diameter på litt over 2m. Den ene lå ca. 60 cm under markoverflaten, mens den andre lå ca. 110 cm under markoverflaten. Det så ut til at de lå på toppen av lag 4, mens det var lag 3 som ble rensset vekk mellom steinene. Røysene ligger i skrånende terreng i nedre del av høydedraget. I vestlig kant av S 14.27.2 ligger røysen på kun et par cm med dyrkingslag før man kommer ned på undergrunnen, mens det i østlig kant er ca. 25 cm med dyrkingslag under røysen. S 14.27.3 har ca. 30 cm med dyrkingslag før man kommer ned på undergrunnen.

Figur 81 Rydningsrøys S 14.27.2 i sjakt 14.27. Tatt mot NNV. Foto: 695.

11.2 Funn

Det ble funnet 30 keramikkskår, en kjerne av flint, en flintbit, en samling av nøtteskall og to klumper med brent leire spredt rundt på lokaliteten. De fleste ble funnet i tilknytning til strukturer, mens noen ble funnet som løsfunn i sjaktene. I tilknytning til kokegropen S 14.36.2 ble det funnet deler av et skår fra bunn/overgang vegg fra et lite flatbunnet leirkar/beger (F 14.36.2.1). Skåret var grovt, kvartsmagret gods med en tykkelse på 11 mm og det var noe matskorpe bevart på skåret.

Figur 82 Til venstre: F14.36.2.1 fra kokegrop S14.36.2. Foto: 1045. Til høyre: F14.2.24.1 fra stolpehull S14.2.24 i sjakt 2. Foto: 1036.

Det ble funnet tre skår fra finere bordkar/tynnvegget leirkar av keramikk, hvorav et av dem var fra deler av rand/munning på karet. Det var F14.2.24.1 og to av keramikkskårene fra F14.2.0.1. Alle tre keramikkskårene hadde en grå, glatt utside og en tykkelse på ca. 0,6 mm. F14.2.24.1 var fra et stolpehull, men de to andre var løsfunn fra sjakt 14.2.

Spredt rundt på lokaliteten ble det funnet åtte leirkarskår som hadde medium magring av keramikk/kvarts/sand. Det var et skår fra F14.2.6.1, F14.1.3.1, F14.1.0.1 og F14.27.0.1, mens det var to skår fra F14.2.58.1 og F14.2.0.1. Funnene kom fra stolpehull og løsfunn fra ulike sjakter.

Figur 83 Til venstre: F14.1.3.1 fra nedgravning/mulig stolpehull. Foto: 1025. Til høyre: F14.2.6.1 fra stolpehull. Foto: 1030.

I tillegg til disse ble det funnet 18 leirkarskår som var grovmagret av keramikk/kvarts/sand. Det var et skår fra F14.2.10.1, F14.1.9.1, F14.2.14.1, F14.2.13.1, F14.2.1.1 og F14.2.66.1. Det ble funnet to skår fra F14.2.26.1, F14.2.55.1 og F14.2.16.1, mens det ble funnet tre skår fra F14.2.5.1 og F14.2.9.1. De ble funnet i tilknytning til ulike stolpehull, nedgravninger, kokegrop og en mulig rest av kulturlag.

Figur 84 Til venstre: F14.2.5.1 fra nedgravning. Foto: 1029. Til høyre: F14.2.26.1 fra stolpehull. Foto: 1037.

Utenom keramikkskårene ble det funnet en sylindrisk kjerne av flint (F14.0.0.1) og en flintbit (F14.2.0.1) som løsfunn i sjaktene, to brente leirklumper (F14.2.46.1 og F14.10.2.1) fra et stolpehull og en kokegrop. Det ble i tillegg funnet en samling av nøtteskall (F14.32.0.1) som løsfunn i sjakt 14.32 mellom tre kokegroper. Se vedlagt funnliste for en fullstendig oversikt over de ulike funnene og hvor de ble funnet.

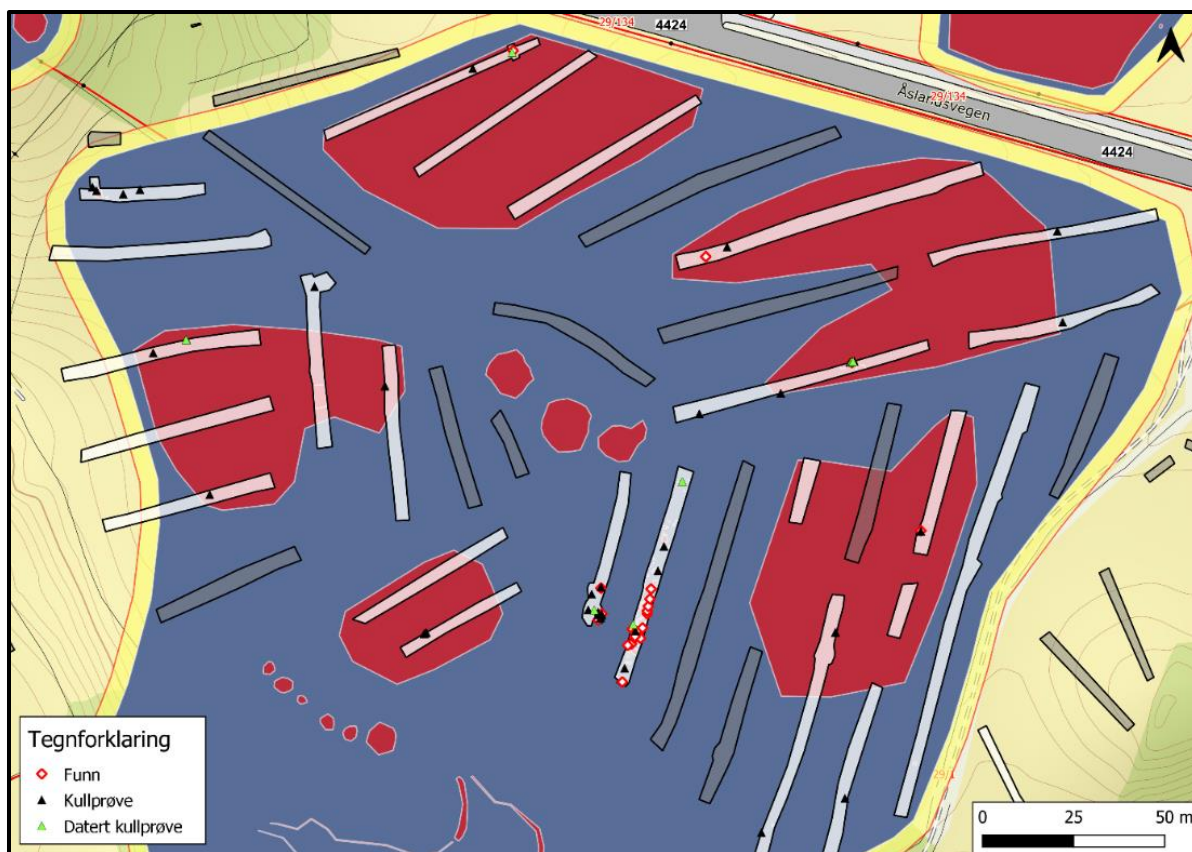
Figur 85 Til venstre: Sylindrisk kjerne av flint (F14.0.0.1). Foto: 1046. Til høyre: Samling av nøtteskall (F14.32.0.1). Foto: 1047.

11.3 Datering

Dateringen av lokaliteten baserer seg på C14-analyser av kullprøver fra kokegroper, stolpehull og ulike dyrkingslag spredt rundt på lokaliteten. De ulike dateringene viser til et stort spenn fra eldre steinalder til yngre jernalder. Den ene dateringen fra kokegroppen S 14.1.6 skiller seg betraktelig ut fra de resterende dateringene fra lokaliteten. Det er derfor noe usikkert om dateringen viser den reelle alderen for kokegroppen eller om det kan være en misvisende datering av eldre treverk som kan ha blitt hentet opp av en myr eller lignende. Lokaliteten har derfor blitt datert til eldre og yngre jernalder.

ETH-sample nr.	Prøve nr.	Strukturnr. og type	Uttak fra	Vedart	BP (ukal.)	f.Kr/e.Kr.
ETH-139628	KP 14.1.6.1	S 14.1.6 - Kokegrop	Plan	Udefinert	8823±31	8176-7747 f.kr
ETH-139629	KP 14.2.20.1	S 14.2.20 - Stolpehull	Profil	Bjørk	1869±23	122-233 e.kr
ETH-139630	KP 14.2.112.1	S 14.2.112 - Stolpehull	Profil	Bjørk	1297±22	663-775 e.kr
ETH-139631	KP DL 14.27.2.2	DL 14.27.2 – Dyrkingslag	Profil, Lag 3: 85-112 cm	Bjørk	1852±23	127-239 e.kr
ETH-139632	KP DL 14.27.2.3	DL 14.27.2 – Dyrkingslag	Profil, Lag 4: 112-119 cm	Bjørk	2112±23	197-49 f.kr
ETH-139633	KP DL 14.27.2.4	DL 14.27.2 – Dyrkingslag	Profil, Lag 5: 119-129 cm	Hassel/Or	2249±23	390-207 f.kr
ETH-139634	KP DL 14.23.1.1	DL 14.23.1 - Dyrkingslag	Profil, Lag 2: 28-45 cm	Or	1928±23	26-204 e.kr
ETH-139635	KP DL 14.23.1.3	DL 14.23.1 - Dyrkingslag	Profil, Lag 4: 60-82 cm	Hassel/Or	2196±23	361-174 f.kr
ETH-139636	KP 14.36.2.1	S 14.36.2 - Kokegrop	Plan	Hassel	1915±23	31-210 e.kr

Tabell 6 Dateringer fra ID 24967.

Figur 86 Kart over spredning av funn og kullprøver på ID 24967.

11.4 Tolkning

ID 24967 er et gårdsanlegg fra eldre og yngre jernalder. Lokaliteten var kjent fra tidligere som et gravfelt med langrøyser og rundrøyser. Lokaliteten ble kraftig utvidet mot nord etter flere funn i de dyrka markene nord for Kalberglunden hvor gravfeltet lå. Gravfeltet ID 24969 ble innlemmet i lokaliteten da den ble liggende midt i utvidelsen av lokaliteten. Det ble funnet en stor konsentrasjon av bosetningsspor i form av et stort antall stolpehull i varierende størrelse fra ulike perioder og mange kokegroper. Det var i tillegg flere partier med rester av eldre dyrkingslag som varierte fra et til seks lag. Det ble gjort en god del funn på lokaliteten hvor den største andelen var ulike keramikkskår. Det største skåret var fra bunnen/overgangen til veggen på et lite flatbunnet leirkar/beger hvor det var noe matskorpe bevart. Det ble i tillegg funnet en sylindrisk kjerna av flint, klumper av brent leire, en bit av flint og en større samling av nøtteskall.

12 Lokalitet ID 315748 – Aktivitetsområde

Lokaliteten er et aktivitetsområde fra eldre jernalder og ligger på gnr/bnr. 29/1 i Time kommune. Den ligger i dyrka mark og ble påvist ved maskinell sjakting. Lokaliteten ligger på en liten terrasse i terrenget på et smalt parti med dyrka mark mellom to små skogholt. Flaten har en svak helning mot sør. Terrenget skråer ned mot flaten i nord og vest.

Lokaliteten ble påvist ved en funnførende sjakt (sjakt 14.43). Det ble åpnet totalt ca. 35 m² innenfor lokaliteten. Sjakten startet på den større delen av den dyrka marka i vest før den skrådde ned på den tynne, avlange flaten som lokaliteten ligger på. Det ble påvist to kokegrop.

Nøkkeldata for ID 315748

Gnr/bnr.: 29/1

Størrelse:

140 m² u/ sikringssone

445 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 2

Datering: Førromersk jernalder

Figur 87 Kart over ID 315748 med sjakt, strukturer og kullprøve.

12.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 140 m² uten sikringssone og 445 m² med sikringssone. Den består av to kokegrop. Den ble avgrenset basert på de to synlige strukturene i sjakten. Strukturen S 14.43.2 ble ikke avgrenset i sin helhet da den fortsetter inn i den nordlige

sjakteprofilen. Lokaliteten fikk derfor en noe større avgrensning enn kun de to strukturene i sjakten. Like vest for lokaliteten ligger gårdsanlegget ID 24967 og lokaliteten burde sees i sammenheng med denne. ID 24967 viser til stor aktivitet i området over flere perioder.

Figur 88 Viser sjakt 14.43 som går over den smale flaten med ID 315748 markert midt på bildet. Sett mot SV. Foto: 643.

Undergrunnen bestod av mørk gulbrun og rødbrun sandholdig silt med noe stein. Strukturene lå ca. 40 cm under markoverflaten. De to kokegropene ligger tett på hverandre med en avstand på ca. 3,5 m. Kokegropen S 14.43.1 lå lengst vest og målte ca. 1 m i diameter. Den hadde en sirkulær form og bestod av svart silt med noe skjørbrønt stein. Kokegropen ble ikke snittet. Kokegropen S 14.43.2 ligger lengst øst og er betydelig større enn S 14.43.1. Den har en noe diffus form og består antageligvis av flere kokegroper plassert tett på hverandre. Den består av brun sandholdig silt med parter av kull og skjørbrønt stein. Strukturen er større enn det innmålingen viser da den fortsetter inn under den nordlige sjakteprofilen. Den ble ikke snittet, men det ble tatt en kullprøve i plan for datering.

Figur 89 Til venstre: Kokegrop S 14.43.1. Tatt mot V. Foto: 646. Til høyre: Kokegrop S 14.43.2. Tatt mot Ø. Foto: 647.

12.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

12.3 Datering

Lokaliteten har blitt datert basert på en kullprøve som ble tatt fra kokegropen S 14.43.2. Basert på C14-analysen av kullprøven ble lokaliteten datert til overgangen mellom yngre bronsealder og førromersk jernalder. KP 14.43.2.1 ble datert til 538-396 f.Kr.

ETH-sample nr.	Prøve nr.	Strukturnr. og type	Uttak fra	Vedart	BP (ukal.)	f.Kr/e.Kr.
ETH-139637	KP 14.43.2.1	S 14.43.2 - Kokegrop	Plan	Bjørk	2380±23	538 - 396 f.kr

Tabell 7 Datering fra ID 315748.

12.4 Tolkning

ID 315748 er et aktivitetsområde som henger sammen med gårdsanlegget (ID 24967) som ligger like vest for lokaliteten. Den er derfor en del av et større bilde som viser til en stor aktivitet i området over flere perioder. Lokaliteten består av to kokegroper. Kokegropen lengst øst på lokaliteten har en stor, diffus form og består antageligvis av flere kokegroper plassert tett på hverandre. Kullprøven fra lokaliteten som ble sendt til C14-analyse ble datert til overgangen mellom yngre bronsealder og førromersk jernalder.

13 Lokalitet ID 300106 - Utmarkskulturminne

Lokalitet ID 300106 er et utmarkskulturminne på eiendom 27/1 i Time kommune og ble påvist ved visuelt overflatesøk. Den ligger på en liten forhøyning i terrenget omringet av myr på alle kanter. Lokaliteten består av en enkeltliggende stakketuft. Det ligger flere stakketufter i området, ca. 300 nordvest, på ID 141443 og stakketuften kan settes i sammenheng med disse.

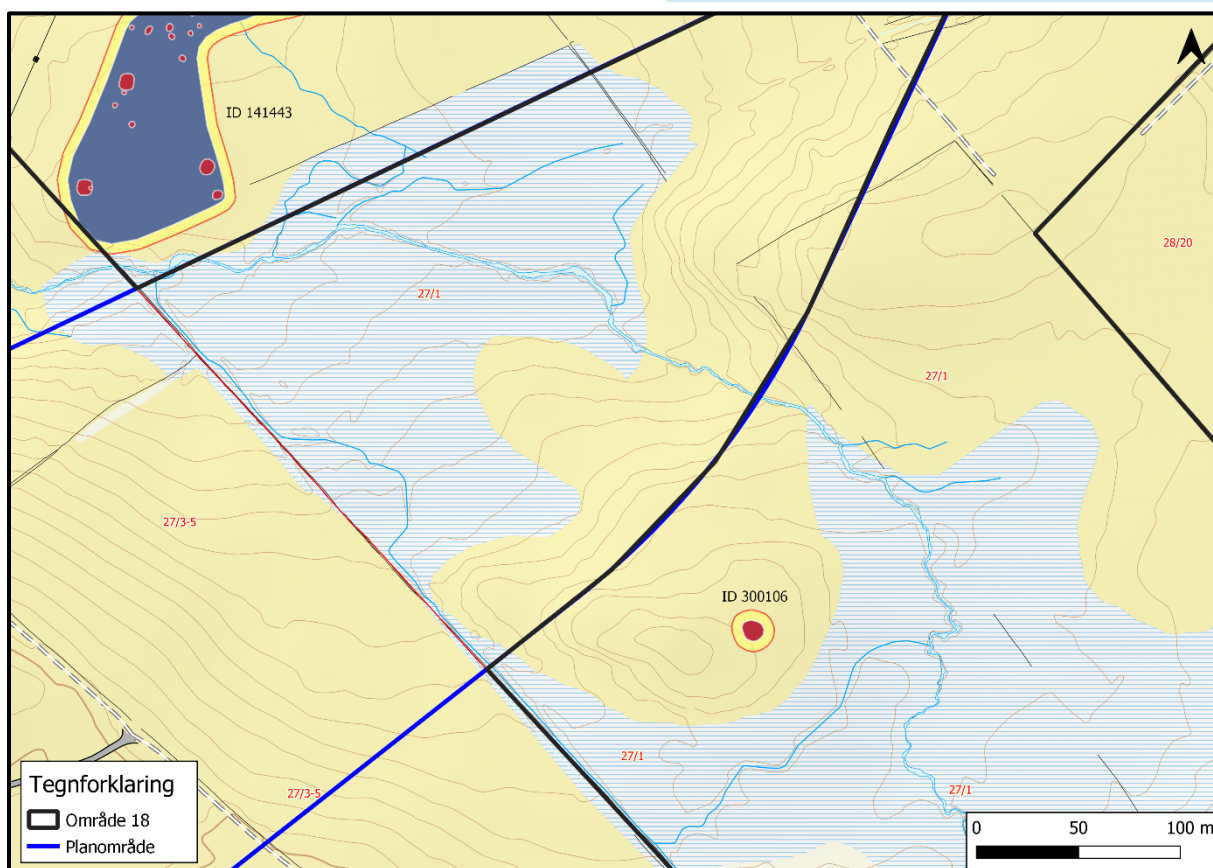
Nøkkeldata for ID 300106

Gnr/bnr.: 27/1

Størrelse: 86 m² u/ sikringssone
332 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 1

Datering: Førreformatorisk

Figur 90 Kart over ID 300106 med ID 141443 i nordvest.

13.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 86 m² uten sikringssone og 332 m² med sikringssone. Den består av en enkel stakketuft (X18.27) som ligger for seg selv på en høyde i terrenget. Lokaliteten ble avgrenset basert på mangelen på flere synlige kulturminner. Stakketuften ligger på en liten, gresskledd forhøyning omgitt av lavere partier med myr. Det ble ikke gravd sjakter rundt lokaliteten, da potensiale for funn ved maskinell sjaktning ble ansett som svært lav.

X18.27 er en stakketuft med en diameter på ca. 11 m. Den er relativt kvadratisk med avrunda hjørner som er omgitt av en liten håndgravd dreneringsgrøft. Indre del er lett opphøyd med en antydning til indre voll som er 5 cm høy og 30-50 cm bred. Grøfta er 20-30 cm bred og 10 cm dyp. Stakketuften er tydelig markert, men er noe utflytende mot sør.

Figur 91 Arkeologen står i kanten av dreneringsgrøfta som går rundt stakketuft X18.27. Sett mot Ø. Foto: 924.

Figur 92 Dronefoto over lokalitetens plassering i terrenget. Rød pil viser omtrentlig plassering av stakketuften. Tatt mot SØ. Foto: 1017.

13.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

13.3 Datering

Lokaliteten er datert til førreformatorisk tid. Det ble ikke tatt ut kullprøve for en presis datering av lokaliteten. Dateringen av lokaliteten baserer seg i stedet på typologi og omkringliggende kulturminner. Stakketufter har vært brukt over en stor tidsperiode fra både før- og etterreformatorisk tid. Lokaliteten kan derimot ses i sammenheng med lokaliteten ID 141443 i nordvest som består av flere stakketufter og røyser og som har blitt datert til jernalder. Det er derfor sannsynlig at lokaliteten kan knyttes til førreformatorisk tid.

13.4 Tolkning

ID 300106 er et utmarkskulturminne som består av en enkeltliggende stakketuft. Den er datert til førreformatorisk tid basert på typologi og omkringliggende kulturminner. Lokaliteten kan ses i sammenheng med ID 141443 i nordvest som består av ytterligere stakketufter og røyser. Lokaliteten ligger i et større kulturlandskap med flere lokaliteter og viser til en utnyttelse av utmarksområdet i tidligere perioder.

14 Lokalitet ID 141443 - Rydningsrøyslokalitet

Lokalitet ID 141443 ligger i relativt flat beitemark på gnr/bnr. 27/1 i Time kommune. Den lå inne som et tidligere registrert kulturminne bestående av fire rydningsrøys, tre stakketufter og en usikker gravrøys. Under registreringen fikk strukturene ny kartfesting og en oppdatert beskrivelse. I forbindelse med det visuelle overflatesøket ble det i tillegg påvist 15 nye røys som ble innlemmet i lokaliteten. Terrenget er relativt flatt, men skrå bratt ned mot nordvest lengst nord på lokaliteten. Vegetasjonen består av gress og det er en del jordfaste steiner. Det går en grøft over lokaliteten fra sør til nord. Lengst sør grenser lokaliteten til et myrområde og det går en bekk forbi i kanten av myra.

Nøkkeldata for ID 141443

Gnr/bnr.: 27/1

Størrelse:

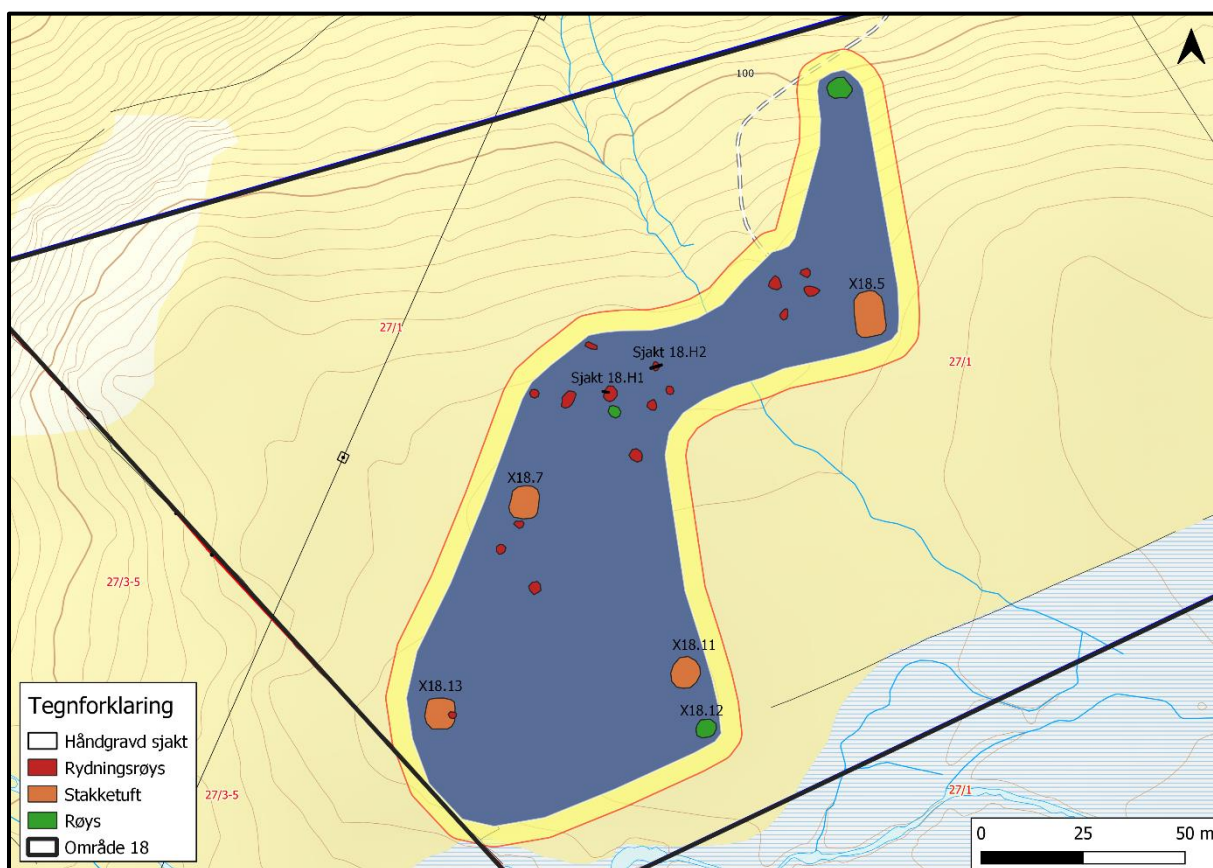
8340 m² u/ sikringssone

11000 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 23

Datering: Jernalder

Det ble ikke gravd maskinelle sjakter på lokaliteten da terrenget var svært steinete. Det ble gravd to sjakter for hånd over to av røysene på lokaliteten (X18.21 og X18.23). Kart med nummerering av håndsjakter og strukturer er lagt sammen med sjakteliste og strukturliste som vedlegg til rapporten.

Figur 93 Kart over ID 141443 med håndgravde sjakter og strukturer.

14.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 8340 m² uten sikringssone og 11000 m² med sikringssone. Den består av 23 strukturer i form av røyser og stakketufter. 8 av strukturene var kjent fra tidligere, mens de resterende 15 ble påvist under registreringen. Lokaliteten ble avgrenset basert på mangelen av flere synlige kulturminner. Terrenget er noe ulendt og det var en del vegetasjon på stedet. Det er derfor sannsynlig at det kan være flere røyser i området som ikke ble påvist under registreringen.

Figur 94 Dronefoto over beitemarka hvor ID 141443 ligger. Tatt mot V. Foto: 1015.

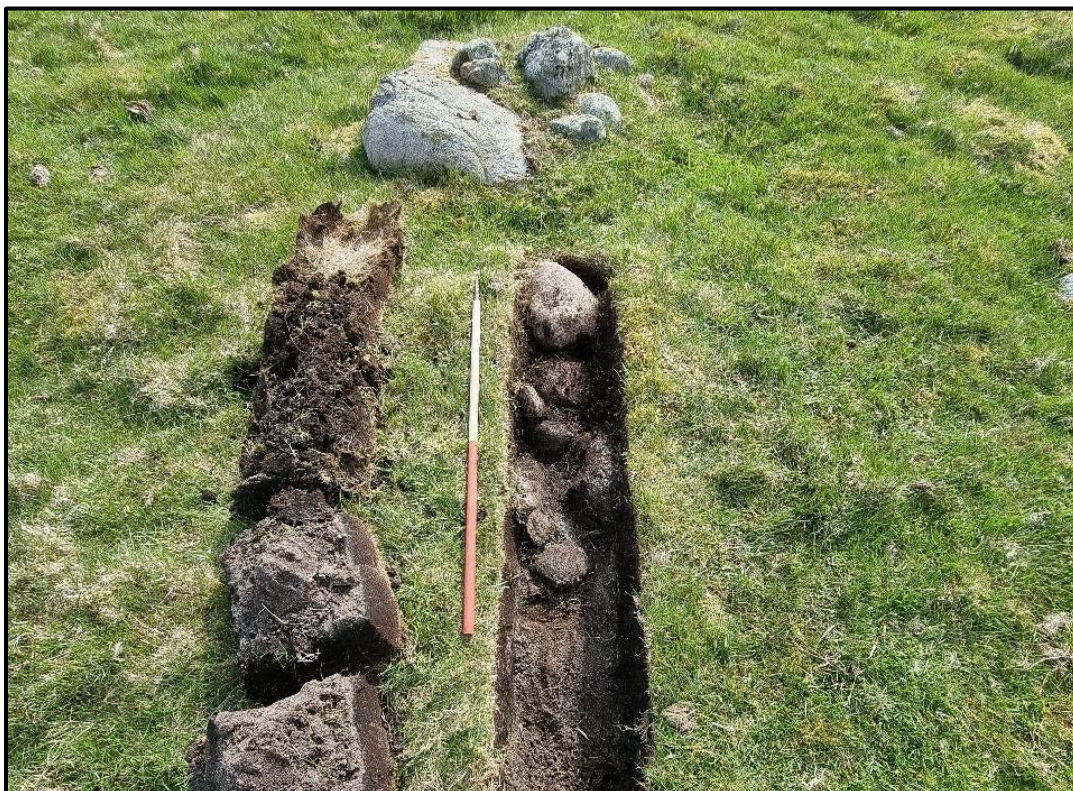
Lokaliteten består av 23 strukturer i form av 19 røyser og 4 stakketufter som ligger spredt rundt på beitemarka. De ble alle påvist ved visuelt overflatesøk og bruk av jordbor. Røysene var i stor grad overgrodd og til dels vanskelige å se. De aller fleste røysene har blitt tolket som rydningsrøyser basert på utseende og til dels plassering. Det er tre stykker som har blitt registrert som røys uten spesifisert funksjon. Disse kan være mulige gravrøyser, men de er såpass usikre at de ble registrert som røys uten spesifisert funksjon. Dette gjelder blant annet røys X18.12 som ligger lengst sør på lokaliteten. Den ligger like sør for stakketuft X18.11. Den er noe rufsete i form da det går et dyretråkk i sørøstlig kant av røysen. Den er noe nedsunket i midten som kan være tegn på et mulig kammer. Ser man på plasseringen og konteksten med de andre strukturene er det derimot mer naturlig å tenke at det er snakk om en rydningsrøys.

Det ligger fire stakketufter spredt rundt på lokaliteten; X18.5, X18.7, X18.11 og X18.13. De var alle kvadratiske i form med avrundede hjørner. De har alle en tydelig dreneringsgrøft som går rundt hele stakketuften. Dybden på grøftene ligger hovedsakelig på ca. 10-20 cm. Bakken er relativt flat og noe høyere på innsiden av grøften enn på utsiden. Det ligger en liten rydningsrøys på ytre østlig kant av stakketuft X18.13. Dette underbygger tolkningen om at stakketuftene er eldre og ikke nyere stakketufter fra etterreformatorisk tid.

Figur 95 Stakketuft X18.13. Den røde pilen viser rydningsrøysen X18.14 som ligger på kanten av stakketuften. Tatt mot SØ. Foto: 920.

Det ble gravd en håndsjakt over to av røysene (X18.21 og X18.23). Begge røysene ligger i en samling av flere rydningsrøysar i kanten av flaten før terrenget skråer nedover mot nordvest. Røys X18.21 var synlig som en del stein lagt oppå en større jordfast stein og ble tolket som en rydningsrøys. Det ble stukket med jordbor rundt den jordfaste steinen og det virket som om det kunne være en del stein i en jordvoll like øst for steinen. Det ble derfor besluttet å grave en liten håndgravd sjakt (sjakt 18.H1) over vollen for å se om det kunne være en del av røysen. Sjakten viste en samling av stein som var tydelig avgrenset mot vest. Avgrensing på røysen ble dermed utvidet for å ta med vollen vest for den jordfaste steinen.

Figur 96 Sjakt 18.H1 over deler av røys X18.21. Tatt mot Ø. Foto: 947.

X18.23 lå ca. 10 m nordøst for X18.21 og var en svært lav, usikker rydningsrøys. Den hadde en høyde på ca. 10 cm og var relativt overgrodd. Røysa var uklart markert i terrenget og avgrensingen var noe utydelig. Det ble derfor besluttet å grave en håndsjakt over røysen for å bekrefte at det var en reell røys og avklare avgrensingen på røysen. Sjakt 18.H2 ble derfor lagt tvers over røysen og viste en tydelig tettpakket samling av stein med en klar avgrensing i hver ende. Det var et par naturlig stein i nordøstlig kant av sjakten. Røysen er tolket som en rydningsrøys og har en diameter på ca. 1,5 m.

Figur 97 Sjakt 18.H2 lagt over røys X18.23. Tatt mot SSØ. Foto: 935.

14.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

14.3 Datering

Lokaliteten er datert til jernalder. Det var ikke mulig å få tatt ut kullprøver for en C14-analyse for å få en mer presis datering av lokaliteten. Dateringen av lokaliteten baserer seg derfor i stedet på typologi og omkringliggende kulturminner. Ser vi på lokalitetene fra områdene rundt er de alle datert til jernalderen. Det er derfor sannsynlig at også disse røysene kan knyttes til denne perioden.

14.4 Tolkning

ID 141443 er en rydningsrøyslokalitet som var kjent fra tidligere, men som ble utvidet under registreringen. Den består av 23 strukturer i form av 19 røyser og 4 stakketufter. Røysene er hovedsakelig tolket som rydningsrøyser basert på utseende, plassering og kontekst med stakketuftene. Noen få av røysene kan være mulige graver, men de er såpass usikre at de har blitt registrert som røyser uten spesifisert funksjon. Lokaliteten er datert til jernalder basert på typologi og omkringliggende kulturminner. En av rydningsrøysene på lokaliteten ligger på ytterkanten av den ene stakketuften og underbygger tolkningen om at stakketuftene er eldre og ikke nyere stakketufter fra etterreformatorsk tid. Lokaliteten ligger i et større kulturlandskap med flere lokaliteter i nær relasjon som viser til større bruk av utmarksområdet i eldre perioder.

15 Lokalitet ID 300109 - Rydningsrøyslokalitet

Lokalitet ID 300109 ligger på gnr/bnr. 27/1 i Time kommune. Den ligger i beitemark med en del jordfaste steiner. Den ble påvist ved maskinell sjaktning og visuelt overflatesøk. Den ligger på et relativt flatt parti før terrenget skråer mot nordvest et lite stykke nord for lokaliteten. Den ligger like vest for grusveien som går over Område 18. Det går en moderne dreneringsgrøft like sørvest for lokaliteten. Det ble gravd fem maskinelle sjakter på og rundt lokaliteten. Av disse var en funnførende og fire funntomme. Sjaktene ble plassert på de flatene hvor det var mindre stein enn resten av området. Lokaliteten består av fire mindre rydningsrøys.

Nøkkeldata for ID 300109

Gnr/bnr.: 27/1

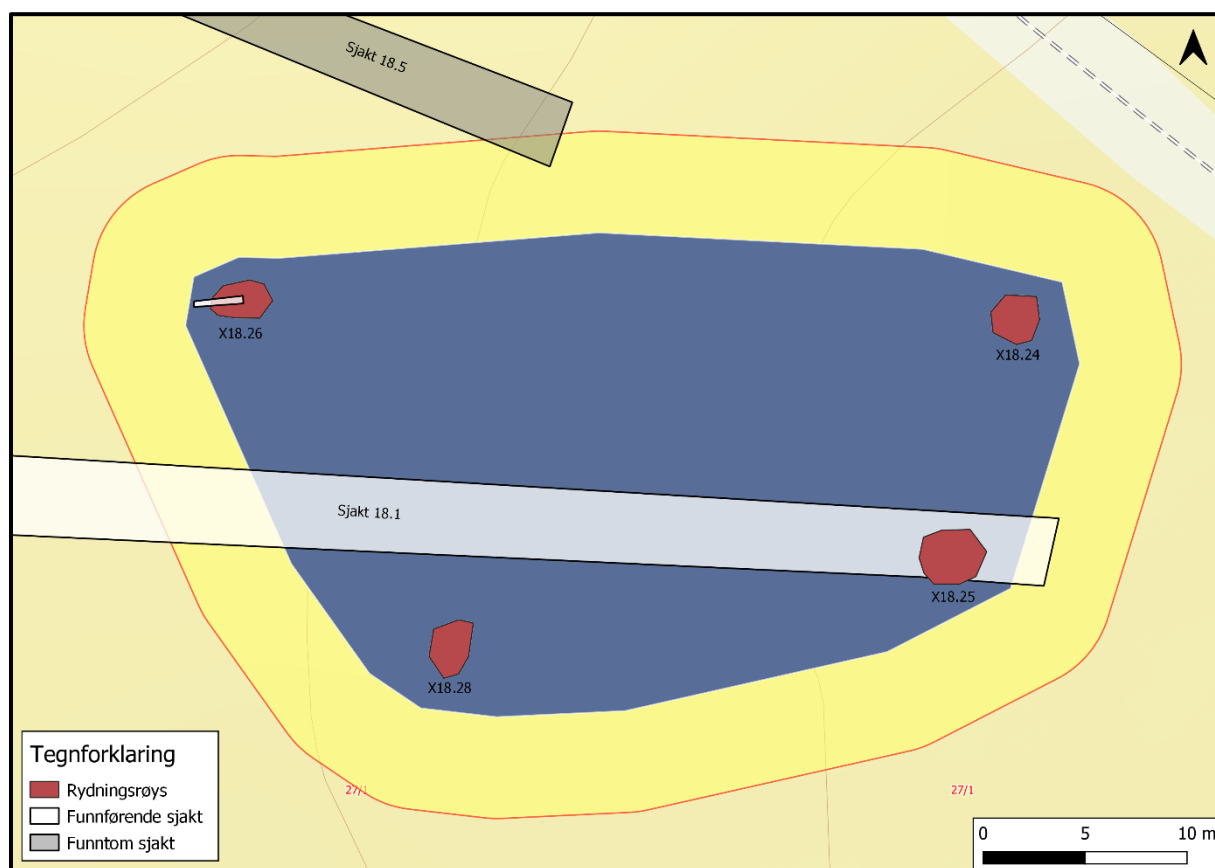
Størrelse:

325 m² u/ sikringssone

1473 m² m/ sikringssone

Antall strukturer: 4

Datering: Jernalder

Figur 98 Kart over ID 300109 med sjakter og strukturer.

15.1 Lokalitetsbeskrivelse og strukturer

Lokaliteten har en størrelse på 325 m² uten sikringssone og 1473 m² med sikringssone. Den består av fire rydningsrøys som ble påvist ved maskinell sjaktning og visuelt overflatesøk. Lokaliteten ble avgrenset basert på mangelen på flere synlige kulturminner, samt de funntomme sjaktene.

Figur 99 Dronefoto over lokalitetens plassering i beitemarka. De gjenlagte sjaktene er svakt synlig i midten av bildet. Tatt mot NØ. Foto: 1016.

Undergrunnen bestod av mørk gulbrun siltholdig sand med flere store jordfaste steiner. Det var generelt en del naturlig stein i undergrunnen. Det var relativt tynt matjordslag med en dybde på 10-30 cm. En av de fire røysene (X18.25) ble påvist under sjaktingen. Den var lite synlig på markoverflaten og ble derfor bekreftet ved sjaktingen. Det er derfor ikke utenkelig at det kan være flere røysen som ikke ble påvist under registreringen.

Figur 100 Røys X18.25 i sjakt 18.1. Tatt mot ØSØ. Foto: 954.

Lokaliteten består av fire rydningsrøysen som ikke var kjent fra tidligere. Basert på utseende, plassering i landskapet og i kontekst med røysen på ID 141443 i vest, har røysene blitt tolket

som rydningsrøyser. De ble alle kartfestet og beskrevet. Med unntak av rydningsrøysen X18.25 i sjakten var de tre andre mindre samlinger av stein som var lite synlig. De var alle lave og relativt overgrodd, med enkelte synlige steiner. Det stod en foringskasse for sau i ytterkanten av røys X18.24.

Figur 101 Røys X18.24 med foringskasse i kanten av røysen. Tatt mot NØ. Foto: 952.

Rydningsrøysen X18.26 var ikke synlig på markoverflaten, men ble påvist ved bruk av jordbor. Det virket som om det lå en samling av stein i kanten av en stor jordfast stein. For å bekrefte at det var en reell røys ble det derfor gravd en sjakt for hånd over den mulige røysen (sjakt 18.H5). Sjakten ble lagt fra den store jordfaste steinen i øst mot vest. Sjakten viste en tettpakket samling av stein i kanten av den store steinen med en tydelig avgrensning. Utstrekningen på resten av røysen ble gjort ved bruk av jordbor.

Figur 102 Sjakt 18.H5 over røys X18.26. Tatt mot NØ. Foto: 956.

15.2 Funn

Det ble ikke gjort gjenstandsfunn i forbindelse med denne lokaliteten.

15.3 Datering

Lokaliteten er datert til jernalder. Det var ikke mulig å få tatt ut kullprøver for en C14-analyse for å få en mer presis datering av lokaliteten. Dateringen av lokaliteten baserer seg derfor i stedet på typologi og omkringliggende kulturminner. Ser vi på lokalitetene fra områdene rundt er de alle datert til jernalderen. Det er derfor sannsynlig at også disse røysene kan knyttes til denne perioden.

15.4 Tolkning

ID 300109 består av fire mindre rydningsrøyser. De er tolket som rydninger basert på utseende og beliggenhet. Lokaliteten er datert til jernalder basert på typologi og omkringliggende kulturminner. Den ligger i et større kulturlandskap med flere lokaliteter i nær relasjon som viser til større bruk av utmarksområdet i eldre perioder.

16 Konklusjon

I løpet av den arkeologiske registreringen i 2023 i forbindelse med Kalberg Områdeplan ble det påvist totalt 891 automatisk freda kulturminner fordelt på 27 ulike lokaliteter. Av disse lokalitetene var 6 nye, mens de resterende 21 var kjent fra tidligere. De 27 lokalitetene dateres til ulike perioder innenfor bronsealderen og jernalderen, og viser til stor aktivitet innenfor planområdet over en lengre periode. Det ble funnet gravrøyser, rydningsrøyser, tufter, stakketufter, innhegning, steingarder, stolpehull, kokegroper, nedgravninger, dyrkingsflater og ardspar. Det ble funnet flere funn i form av fint og keramikk på lokalitetene ID 24967, ID 305027 og ID 305243.

Ved oppstart av registreringene i 2023 lå det 32 tidligere registrerte kulturminner innenfor årets registreringsområder. Disse ble kontrollregistrert og fikk justert kartfesting etter behov. 6 av dem ble utvidet for å innlemme nye automatisk freda kulturminner som ble funnet i nærheten av lokalitetene. 3 av dem ble innlemmet i andre lokaliteter; ID 44846, ID 60871 og ID 24969. Lokalitetene ID 14265, ID 217098 og ID 217099 bestod av tufter og en rydningsrøys som alle hadde usikker datering og uavklart vernestatus. Etter en kontrollregistrering fikk de tre lokalitetene endret datering til etterreformatorisk tid og fikk endret vernestatus til ikke fredet. Seks av lokalitetene har tidligere vært gravrøyser eller gravfelt, men har blitt fjernet på begynnelsen av 1900-tallet eller i forbindelse med inngrep i nyere tid. De seks lokalitetene; ID 5353, ID 14618, ID 34829, ID 54091, ID 60875 og ID 72065, har derfor vernestatus som fjernet.

Litteraturliste

Jacobsen, H & Follum, J-R. 2008. *Kulturminner I Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år*. Tun Forlag.

Prøsch-Danielsen, Lisbeth. 2006. *Sea level studies along the coast of southwestern Norway. With emphasise on three short-lived Holocene marine events*. AmS-Skrifter 20. Arkeologisk museum i Stavanger.

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum
4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1
4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no

Rogaland
fylkeskommune

Lydbølger fra mangfoldige Rogaland – vårt vitale fylke.
Disse grafiske bølgene gjengir lyden av Månafossen, Gjesdal.